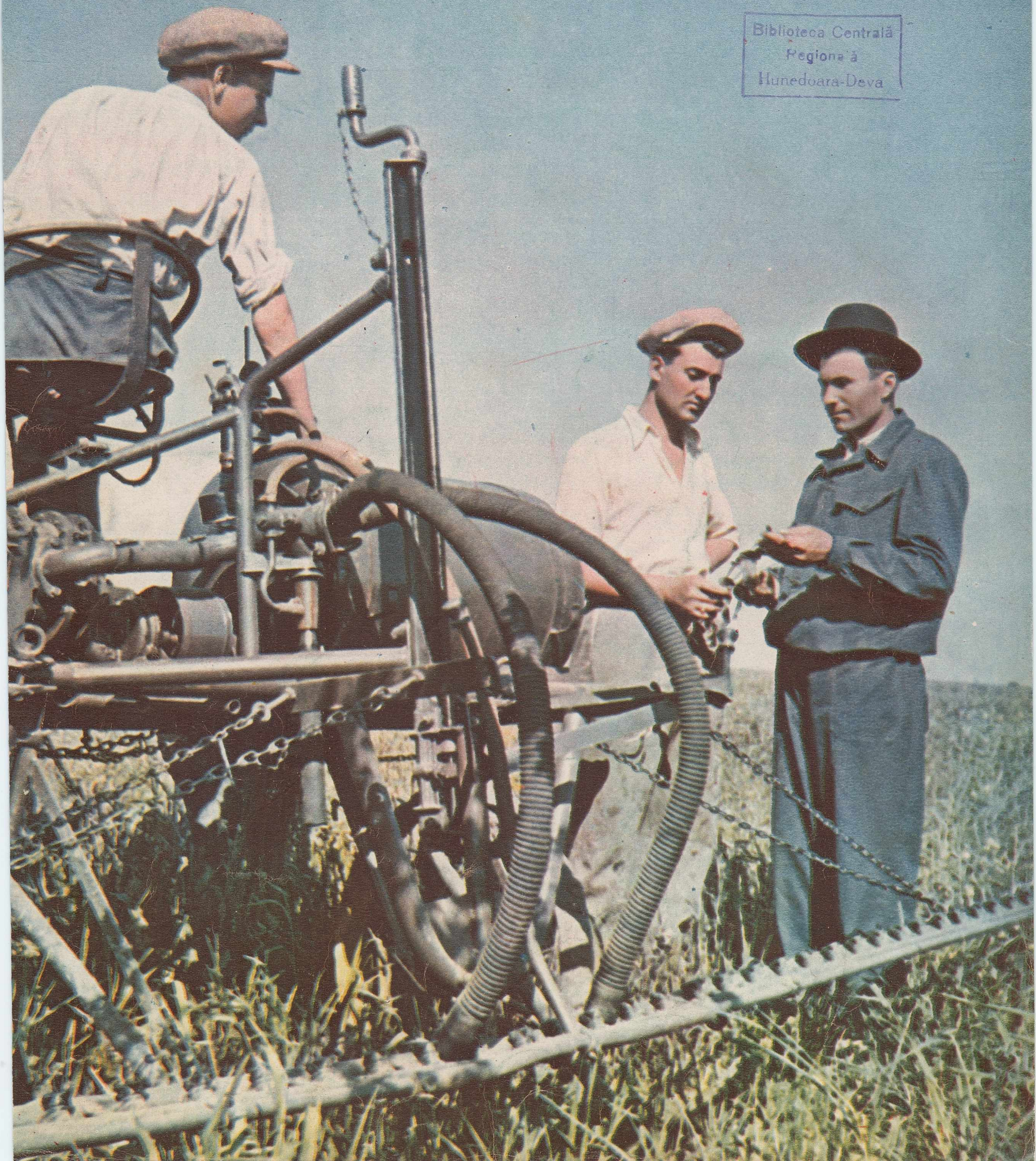

FLACARA

Nr. 12 (61) - 15 Iunie 1955

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Prevesteau scribii imperialiști că se vor prăbuși fabricile noastre fără conducerea capitaliștilor. Și iată că au trecut 7 ani de la actul revoluționar naționalizării principalelor mijloace de producție și zi de zi, se dovedește că muncitorii știu să conducă uzinele și fabricile, mai bine decât capitaliștii împotriva capitaliștilor. Ei se bazează pe ajutorul neprecupețit al colectivului, pe îndrumarea organizației de partid, garanția succesului lor. În fotografie: tovarășul Constantin Putinică, directorul uzinelor „23 August” din Capitală, discutând cu secretarul comitetului de partid, tov. Lazăr Cornel, și cu un grup de muncitori, asupra cușitului strungului carusel realizat în uzină.

COPERTA I: „P.S.N. – 6”, o nouă mașină pentru întreținerea culturilor, fabricată în R. D. Germană, lucrând pe tarlalele G.A.C. „30 Decembrie” comuna Ștefănești, raionul Lehliu. Imprăștiind anumite substanțe chimice, mașina distruge rapița din lanurile de grâu.

COPERTA a IV-a: Ultimele pregătiri ale lotului R.P.R. de volei în vederea Campionatelor europene.

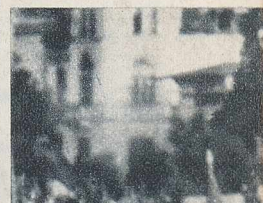
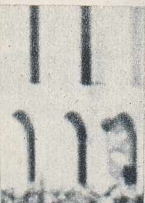
Fotografie de A. LOVIN

tribună:
Hrușciov,
Bulganin,
Mikoian și
oaspeții, ală-
e conducătorii
ului și guver-
R. P. R.

Sute de mii de
oameni ai muncii din
Capitală s-au adu-
nat în Piața Victo-
riei pentru a-i salu-
ta pe oaspeții dragi
și a le asculta cu-
vîntul.

© VIZ

Sînt înțesate de oameni drumurile care duc spre Piața Victoriei; e o alee de oameni șoseaua care duce spre aeroport. Vremea însorită, hainele vară, rumoarea reținută, totul sugerează atmosfera dinaintea unei sărbători naționale. Mai mult ca la 1 Mai ca la 23 August, oamenii sînt nerăbdători să comenteze, cercetează cerul: poate vor vedea avionul oaspeților.

...Aeroportul e împodobit cu steaguri sovietice și românești, care flutură ușor. Vîntul mișcă petalele florilor albe din mîinile pionierilor.

Puțin după ora 18, în dreptul perdelei nori, se profilează silueta argintie a avionului. El aterizează pe pista de beton și conduce

Sîmbătă 4 iunie, aeroportul Băneasa. Avionul cu delegația guvernamentală sovietică a aterizat. La coborîre din avion, oaspeții dragi sînt întîmpinați de tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej, președintele Consiliului de Miniștri, dr. Petru Groza, președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale și Gheorghe Apostol, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român.

Oaspeții, însoțiți de conducătorii partidului și guvernului nostru, părăsesc aeroportul.

Tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej salută călduros pe tovarășul N. A. Bulganin, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.

TĂ DE NEUITAT

artidului și guvernului nostru, oameni de lință și cultură se îndreaptă în întâmpinarea speților.

Se așază scara, ușa avionului se deschide în uralele multimei, coboară tovarășii S. Hrușciiov, N. A. Bulganin, A. I. Mikoiian. Tovarășul Gheorghiu-Dej rînge călduros mîna oaspeților sovietici, apoi sînt salutați de ceilalți conducători ai partidului și guvernului. Fanfara intonează imnurile stat ale U.R.S.S. și R.P.R. Oaspeții, împreună cu tovarășii Gh. Gheorghiu-Dej, dr. Petru Groza, Gh. Apostol, trec în revistă compania de onoare.

Pionierii vin să ofere flori — îmbujorați bucurie și emoție — și, înainte de a părăsi rodromul, oaspeții primesc defilarea compaiei de onoare și a fanfarei militare.

...Și iată, chiar în momentul în care soarele spart norii vineții, dinspre aerodrom apare legația sovietică. Oamenii izbucnesc în ale, flutură batistele. „Sînt ei, chiar ei”, ptește cineva. Atît de aproape, atît de simpli, speții salută cu căldură poporul gazdă.

Mașinile se opresc în fața muzeului „Lenin-alin”. După cîteva clipe, delegația guvernamentală sovietică depune o coroană de flori la onumentul Eroilor Sovietici. Apoi, în aclamale nesfîrșite ale cetățenilor adunați în Piața ctoriei, urcă la tribuna ridicată în fața monumntului. Ce poate fi mai simbolic pentru elirarea patriei noastre, decît imaginea ostalui sovietic care, în urmă cu 11 ani, și-a vîrsat gele pentru noi? Și în fața lui, în tribună, nducătorii poporului care ne trimite mașini și anicieni, care a împiedicat amestecul impeiștilor în treburile noastre interne și ne-atat să devenim, din „eminamente agricolă”, țară care va folosi curînd energia atomică scopuri pașnice.

Monumentele sînt simboluri ale treptelor istoii; oamenii sînt istoria vie. Oamenii adunați l, în piață, ridicîndu-se în vîrfurile picioarelor ntru a vedea mai bine, pionierii întorși de aeroport, unde, de emoție, nu i-au mai nînat buchetele de flori tovarășului Bulgan, ci aproape i-au acoperit cu ele. Muncii, delegați ai rafinăriilor de petrol de pe lea Prahovei, mineri din abatajele de la lîpeștii de Pădure, țărani colectivisti din ținea Stalin, constructori de tractoare, stiliști sosiți tocmai de la Mediaș. Și trina: conducătorii partidului și guvernului vietic; alături, conducătorii partidului și vernului nostru, precum și oaspeții maghiari cehoslovaci, tovarășii Mátyás Rákosi și Anis Hegedüs, Antonin Novotny și Jiri Hendrich.

arășii N. S. Hrușciiov, N. A. Bulganin, A. I. Mikoiian, șiți de tovarășii Gh. Gheorghiu-Dej, dr. Petru Groza i Gh. Apostol, trec în revistă compania de onoare.

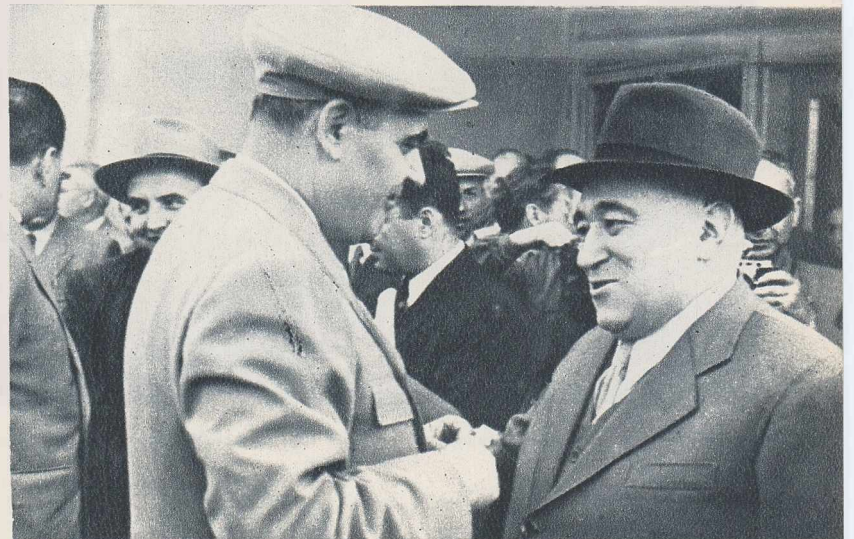

Trei sute de mii de oameni ascultă cuvîntarea tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, care exprimă bucuria poporului nostru pentru sosirea la noi în țară a oaspeților sovietici. Tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej arată că prezența delegației guvernamentale sovietice în Capitala patriei noastre e o mărturie a prieteniei de nezdruncinat dintre Republica Populară Romînă și marea Uniune Sovietică. Vorbește apoi de rolul hotărîtor al lagărului socialismului în opera de apărare a păcii în întreaga lume și salută cu bucurie rezultatele tratativelor sovieto-iugoslave.

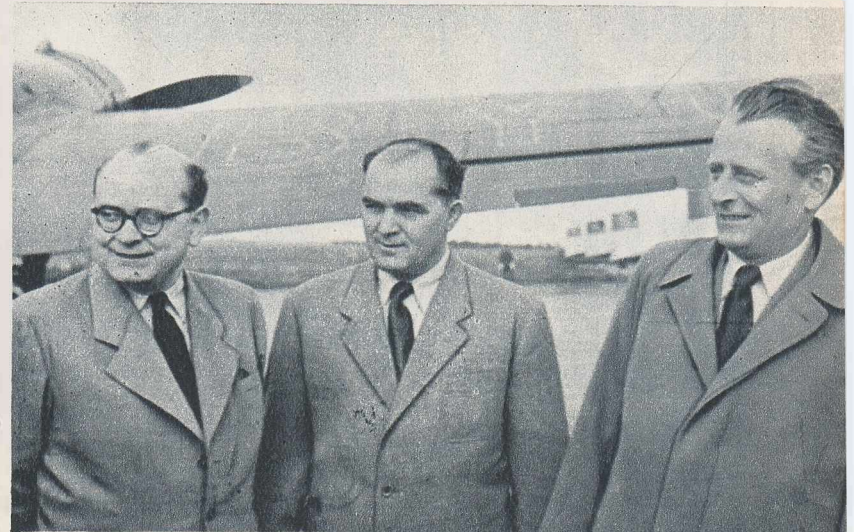
Ia cuvîntul tovarășul N. S. Hrușciiov, care salută poporul nostru și îi urează, în numele poporului sovietic, noi succese în construirea socialismului. Tovarășul Hrușciiov vorbește apoi despre tratativele sovieto-iugoslave, încheiate prin Declarația guvernelor Uniunii Sovietice și R.P.F. Iugoslavia. În Declarație, se face bilanțul rezultatelor în problema relațiilor dintre Uniunea Sovietică și R.P.F. Iugoslavia, a căror soluționare corespunde intereselor păcii și socialismului.

La fiecare frază aproape, tovarășul Hrușciiov trebuie să se întreprună, căci, minute de-a rîndul, mulțimea scandează: „U-R-S-S-ba-stion-al-pă-cii-e... U-R-S-S-...”

Pacea lumii va fi apărată pentru că, în primul rînd, ea se bizuie pe acest bastion de neclintit: Uniunea Sovietică. Și oamenii simt asta, cunosc asta, de aceea aclamațiile lor sînt atît de puternice, de năvănice, de fierbinți. Și după miting, piața mai răsună vreme îndelungată de chiuiturile celor prinși în hore.

Tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej întreținîndu-se pe aeroport cu tovarășul Mátyás Rákosi, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului celor ce muncesc din Ungaria.

Tovarășii Antonin Novotny, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia, și Jiri Hendrich, secretar al C. C. al Partidului Comunist din Cehoslovacia, împreună cu tovarășul C. Pîrvulescu pe aeroportul Băneasa.

Membrii corpului diplomatic au sosit pe aeroport, în întâmpinarea delegației guvernamentale a Uniunii Sovietice.

Tovarășul N. S. Hrușciiov împreună cu tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, în drum spre Piața Victoriei.

Tovarășul N. A. Bulganin răspunde aclamațiilor cu care e întâmpinată pe parcurs delegația sovietică.

Delegația guvernamentală sovietică a fost condusă la plecare de conducătorii partidului și guvernului, de ceilalți oaspeți de peste hotare, de membri ai corpului diplomatic, precum și de o imensă mulțime de oameni ai muncii din Capitală.

Duminică dimineața. Camioane împodobite cu steaguri se îndreaptă spre lacuri, trec spre aeroport. Pare că Bucureștiul întreg a pornit într-o nemaivăzută excursie, chiuind, cîntînd, acordînd viori. Un șirag nesfîrșit de autocamioane cu oameni ai muncii îmbrăcați în haine de duminică, cu muncitori venind direct din schimbul de noapte, cu tarafuri și echipe de jocuri. Cetățenii Capitalei se îndreaptă spre aeroport pentru a-și conduce oaspeții.

Valuri de oameni umplu șoseaua, înconjoară aerogara, se revarsă spre pista de beton.

Intrarea pe aeroport a tovarășilor Hrușciiov, Bulganin, Mikoian e întâmpinată de uralele puternice ale cetățenilor Capitalei. Delegația guvernamentală sovietică e însoțită de conducătorii partidului și guvernului nostru, de oaspeții maghiari și cehoslovaci. Sînt de față membri ai corpului diplomatic.

Comandantul companiei de onoare dă raportul, apoi fanfara întonează imnurile de stat ale U.R.S.S. și R.P.R., iar un grup de pionier oferă flori oaspeților.

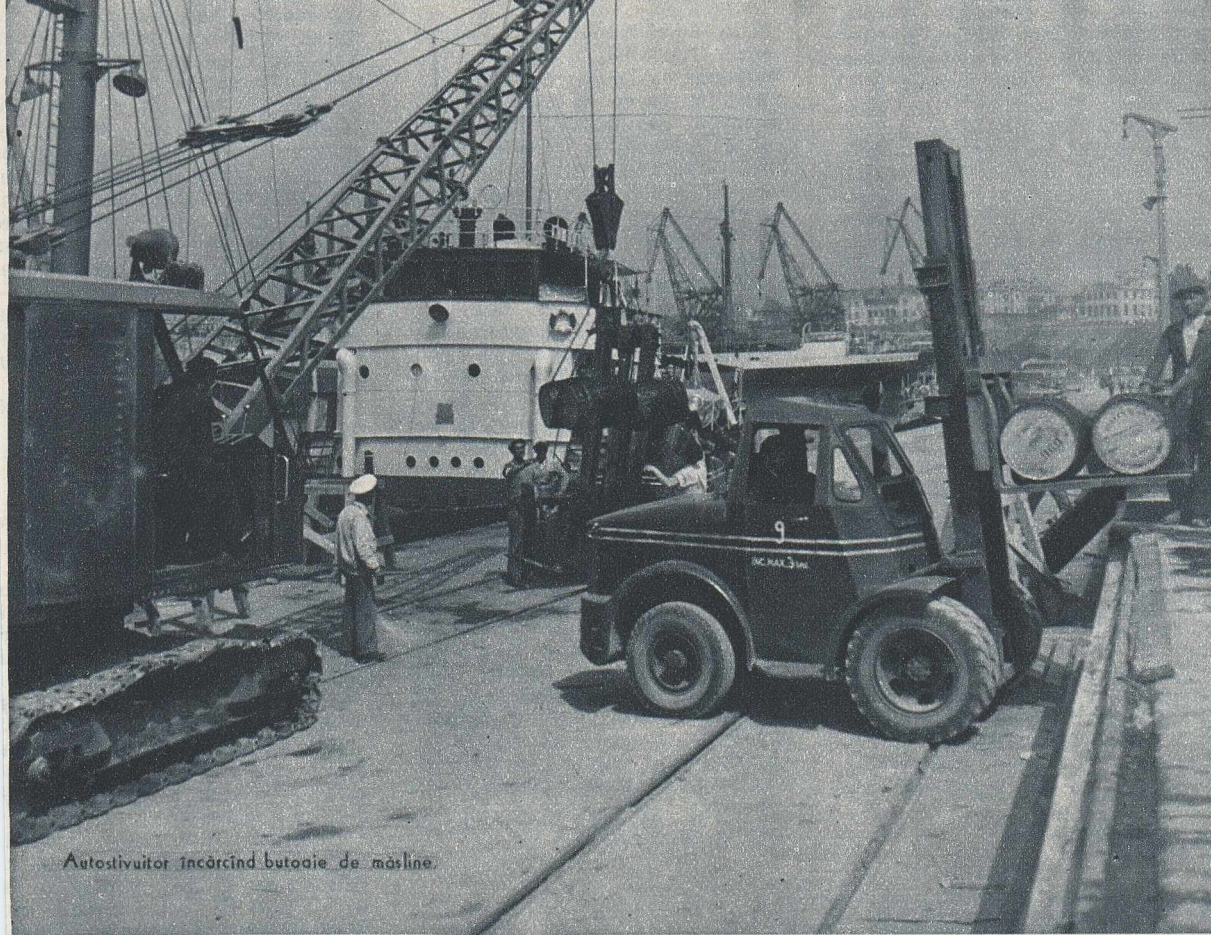
Tovarășii Hrușciiov, Bulganin, Mikoian schimbă calde strînger de mîină cu conducătorii partidului și guvernului nostru, în timp ce aerodromul vuieste de urale. Apoi urcă în avion.

Pasărea metalică a decolat, dar uralele încă se aud. Ea se înalță mereu mai sus, urmărită de privirile oamenilor care, prin saluturi calde și urale prelungite, își manifestă marea dragoste pentru poporul sovietic, prietenia de nezdruccinat a popoarelor noastre

În ziua plecării din Capitală. Zeci de mii de oameni ai muncii au venit să conducă pe oaspeții iubiți.

DOCHERII

Autostivitor încercând butoaie de măsline.

îndreptat de mijloc, stăpânește mașina.

Aci nu poți doar să-ți „amintești” de trecut. Nu sînt decît șase ani de cînd acest loc de muncă a devenit sector socialist. În șase ani, nu se șterg urmele de palme ale vătafilor. Aici nu poți doar să-ți „amintești” de trecut:

Un om cărînd în spate cu samsarul, ca măgarii, trei sute de kilograme;

un om dormind iarna sub țevile de eșapament ale uzinei;

un om bătut, alungat cu sfîrcul biciului.

Șiraguri lungi de docheri încovoiați sub sac, șiraguri mîinate în pas alergător, șiraguri de docheri urcînd pe schele, deasupra mării, o sută douăzeci de trepte, șiraguri învîrtîndu-se în cerc închis: lasă sacul... ia sacul... lasă sacul... ia sacul... Două sute de drumuri pe zi: douăzeci de mii de kilograme cărate cu spinarea. Pîntecele strîns în briu, vătămat, spinarea jupuită, creștetul ciocănit de lăzi, nările pline de pulberea grînelor, picioarele tremurînd împleticite.

Să „înțelegi” doar aci noul?

Un om conducînd un autostivitor, o automacara, un Stalineț; un om îmbrăcîndu-și pijamaua în acea elegantă vilă numită „sanatoriul de noapte”;

un om decorat cu Medalia Muncii. Noul e privirea ta pe care n-o mai înecă sudoarea, sînt vinele tale care nu se mai zgîrcesc sub povară, e inima ta care bate în voie. Aici nu se poate, nu se mai poate fără nou. Nu-l „înțelegi” doar — îl simți, îl respiri.

Există un loc pe țarm, la dreapta

reportaj de Camil BACIU

Fotografii de Marin IVANCIU

Orașul avea străzile atît de drepte și perpendiculare, încît le-ai fi putut defini numerotîndu-le și numindu-le „căi” pe cele îndreptate de la est la vest și „bulevarde” pe cele îndreptate de la nord la sud — ceea ce îi da un aer american, de provincie. Orașul acesta avea ase cu „sacnacși-uri” — balcoane pe trei fațete, închise, și cu ferestre — ceea ce îi da un aer romantic și oriental. Orașul avea ulițe, coboînd repede spre mare, și pe țarmurile albe pe care spuma irizată, purtată de vînt, le înconjura de o vesnică briză.

Pe cheul cazinoului, se plimbau fîțeri pomădați și doamne îmbrăcate în mătăsuri vorbind o franceză coruptă, de Levant, și cînd e coastă un turc calărea un măgănuș, trecînd printre copacii roțați, e-ai fi crezut în sud.

Orașul acesta cu străzi drepte, cu sacnacși-uri, cu doamne înveștate în mătăsuri și vile învelite în brize, avea cele mai multe aruri, tripouri, taverne și case de plerantă din țară.

Se plătea în valută, se calcula în lire și dolari, și ceea ce amintea adul mai mult decît bietul turc creat pe măgăruș era harapnicul ătafilor care păzea mesele de accara întinse noaptea în preajma mării. Desfrîul, aurul, exploatarea, lăfăiau ca trei curteazane crude nerușinate, ca trei curteazane ascive și violente, umplînd țarmul, umplînd orașul de pocnetele sticlelor

de șampanie, de gifiitul jucătorilor de ruletă, de gemetele muncitorilor bătuiți, hăituiți, uneori împușcați. Ceea ce da aci un aer de sud mai mult decît sărmanii copaci roțați și coasta albită de soare, erau cartierele de chirpici, îngropate în pămînt, era lăcomia exploatarelor. Ca în preajma unor zăcăminte de aur, ca pe plantațiile de cacao, ei se îmbogățeau peste noapte, petreceau și jecmăneau, făceau să răsunе cazinoul de hohotele lor de brute sătule, arătau creasta valurilor — care noaptea e mai gingașă decît o aripă de porumbel — cu mîna lor încărcată de ghiuluri, și se înveseleau numind orașul „California”.

Și totul, totul — de la străzile drepte și îngrijite, de la orientatele sacnacși-uri și pînă la ruletă, pînă la mîna plină de ghiuluri, pînă la hohotul pofcios și grosolan — totul se rezema, se ridica, se lăfăia, se umfla sugînd avuția unei mine unice, unei mine fără subteran, unei mine groaznice, chinuitoare. Minerii ei erau sclavi. aleși la piață după mușchi și lărgimea umerilor. Erau sclavi biciuiți de vătafi, erau sclavi lucrînd ca în urmă cu două mii de ani; și urau asemeni sclavilor cu o ură adîncă, violentă, așteptînd să frîngă harapnicul stăpînilor minei.

Mina aceasta era portul.

★

Irizîndu-se deasupra țarmului,

spuma înconjoară casele, creșele, spitalele, cu o năframă răcoroasă. Ulițe înguste urcă spre oraș, urcă drumuri, în largi volute. Apoi urmează străzi drepte, perpendiculare unele pe altele, care par foarte noi și gospodărite, chiar dacă sfatul popular le mai uită cîteodată.

În sacnacși-uri se mai văd capete de bătrîne, capete uscate, reci, prăfuite, care suspină după orașul-Californie, în sacnacși-uri se mai văd soții de prefecți și senatori, soții de vătafi, soțiile patronilor de tripouri, care suspină după orașul-Californie. Fie ca unele să rămînă, să se păstreze și să fie trecute într-o secție aparte a muzeului oceanografic din Agigea.

Capetele astea uscate și casele noi; vătafii siliți să lucreze, pentru a-și cîștiga existența, și creșele — pretutîndeni, vezi murînd vechea Constanța, vezi născîndu-se noua Constanța.

Există mai ales un loc — nu departe de țarmul pe care medita poetul exilat de Roma, nu departe de statuia lui Eminescu — un loc unde noul izbucnește cu o vigoare de necrezut, cu vigoarea metalului, a energiei electrice; există un loc unde forța mașinilor face totul să duduie, să tremure; un loc unde omul, liberat de povara sacului,

Pavel Constantin, șeful echipei 2 vaporeni

marelui dig, un loc de pe care talazuri cumplite au măturat puterea vânturilor, puterea patronilor, purtând pe coama lor, enormă și vijelioasă, luntrea foștilor sclavi, luntrea noilor stăpîni.

Acest loc e portul.

★

Un autobus trece agale prin dreptul mării estacade cenușii. Se duc să-i ia la cantină pe docherii din danele îndepărtate.

Autobusul care-i duce pe docheri la cantină... Ați auzit, vreodată, de nea Derviș? Dar de nea Porneală? Ei veneau cu cotiugile pe chei, cu un căzanel pus pe cărbuni, cu strachini de pămînt, castroane de metal. Nea Derviș vindea ciorbă de burtă și pacea¹⁾. Porneală avea fasole și ciorbă de pește. Ce fel de pește? Aterină — adică ce poate să fie mai mic, mai fără carne, mai ieftin. Băga cl pceala²⁾ în apă, lîngă mal, clătea puțin aterina, o băga în cazan. „La rînd, la rînd, la rînd“. Cu umărul jupuit, zdrențuit, așezat pe chei, sub estacadă, ferindu-se de ploaie, docherul sorbea din castron — iute, pentru ca alții așteptau rîndul. „Hei, piftele, pacea, ciberec³⁾“, fasole, aterină“. Și era frig, era vînt, ploua...

Autobusul oprește în fața cantinei, acolo unde patronii se pregăteau să mute bursa, și oamenii urcă treptele spre marea sală luminoasă, cu lustre metalice. Unii trec mai departe — cei care locuiesc și mîncîcă, în luna aceasta, la sanatoriul de noapte — și se grăbesc

¹⁾ Piftie.

²⁾ Soi de plasă.

³⁾ Plăcintă turcească cu carne.

pentru ca înaintea mesei să poată face o baie caldă. O cameră îngustă: cada, dușul, oglinda, grătarul de lemn, ștergarul, apa surzind; un om, un docher, spălîndu-se. Apa caldă vine pe țevi calde. Țevile astea nu-ți amintesc nimic? Omul se spală, pufnește pe nări, își săpuneste pieptul mușchiulos, își umple palmele căuș cu apa care bolborosește prin țevile calde. Țevile astea — spune, vaporeanule! — țevile nu-ți amintesc nimic?

Jos, în port, în dreptul estacadei, la un capăt al ei, se află uzina. Țevile de esapament ale motoarelor se răcesc în nișe exterioare, nișe adînci de peste un metru, late și lungi de vreo doi: „bombele“. Lipsiți de adăpost, o parte a „cocorilor“⁴⁾, cei mai puțin în stare să rabde duritatea muncii, și vagonzii dormeau ani sub țevi. Dormeau iarna, aci, avînd dedesubt cimentul și deasupra țeva fierbinte, acoperindu-se cu petice, rogojini, ziare, dormeau umăr la umăr, țepeni din pricina îngheșuielii, ferindu-și doar fața de ninsoarea ce se topea. Ieșeau numai după mîncare, bălăbănindu-și o tinichea la briu, agățînd novici ca să-i jecmănească, cerșind uneori de lucru vîtafilor. Nu se spălau niciodată: erau prea puține petice între pielea lor și frigul de-afară.

O baie caldă la sanatoriul de noapte... Cînd Seladim Bairam a intrat aici pentru prima dată și și-a îmbrăcat pijamaua, cînd a pășit pe covoarele groase, cînd, după baie, a simțit răcoarea plă-

⁴⁾ Muncitor flotant.

cută a camerei, și-a lipit palmele a închinăciune: „E nemaipomenit de minunat!“. Și a rămas pe loc închizînd ochii. Pentru minuni îți trebuie o deosebită gingășie.

Pe scurt, destine

Zile de-a rîndul, am colindat danele împreună cu Ștefan Șeica. Împreună cu Tudorache Rusu. Primul e un om de statură mijlocie, roșcovan, cu umeri largi și ceafă solidă. A lucrat și la Aurel Negulescu — vîtaful liberal ajuns senator, cel care-și flutura mîna plină de ghiuluri ca să izbească muncitorii peste față; a cunoscut toată liota lui Dobrică Radu, Fane Portofel, Neagu Chioru. A fost „cocor“, drept care i se încercau mușchii la picior înainte de a fi trecut în „poștă“⁵⁾, a cărat case de bani cu spatele în „cartierul caselor de bani“ — și de la atîta cunoaștere a vîtafilor, i-a rămas o ură surdă, neostoită, împotriva lor.

— În '50, '51, încă mai erau aici. Erau și în partid, tovarășe! — spune el. Și fața lui roșcovană, gîtul lui puternic se împurpurează de ciudă. — Și credeți că n-au încă aici cozi de topor? Au.

Nemulțumit de unele măsuri administrative, Șeica izbucnește uneori. E un om simplu, deschis, chibzuit, dar pătimaș. Îl indignează toate micile matrapazlicuri și nu poate să rabde: ia cuvîntul în ședință, se duce la comitetul de partid orășenesc, scrie

⁵⁾ Un fel de echipă nepermanentă, condusă de vîtaf.

la București. Și perseverează masiv, cu o energie clocotitoare gata să izbucnească. De aceea, datorită pasiunii lui pentru onestitate, oamenii îl iubesc și vin să se sfătuiască cu el.

Celălalt, Rusu Tudorache, secretarul unei organizații de bază a vaporenilor, pare un profesor încîntat de succesele elevilor săi. N-ai spune că și-a dus viața „sub sac. Ras proaspăt, cu haina neagră periată, cu cravată, cu ochelari ascultă cu luare aminte, și gîndește mult pînă răspunde. De curînd el a făcut o inovație și unul din atelierelor portului a executat-o: o pîlnie dublă, uriașă, care încarcă cu superfosfat un vagon prin ambele uși. Un vagon încercat în cincisprezece minute — scurțînd astfel timpul de lucru de trei-patru ori. Dar din drepturile de inovator n-a luat decît un aconto.

— De ce nu te-ai interesat să capeți și restul?

— De ce? Mi-a venit oarecum...

— E dreptul dumitale.

— Este, totuși nu era să mă duc...

„Totuși?“ Totuși dacă cei care conduc biroul de inovații de aci s-a interesa mai mult de inovatori...

— Dar de superfosfat n-a spus totul — adăugă Șeica, și după voce îmi dau seama că dacă a putea ar tuna să se audă pînă departe — la priviți aici.

Prin dreptul danei douăzeci și patru, îmi arată movile pest movile de superfosfat care se degrează. „N-a venit nimeni să ridice. S-a spus că e „mai mult decît s-a plănit“.

Înțelegeți? Mai mult! Ogoarele noastre sînt îngrășate palmă cu palmă cu gunoi; săptămîni și luni, oră de oră, țărani și sîr învîțați cum să prețuiască îngrășămîntul chimic, se fac experiențe probe, demonstrații — și ac superfosfatul e aruncat. Măce dacă cei care răspund de asta a putea fi acum în fața lui, a lui Ștefan Șeica! Și el rămîne un moment tăcut, nedecis, în vreme ce Rusu clatină din cap.

— Și vedeți cum se lucrează? Noi l-am mutat cît ai bate din palme, numai să-l ceară cineva. Trec șiruri de tractoare cu rotoare, trec automacarale clătîndu-și „fleşa“⁶⁾ metalică, trec autostivuitoare, purtînd pe cei două brațe din față saci. Cole Hanomag, Ross, Skoda, Zeto Stalineț, Abus, Molotov. Din Uniunea Sovietică, din democrațiile populare, din alte țări, zece de mașini, sute.

Șeica se împurpurează din nou. Ar fi trebuit să anunțe comitetul orășenesc, ministerul, Bucureștiul... Aci e vorba de economie națională, nu numai de munca de port!

Iar el, fostul „cocor“, azi displicer, știe că răspunde și pentru economia națională.

★

Hacic Manachian s-a întors de la ciuruitul cimentului și se scutură. Își scutură sprîncenele groase cărunte, își șterge fața și se așază la masă.

E liniște în cabana vîrstnicilor și Hacic, așezat în fața lui Sava Gheorghe-trei (Sava Gheorghe-ur

⁶⁾ Săgeata.

Alți Tarii, Pantelimon Buhăniță, Tudorache Rusu, „moș“ Ionitza — numai foști „cocori“ azi șefi de echipă, șefi de secție, dispeceri în planul doi, ciocurile „Abus“-urilor abia montate, în dana reconstruită.

și doi au murit, Sava Gheorghiepatru e la lucru) mănincă în tăcere pâinea cu salam — suplimentul gratuit pentru cei care lucrează în praf. El, Hacie, e pensionar acum, și cu cât mai ia la ciuruit, ajunge aproape la o mie de lei pe lună. Dînsii, cei mai vîrstnici, constituiți într-o echipă specială, au numai jumătate de normă și muncă mai ușoară — deg sacii de ciment spartii, îi ciuruite, îi reumplu, îi cîntăresc.

Pe pereți, atîrnă coșărci făcute din birtie groasă, cu mîner de soară, pentru păstrarea mîncării duse de acasă, a schimburilor. Mesele lungi de lemn, negeluite, sînt curate și pe bănci dormiează cîțiva docheri.

— Și înainte cei mai vîrstnici um lucrau?

— Cum lucrau?

Hacie Manachian rîde, dar numai cu ochii. În cei aproape patruzeci de ani petrecuți în portul vîtafilor, uitat să zîmbească cu buzele, să obotească. Hacie a cărat cu samsul baloturi de bumbac, pînă la rei sute de kilograme; cum vrei să rîlă cu gura pînă la urechi?

— Înainte nu lucram. Armenii ați afară eram. Turcii dați afară eram. Tătarii dați afară eram. Dacă mai slabii, dați afară eram. Înainte nu lucram. Muream.

Și Hacie mestecă mai departe complimentul pentru cei care lucrează în praf, și pe fața lui înegrită, pergamentată, serioasă, plutește o mare liniște și o mare credere. Are și pensie, și normă cum, Hacie Manachian.

În fața lui, Sava Gheorghie-trei, nasul puțin adus, cu bărbia roasă în afară, sugubăț, caustic, meros, amintește de un Valtaire și împletește filozofia rațională o dantelă de glume de port.

— Dar dumneata ai să scrii totul ce se spun, nu?

— Nu chiar tot.

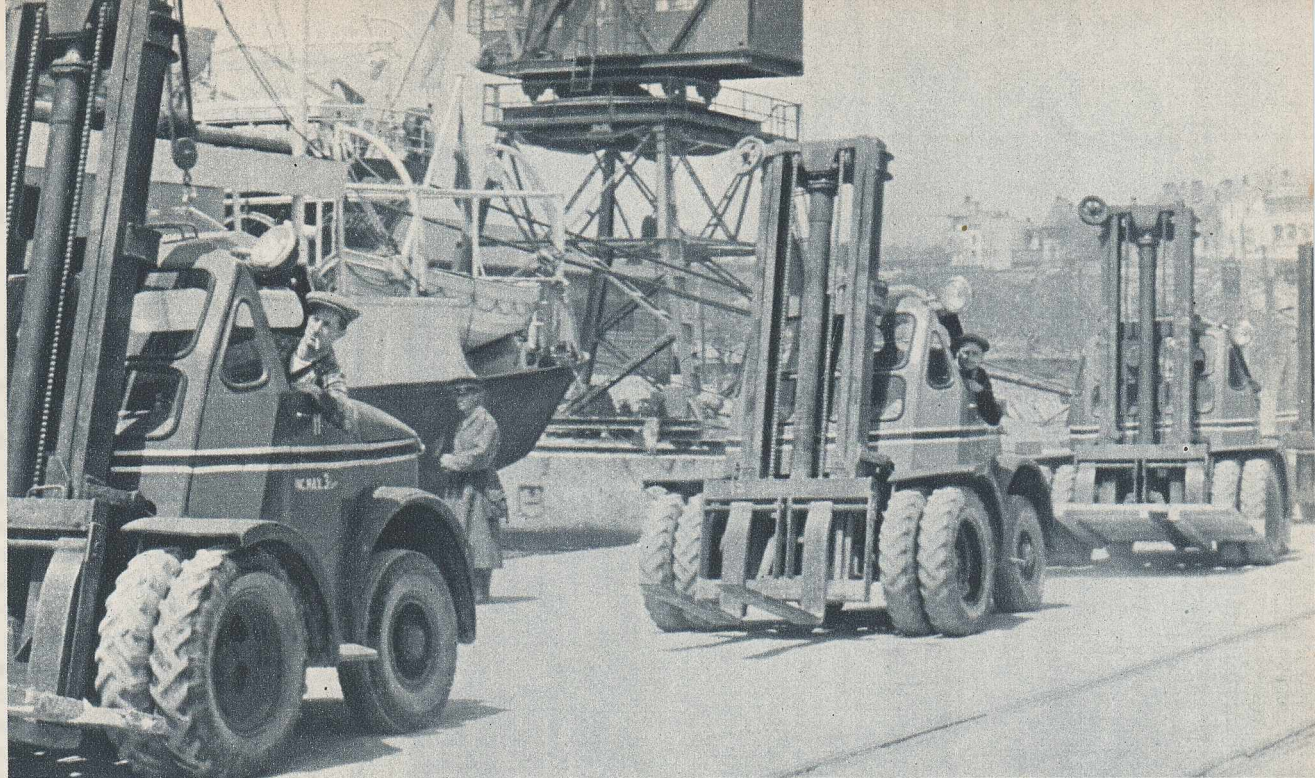
— Am văzut că ai notat că-l știu pe Eminescu, dar că l-am citit și pe Sherlock Holmes.

— Asta n-am scris.

— Nici nu trebuie. Ce, treabă-i membru de partid bătrîn să-și mintească de fascicule de astea? apoi, nu scrie „filhar“, cum zice, pune „vătaf“, e mai cu lustru. Iegul dacă are lustru e mai scumos. Dar spuneți-mi ceva: de ce nu-l retipărește pe Eugeniu Ionescu cu povestirile?

— Păi, au apărut...

— Cele marine? Alea erau avariate povestiri marinărești — simți marea, să simți talazul. Să-ți spun drept, eu nu le-am

Coloană de autostivuitoare îndreptîndu-se spre locul de muncă. Platforma glisantă din față ridică, transportă și așază cite un „braț“ de materiale cîntărind citeva tone.

văzut, dar le știu pe toate...

În fața lui, Hacie, și mai departe alții doi vîrstnici, îl sorb din ochi: „la auzi cum le-nvîrtește Sava-trei, asta. Și ziaristului i-a luat piuitul“.

Coșărci cu lucruri, mese curate, mîncare, docheri dormici să se înveselească — totul în cabana anume pentru ei făcută. Și „înainte nu lucram. Muream“. Noul îl respiri, ești una cu el, nu se poate, nu se mai poate fără el.

★

Iani Papamanopol — zis Iani Rusu — e un om slăbuț, adus de spate, roșu la față, cu buze groase. Oamenii îl cunosc mai toți pentru că înainte venea iarna la lucru în bluză și tricou. Acum Iani e responsabil cu asigurările sociale în echipa lui Pantelimon Buhăniță — echipă fără întîrzieri și fără lipsuri — și cum termină lucrul fugе să se intereseze de cei bolnavi, îi duce salariul la spital lui Șefchet și e supărat că Ibrîșim încă n-a căpătat casă și nici direcția, nici sindicatul nu l-au ajutat. Povestind, Iani trece de la un om la altul, vorbește repede, repede, și-și rotește în cap ochii — la fel de

repede — cercetîndu-i pe cei din jur dacă îl ascultă.

— Dar de ce nu te odihnești, Iani Papamanopol, după lucru? Sau poate mai ai ceva treabă pe lângă casă?

— Să mă odihnesc? Înainte, la noi, cînd era cineva rănit sau murea, mergeam cu farfuria după bani. Nevasta plîngea pe chei în genunchi. Da' eu răspund acum de asigurări.

Și înșiră: casele de odihnă, dispensarul, spitalul, medicamentele. Dînsul propune, cere, aleargă pentru cei care pleacă în concediu, pentru bolnavi, pentru cei care n-au locuință bună. El, Iani Papamanopol, cunoscut în port sub numele de Iani Rusu, care niciodată n-a avut haine omeneste. Așa că întrebarea a fost cu totul de prisos și în sufletul său dînsul a socotit-o drept o glumă.

★

În luna aprilie, în concediu, Petru Țața, macaragiul, a reparat zidurile casei, ferestrele, și direcția a trimis oameni să-i „tragă“ și poadeaua, muncă pe care el a plătit-o în rate. În locul unei dărîmături cu șoareci, Petru Țața și-a făcut casă. A pus zgura sub poadea (i-a dat întreprinderea autocamion s-o ducă), și-a tras canalizare, iar apă a căpătat montînd un robinet în T, ca astfel să aibă amîndoi cișmele — și vecina croitoreasă, și el. Azi își trage lumină.

La Tuzla, n-a avut niciodată așa ceva în casa lui de chirpici. A fost tare sărac, iar nevasta lui, groaznic de săracă. Azi își trage lumină și e necăjit că n-a avut timp să se ducă după becuri. E prima zi de cînd s-a mutat aici cu nevasta și copiii, venind definitiv de la Tuzla. Să călătorești la serviciu cu trenul, să te întorci acasă cu trenul, asta-i treabă? Înțeleg, dacă nu vrei să rămîi în Constanța, dacă vrei să lucrezi vreun pic de pămînt acasă — dar așa? Petru Țața și-a vindut căsuța din chirpici, vaca și cele citeva oi și a cumpărat, pe numele lui și al nevastei sale, curtea asta plină — pînă de curînd — de

dărîmături. A reparat, a vărut, a curățit; i-a mai rămas să-și facă bucătăria și beciul. Va fi și o grădiniță aci — o grădiniță cu flori și cu legume — iar copiii vor învăța s-o stropească.

Cumva credeți că asta se face de azi pe mîine? Nu, Petru Țața a așteptat mulți ani; sute de nopți a socotit cum să împace lucrurile. De mic, el se arătase a fi elev bun — învățătorul din Techirghiol îl ținea pe lângă băatul lui ca și acesta să prindă gust de carte — și ar fi vrut grozav să urmeze mai departe. Atunci n-a putut, și iată, i s-a propus nu demult să plece la facultatea muncitorească. Petru Țața a refuzat; voia întii să scape de căsuța cu chirpici. A refuzat, dar nopți întregi numai la asta s-a gîndit: cum ar mai pleca la facultatea muncitorească, cum ar pleca acum, cînd visul mutatului s-a împlinit! Din păcate, nu poți face totul o dată.

De aceea s-a frămîntat și înainte de a pleca la S.M.T., la Albești. S-a frămîntat chinuitor. În jur erau elevii lui, cei pe care el îi calificase — unii mai în vîrstă ca el. „Dacă nu mă duc, ce-o să spună ei, ceii calificați de mine?“ Frămîntările chinuitoare sînt alambicate numai în mintea unor intelectuali, a anumitor intelectuali. Țața s-a hotărît pe loc: casa să aștepte (el așteptase casa asta ani de zile), iar nevasta, gata să nască, o să fie bine îngrijită (în anul trecut, noaptea, la telefonul dat de soția sa, mașina întreprinderii a venit la Tuzla și i-a dus la spital fetița îmbolnăvită subit). A plecat la S.M.T. și a muncit cu rîvnă, cu acea rîvnă în care se amesteca un soi de răbdare țărănească cu conștiințiozitatea muncitorului calificat, rîvna omului modest, harnic, tăcut. A cules douăzeci și șase de șasiuri risipite, le-a reparat, le-a pus pe tractoare.

Cînd s-a întors — mai negru decît la plecarea, parcă mai uscățiv și mai tînăr — s-a apucat iar de casă. Și acum trage lumina, iar becuri a uitat să cumpere pentru că acolo, la Tuzla, n-a avut niciodată

stadiionul portului. Nu se poate spune că domnește o totală sincronizare a mișcărilor. Dar toți vor să se destîndă, instructorul mai trece cu vederea — și, afară de fotoreporter, nu-i vede nimeni.

Ora prinzului. S-au oprit brațele uriașelor macarale; s-au oprit autostivuitoarele, bi-gile, rutierele. Muncitorii se îndreaptă spre cantină.

dată așa ceva și, iacă, i-au ieșit din minte.

— Acum pot să cer și candida-tura de partid — spune el. Acum mă organizez cum vreau. Când eram călător spre Tuzla, tot la douăzeci și patru de ore, însemna să lipsesc de la ședințe, să nu fac nici o sarcină.

— Păi, ți-ai fi plătit cotizația re-gulat, mai luai cuvântul câteodată...

— Dar asta înseamnă să nu fiu cinstit — spune dînsul. Pen-tru ce să nu fiu cinstit cu partidul? Și nu poate să facă asta, pentru că prea a fost sărac, prea a tras din greu, iar acum are casă; noaptea, mașina i-a dus fetița la spital; i s-a tras podeaua, va merge poate la facultatea muncitorească, e frun-taș în muncă, a fost fruntaș și la S.M.T. Pe cine să păcălească? În folosul cui?

— Acum sînt aci, am să capăt sarcini. Pot să le îndeplinesc cum trebuie.

Viitorul lui e simplu, e limpede. Și înaintea de toate, e un viitor la care te poți gândi limpede, în voie, cu plăcere.

L-am mai văzut o dată, certîn-du-se. Se certa cu o echipă de va-poreni. Cățărat în afara cabinei automacaralei, își învăța ajutorul

să conducă, iar vaporeni tipau pentru că din cauza lui întîrzi-au. Petru Țața zîmbea și-i do-molea, explicîndu-le că Osman Sabri, ajutorul, trebuie să fie calificat cît mai repede. El, Țața, nu-l ținuse nici o clipă doar la unsul și curățatul mașinii. De la început îl băgase în cabină, la manete și comandă.

— Vira, virra... ai să pocnești cu fleșa în cap pe cineva... schimbă viteza... schimb-o... schimb-o...

După o lună, Osman condu-cea singur și azi, poate, știe și „marșul” — adică se poate de-plasa cu automacaraua dintr-un loc într-altul fără să bătă-nească fleșa, fără s-o izbească de ceva.

— Ce te grăbești așa, mă Țața? Dacă-l înveți, ți-l ia. Treci tu în cabină la comenzi.

— Nu vedeți mai departe de lungul nasului — a mormăit el și a rămas cățărat pe automacara, supraveghindu-și ajutorul

★

Cînd se sting luminile cazi-noului, cînd marea e străbătută de înșelătoare și fosforescente cre-ste de spumă, portul continuă să

TINERE CONDEIE

R Î M A

— f a b u l ă —

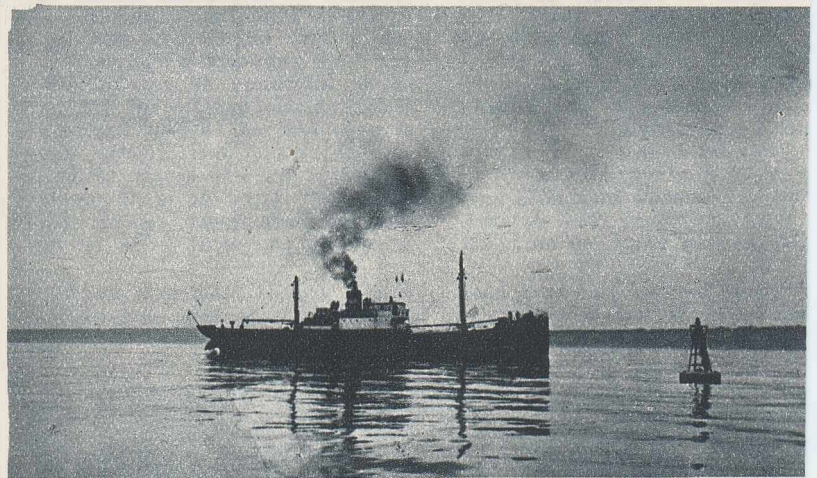
Se-nalță ciocîrlia din ogoare,
Voioasă, ciripind, spre mîndrul soare.
Mai sus și tot mai sus, spre-albastre zări,
Se urcă viersul gingașei cîntări.
Și-n urma ei, departe, în jărînă,
Printre tulpini s-a-ncolăcit o rîmă.
Privind către voioasa ciocîrlie,
Gîndește: „Zborul ăsta-i o prostie!
Ce-l trebuie văzduhu-n piept să-l soarbă?
Mai bine e aici, pe-un fir de iarbă.
De ce să urci spre soare și spre slavă?
La ulțe ce privești grozavă
Mi se deschide-aicea, pe pămînt:
Sînt gîndăcei, sînt flori și brusturi sînt,
Și raze se strecoar-aici din crug;
Și-n plus ai și răcoare din belșug.
Și unde pui că, sus, poți și să cazl,
Să te lovești de creștele de brazi
Sau să te-nhațe vulturul în clanță.
Aicea ești măcar în siguranță!”
Dar n-apucă să-și zică vorba toată,
Că a văzut-o cioara... și-a mîncat-o.

MORALA:

La naiba orizontul mic-burhez!
Avîntă-te în zbor spre-naltul crez.
În glod te vor strivi!.. Numai în soare
E forța de viață dăfătoare!

C. SEBASTIAN

(Cenaclul literar „13 iunie 1916” — Galați)

Trecînd de mările far, vasul ocolește geamandura de la intrarea în port. Fără stop fără milițian, legea circulației marine e respectată cu strictețe.

vuiască. Se aud scîrîiturile auto-macaralelor, duduitul eșapamen-telor tractoarelor; ca niște enorme ciocuri de pasăre, brațele „Abus”-urilor stau gata să se rotească; săltînd repede, ca niște pinguini, „Molotov”-urile trec purtînd stive de cherestea.

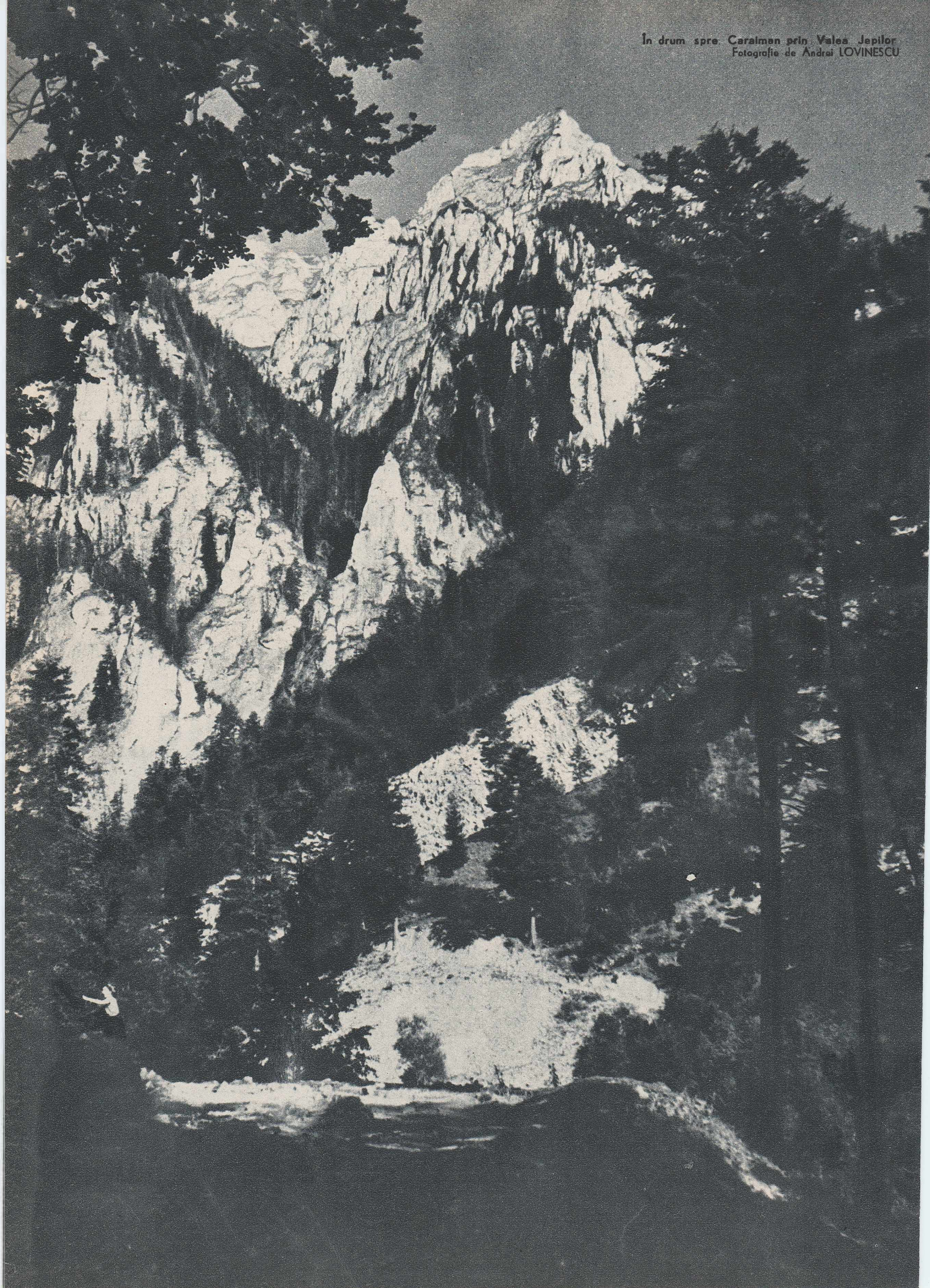
Sînt lumini peste estacadă, peste siloz, peste șantierul naval, peste punctul pescăresc. Schimbul de noapte intrat la ora opt va

ieși de la lucru o dată cu zo Atunci, o imensă diră purpu va lega zarea de port și deasupra ei, deasupra farurilor, deasupra navelor, sidefii în această lumi vor zbura pescărușii. Pînă începerea celui-alt schimb, nu vor auzi decît chemările lor as țite, fluierăturile locomotivei manevră și sporovăiala docher ce vor urca spre oraș. Se chie atunci că portul se odihnește

Nikolai Aleksandrovici Bulganin, preşedintele Consiliului de Miniştri al U.R.S.S., a împlinit 60 de ani.

În drum spre Caraiman prin Valea Jepilor
Fotografie de Andrei LOVINESCU

GÎNDURI DESPRE ARTA MEA

de Olga LEPEȘINSKAIA

artistă a poporului din U.R.S.S., de patru ori laureată
a Premiului Stalin.

Olga Lepeșinskaia și Vladimir Levașov într-o scenă din „Macul Roșu”.

Dragi cititori ai revistei „Flacăra”,

Revista voastră mi-a cerut să vă povestesc câteva dintre impresiile pe care mi le-a lăsat vizita în București, întâlnirile mele cu oamenii de artă români, în sfârșit, să vă spun câte ceva despre mine.

Dacă despre minunatul dv. oraș vorbesc adesea și cu plăcere, atât cu prietenii mei, cât și în paginile ziarelor, pentru că sînt zece ani de cînd păstrez, într-un colțisor al inimii, amintirea bulevardelor și a parcurilor sale parfumate, a lacului în a cărui apă străvezie cerul se oglindește ca într-o uriașă cupă, a nesfîrșitelor șiruri de trandafiri ce mărginesc bulevardul Stalin; dacă despre întâlnirile mele cu coregrafii români povestesc cu și mai mult drag, pentru că ele mi-au adus o adîncă și adevărată bucurie creatoare, despre mine, însă, îmi vine foarte greu să vorbesc.

Viața mea este viața unui simplu om sovietic, căruia statul sovietic i-a oferit toate condițiile posibile pentru împlinirea sa artistică. Cam aceasta este tot ceea ce pot spune despre mine.

Întrucît sîntem oaspeții unor gazde atât de ospitaliere, grijulii și inimoase, iar ele îmi cer să povestesc mai amănunțit despre viața mea în artă, n-ar fi frumos din partea mea să nu le îndeplinesc rugămintea.

Așadar, sînt balerină. Adeseori am fost întrebată cînd am simțit pentru întîia oară chemarea artei.

...Un constructor de vase îmi povestea odată că, de cînd se tie, construiește vapoare. La început, a construit vapoare de frîie, apoi din carton, de lemn, iar cum... acum este unul din marii oștri ingineri constructori de vase, aureat al Premiului Stalin.

Cam așa s-a întîmplat și cu mine. Mama îmi spunea că de un am început să mă țin pe picioare, am prins a dansa. La început, mișcărilor schițate erau spontane, venite din nelămuritul impuls intuitiv al unui copil; apoi, cînd împlinit 9 ani, copilul a fost luat la școala de balet, unde a învățat dansul clasic, de caracter, istoric, mimica, muzica, arta ma-

chiajului și și-a însușit cunoștințe de cultură generală. După opt ani de studii, copilul a fost primit ca solist pe scena Teatrului Mare Academic din Moscova, scenă pe care — fără a mai avea cu copilăria altă contingentă decît cea a amintirii — dansez și astăzi. În linii mari, cam aceasta e totul.

Născută în ajunul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, n-am avut nevoie să-mi cuceresc dreptul la viață, la muncă. Pentru aceasta luptaseră bunicii, părinții noștri, frații mai mari. Concepția despre viață a generației mele se forma într-o perioadă foarte interesantă, de mare însemnătate istorică: epoca marilor transformări revoluționare, a primelor cincinale, a avîntului construcției socialiste.

În pas cu anii tinereții mele, se lărgea și se înfrumuseța Moscova. Mi-aduc aminte de primele troleibuse ale Capitalei, de palatele subterane din marmură ale primei linii de metrou, de plantarea teilor care înfloresc astăzi năvalnic pe strada Maxim Gorki. Și, de bună seamă, din cea mai fragedă copilărie, îmi amintesc și iubesc Teatrul Mare, care a fost din totdeauna pentru mine un sanctuar al artei înalte.

Pentru noi, zidurile încărunțite ale Kremlinului, cupolele răsucite în spirală ale catedralei Vasili Blajenii, galeria Treiakov, Universitatea, teatrele noastre — Mare, Mic, Academic — însemnau însăși Moscova, însăși viața și arta noastră. Căci Moscova a atras în jurul ei, chiar din primii ani ai existenței sale, forțele vii, creatoare, ale poporului rus, devenind un centru al științei și culturii, al tehnicii și artei.

Cunoaștem din istoria Teatrului Mare faptul că el își datorează apariția inițiativei oamenilor progresiști ai vremii. El se naște la sfîrșitul secolului al XVIII-lea o dată cu Universitatea din Moscova și Academia de Științe, cînd marele Lomonosov își scria lucrările științifice, în secolul lui Derjavin și Sumarokov, al lui Radîșev și Fonvizin, al lui Ușakov și Suvorov...

Sîntem mîndri de teatrul nostru nu numai pentru strălucirea rară

a cristalelor candelabrelor sale și a aurului ce poleiește lojile, și nu numai pentru că ni se pare că sub bolta plafonului său împodobit cu grațioase muze, melodiile nemuritoare ale lui Glinka, Musorgski, Borodin, Ceaikovski, au o rezonanță de un farmec deosebit. Ci, mai ales, pentru că pe scena Teatrului Mare, se afirmă astăzi din plin arta noastră sovietică multinațională, păstrătoare a celor mai valoroase tradiții patriotice, care răscolește atât de adînc inima omului prin sinceritatea și autenticitatea ei.

fește viața pentru triumful adevărului celui mare, pentru viitorul celor mulți. În această operă, se conturează limpede conținutul uman-dramatic al faptelor istorice, se străvede firul unei acțiuni cu bogate semnificații sociale și omenești, se simte clar suprasarcina textului. Eroina pierе; însă murind, ea știe că adevărul va în-

(Continuare în pag. 32)

Olga Lepeșinskaia în rolul Parașei.

Arta coregrafiei, avînd un limbaj de expresie mai greu accesibil, mai greu de pătruns și însușit, întîmpină firești obstacole în transpunerea artistică a realităților vieții. Procesul de creație al unui spectacol de balet inspirat din actualitatea vie este greu și spinos, dar compozitorii și coregrafii sovietici muncesc cu tenacitate la rezolvarea sa. Opera lui R.M. Glier, „Macul Roșu”, constituie pe această linie unul din marile noastre succese.

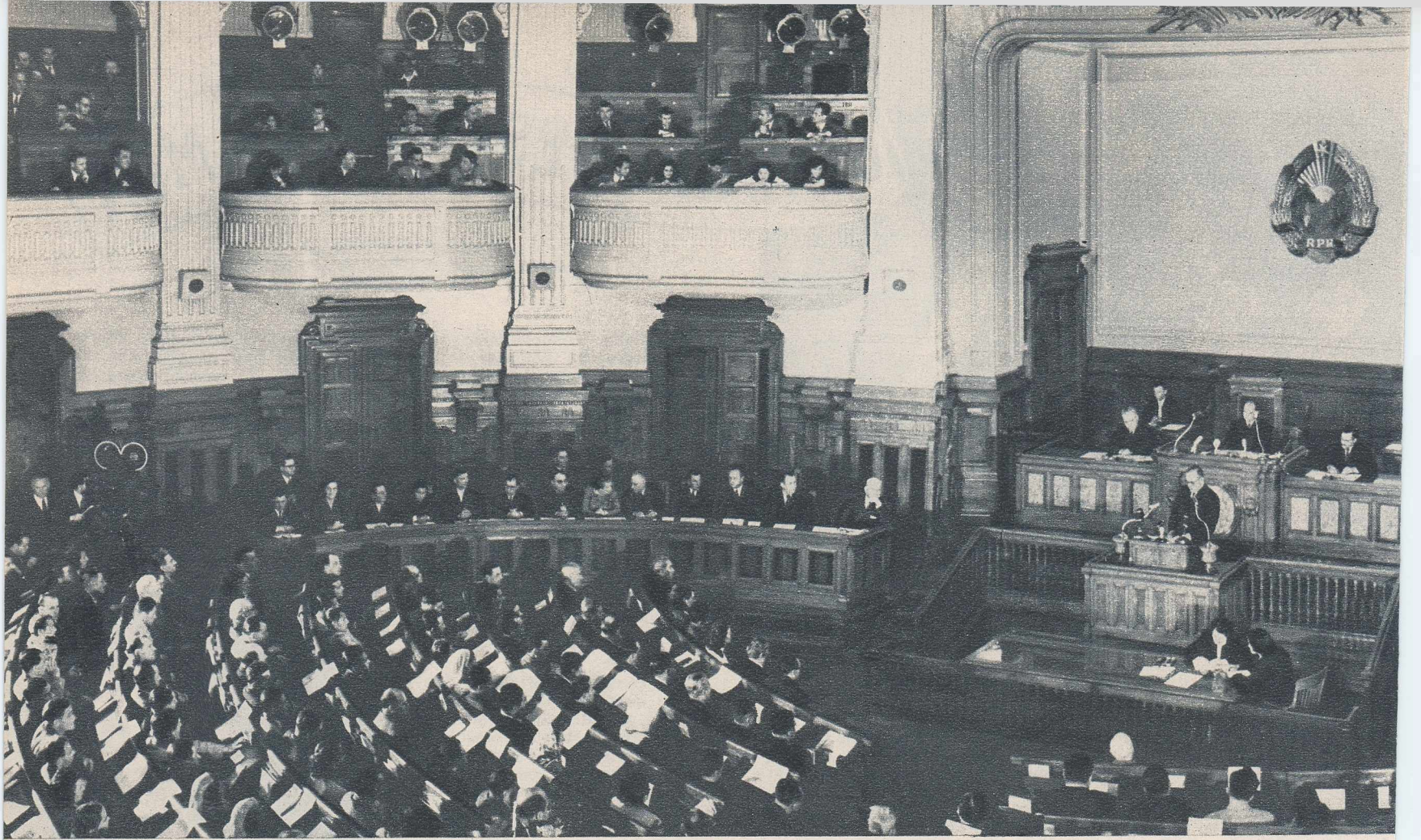
Baletul acesta ocupă în viața mea de artistă un loc deosebit. Am dansat pentru întîia oară în „Macul Roșu”, copil fiind încă.

...Îmi amintesc și acum o întîmplare din acea vreme: eram elevă a școlii de balet; intruchipam în actual doi o floare de mac și așteptam în scenă, împreună cu alții „maci”, să începem dansul. Privirea îmi rămăsese pironită la Tai-Ho, pe care o interpreta marea noastră artistă Ekaterina Vasilievna Ghelțer; eram atât de absorbită în contemplație, încît pur și simplu am uitat să încep dansul; mă podidiseră lacrimile. A doua zi, profesoara mi-a tras o strașnică săpuncală pentru această ispravă. Am înțeles însă din acea zi cît este de important pentru artist să-și păstreze pe scenă deplina stăpînire de sine și atenția încordată asupra rolului.

După mulți ani, Teatrul Mare a montat din nou „Macul Roșu”. De data aceasta, Tai-Ho eram eu. În 1950, pentru acest rol mi s-a decernat Premiul Stalin.

Și iată-mă, astăzi, la 26 mai 1955, dansînd pentru prima oară „Macul Roșu” pe scena Teatrului de Operă și Balet din București, alături de tovarășii mei I. Gofman și V. Levașov, artiști ai Teatrului Mare din Moscova. A fost una din cele mai frumoase zile din viața mea. Nu numai pentru că am simțit că însemnam o părțică organică contopită cu colectivul teatrului, cu care vorbeam aceeași limbă — a artei realismului socialist — ci și pentru că spectatorul român înțelege și iubește și el această limbă.

Îmi place să joc rolul lui Tai-Ho, dansatoarea chineză care-și jert-

UNITATEA. HOTĂRÎREA

Călătoream deunăzi prin părțile Birladului. Era duminică, zi de odihnă. Și, dornic de a cunoaște gândurile oamenilor acestui oraș în plină înflorire, am sunat la primul apartament al unui bloc recent clădit. Mi-a deschis un copil cît o șchioapă, bălai și grăsuț, căruia probabil că i-am inspirat încredere, deoarece m-a invitat de îndată în casă. Aici, am găsit familia muncitorului metalurgist Silav. Tatăl și fiica lucrează la una din fabricile orașului, iar restul numeroasei familii — care se afla strînsă în jurul mamei — era compus din copii de școală. Am intrat în vorbă cu locatarii care m-au primit prietenos, așa cum știu s-o face moldovenii. Discuția a fost îndelungată și s-a purtat pe cele mai diverse planuri, începînd de la problemele gospodărești și terminînd cu probleme de politică internațională.

Familia era numeroasă, mai avea multe greutăți — „copiii cer multe, n-ai ce să-i faci”, mi-a spus parcă scuizîndu-se capul familiei — dar oamenii erau bucuroși de traiul lor, delocuința lor nouă, de posibilitățile largi ale copiilor și, mai ales, erau plini de încredere în viitor. Și dacă îmi amintesc astăzi de această întîlnire, este pentru că nu pot să uit cîteva cuvinte pe care stăpîna casei le-a rostît, ca un oftat, spre sfîrșitul discuției noastre: „dacă îmi pare rău de ceva, tovarășe, — spunea femeia — este că regimul ăsta n-a venit cu vreo douăzeci de ani mai devreme” și ca o explicație: „nu de alta, să mai fi apucat și eu în tinerețe mai mulți ani dintr-ăștia”.

Cîteva zile mai tîrziu, umblam pe tarlalele gospodăriei colective din comuna Corod, raionul Tecuci, însoțit fiind de țaranul colectivizat Fotache Andrei. Era tocmai în zilele Conferinței de la Varșovia și evenimentul semnării Tratatului era viu comentat în comună. Cu atît mai mult cu cît chiaburii avuseseră grijă să răspîndească știrile emise de o anume otrăvită „voce”, în legătură cu nerușinata cerere a unor cercuri din S. U. A., precum ca în țările democratice să fie readuse odioasele regimuri

ale moșierilor și capitaliștilor. Însoțitorul meu, un om ca la vreo 45 de ani, cam obosit de drum — vizitasem și stîniile gospodăriei, și crescătoria de porci, și șantierul noului cămin cultural — se bucura ca un copil de grîul gospodăriei care se înălțase pînă peste genunchi. După multe zile ploioase și reci, soarele ieșise mărînimos și cald, iar din cînd în cînd trecea pe deasupra lanului — făcîndu-l să tresară înfiorat — o pală de vînt ce aducea din depărtări miresme dulci de salcîm. Fotache se opri un moment să — și mai tragă sufletul, își șterse ceafa leoaică de sudoare, și apoi, urmînd parcă un gînd ce nu-i da pace, zise cu aerul omului care a rezolvat de mult problema:

— Și dumnealor gîndesc oare cu adevărat ce spun la radio? Ori nu-s cumva teferi? Și, urmîndu-și firul gîndului, continuă batjocoritor:

— Al dracului! Să și-i ție acolo pînă li s-o stînge neamul blestemat, că noi de moșieri sîntem sătui ca de mere acre! Ori cred cumva că le-am uitat pe toate cite le-am pătimit?

N-a așteptat să-i răspund — se vede că nici nu simțea nevoia răspunsului — și a pornit-o mai departe. Dar după vreo zece pași, Fotache se opri iar.

— Vezi, tovarășe, d-aia-i bine că s-a semnat Tratatul de la Varșovia. Tîlharu' — tîlhar rămîne. Se dă la om numai cînd îl vede singur și e rost de jecmăneală. Dar cînd simte că omu' nu-i de lepădat, că nu e singur, și că dacă se dă la el se poate alege cu niscai chelfăneală, o lasă mai încet și stă să socoată mai acătări. Și Fotache continuă triumfător:

— D-aia zic că-i bine că s-a semnat! Și nu știu drept cum am putea noi face să aflu dumnealor, domnii aceia, cărora le umblă gîndul numai după jafuri, că de fapt toți punem cu sufletul semnătura noastră alături de cea a tovarășului Dej.

De aceste două întîlniri mi-am amintit ades în cele două zile de dezbateri ale ultimei sesiuni a Marii Adunări Naționale, pe a cărei ordine de zi se aflau — precum este cunoscut — ratifi-

carea Tratatului de la Varșovia, Bugetul de Stat pe 1955 și altele.

...Rotonda Marii Adunări Naționale e plină Deputații — printre care recunosc numeroși muncitori vestiți, țărani, savanți, ofițeri generali — și-au ocupat locurile. Balcoanele sînt și ele pline de invitați: muncitori, mulți zăbîști romîni și străini, diplomați.

Ușile laterale se deschid și, în aplauzele furtive ale celor prezenți, intră conducătorul partidului și guvernului. Urmează procedurile punerii la vot a ordinii de zi, după care președintele Marii Adunări Naționale dă cuvînt tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej. Aplauze prelungite fac să răsună sala. Deputații îl înfruntă cu dragoste pe conducătorul iubit al poporului. Apoi totul e cuprins de o linișțire întreruptă doar de țacnîitul aparatelor de fotografiat și de zumzetul uniform al aparatelor filmate. În sală, răsună glasul calm, sobor și convingător al conducătorului, care prezintă rezultatele Conferinței de la Varșovia. Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej desfășoară, în fața deputaților, tabloul clar al situației internaționale, cauzele care au determinat necesitatea Tratatului, conținutul și scopurile acestuia, sarcinile ce ne revin în lupta pentru consolidarea păcii și securității lumii. El subliniază faptul că Tratatul este un tratat cu adevărat pașnic și defensiv, care nu amenință pe nimeni și care urmărește întărirea păcii și securității în Europa. Președintele Consiliului Miniștri face, apoi, o amplă analiză asupra deosebirii fundamentale dintre Tratatul încheiat de țările iubitoare de pace și tratatul imperialist de tipul celui nord-atlantic, căror caracter agresiv a devenit de mult cunoscut pentru toată lumea.

Deputații și invitații ascultă în continuare cu atenție expunerea și în fața lor se perindă imaginile triste ale vechii Romîni burghezo-moșierești, obiect de tîrguială în mîinile puterilor imperialiste, întotdeauna expusă presiunilor

CĂRIA NOASTRĂ

lor și atacurilor acestora. Aducând exemple vii din imaginea acestui trecut amar, tovarășul Gheorghiu-Dej arată că tratatele de alianță cu puterile imperialiste nu însemnau pentru România altceva decât procedura prin care ea urma să fie înrobite de aceste puteri, procedura prin care ea le pune la dispoziție bogățiile și mina de lucru ieftină a țăranilor și muncitorilor. Și nici nu se putea da un exemplu mai bun de asemenea relații, decât cel dat de tovarășul Gheorghiu-Dej care citează din practicile de azi ale S.U.A. în relațiile cu „aliatii” vest-europeni din blocul Atlanticului de Nord.

Tovarășul Dej amintește, în continuare, de agitația din ultimele zile a unor cercuri din S. U. A., care încearcă să reînvie vechile timpuri când poporul român se afla la cheremul lor. Tuturor acestora, tovarășul Gheorghiu-Dej le dă un răspuns scurt și concis, demn și hotărât: „Poporul român, liber și stăpîn pe soarta sa, respinge în mod hotărât această nouă încercare imperialistă a S.U.A. de imixtiune în treburile sale interne. Chestiunea regimului de stat al României a fost hotărâtă o dată pentru totdeauna de poporul român conform voinței și intereselor sale și nici un fel de putere străină n-are căderea s-o pună în discuție”. Cine are urechi să audă! Și în aplauzele prelungite ale deputaților, recunosc voința, vocea întregului nostru popor, a metalurgistului Silav și a colectivistului Fotache, a sutelor și sutelor de oameni, de diferite profesii și de diferite naționalități, pe care i-am întâlnit în diferitele mele călătorii și care — fericiți c-au scuturat pentru totdeauna jugul imperialistilor — răspund azi conducătorului lor: Da, tovarășe Gheorghiu-Dej, niciodată nu se vor mai întoarce asemenea timpuri pentru noi! Aproabăm din inimă Tratatul! El reprezintă voința noastră! Și alături de semnătura primului ministru al țării, sîntem gata să subscriem cu munca noastră și la nevoie chiar cu sîngele nostru Tratatul ce apără patria și pacea în lume. Fiecare dintre noi — spun parcă aplauzele —

muncitor, țăran sau intelectual, se consideră el însuși parte contractantă la acest Tratat!

Și parcă răspunzînd acestui glas, tovarășul Gheorghiu-Dej arată calea pe care partidul și guvernul o deschid întregului popor. Aceasta este calea muncii eroice pentru întărirea și înflorirea patriei, pentru sporirea capacității ei de apărare, este calea educării în spiritul patriotismului și internaționalismului, în spiritul vigilenței și al fermității față de dușmani, calea desfășurării pe mai departe a luptei pentru preîntîmpinarea războiului, pentru consolidarea păcii.

După expunerea îndelung aplaudată a tovarășului Gheorghiu-Dej, urmează la cuvînt numeroși deputați, reprezentînd alegătorii din cele mai diferite colțuri de țară, deputați de diferite naționalități, bărbați și femei, ofițeri, generali. Aceeași imagine luminoasă a poporului întreg adusă în planisfera Marii Adunări Naționale. Fiecare exprimă în felul său gîndurile celor ce l-au ales. Deputatul Florian Dănălache, de pildă, vorbește despre marile realizări ale oamenilor muncii din Capitală și necesitatea de a le dezvolta și apăra. Deputatul Emil Balaci descrie, în cuvinte de un realism înfricoșător, viața năpăstuită în trecut a țăranilor muncitori și bucuria lor de a trăi în libertate. „Azi nu ne mai spetim pentru boieri” — spune el plin de bucurie, și după ce enumeră realizările țăranilor din circumscripția sa electorală, încheie arătînd că aceștia, care au avut de suferit de pe urma celor două războaie dezlănțuite de imperialismul german și care au luptat în două rînduri cu arma în mînă împotriva lui, sînt gata să facă totul pentru a împiedica o nouă agresiune. Aceeași idee o reia deputata Victoria Cioflingă care, vorbind în numele alegătorilor ei, răspunde simplu și clar pretendenților imperialiști la dominație, că niciodată muncitoarele de la fabrica „Tesașura Iași” sau din oricare altă fabrică de pe întinsul patriei noastre nu vor permite să se întorcă timpurile cînd lucrau cîte 14-16 ore pe zi și cîștigau doar atît cît să nu moară de foame, că niciodată ele nu

vor lăsa să se desființeze creșele și căminele, nu vor lăsa să li se ia dreptul de a naște în maternități și case de naștere sau de a avea concedii înainte și după naștere.

Academicianul Traian Săvulescu adresează un emoționant apel oamenilor de știință și cultură de peste hotare, chemîndu-i să facă din mintea și inima lor pavăză omnirii și păcii, iar numeroși alți deputați, printre care C. Paraschivescu-Rălăceanu, Bányai Ladislau, Farcaș Luiza, Lotar Rădăceanu, Mihai Mujic, C. I. Parhon, își exprimă adevăratele la Tratat și hotărîrea alegătorilor lor de a munci pentru îndeplinirea obligațiilor ce revin țării noastre în cadrul Tratatului. Dintre aceste cuvîntări, aș vrea să mai subliniez impresia profundă pe care a făcut-o cuvîntarea deputatului generallocotenent Mircea Haupt, care arată satisfacția și bucuria cu care au primit militarii forțelor noastre armate Tratatul, crearea comandamentului unificat al forțelor armate și numirea în funcția de comandant suprem al forțelor armate unificate a mareșalului Uniunii Sovietice Konev, bine cunoscut poporului român care-și amintește de importantul său aport la lupta împotriva hitlerismului. Deputații aplaudă cuvintele în care vorbitorul asigură poporul că sarcinile ce revin militarilor forțelor armate ale țării noastre în cadrul Comandamentului Unificat vor fi îndeplinite așa cum se cuvine: întocmai și la timp.

Cu aplauze puternice este întîmpinată cuvîntarea președintelui Prezidiului Marii Adunări Naționale, dr. Petru Groza, după care se dă citire textului Tratatului și a proiectului de lege pentru ratificarea lui. Se trece la vot și președintele Marii Adunări Naționale face apoi cunoscut rezultatul votului: în unanimitate, Marea Adunare Națională a votat pentru ratificare. Toată lumea salută, în picioare, cu aplauze furtivoase acest istoric act care — așa cum a arătat tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej — reprezintă o garanție atît de sigură și de puternică a securității poporului nostru, a independenței și suveranității sale de stat, cum n-a avut niciodată poporul nostru în decursul istoriei sale.

★

După pauză, ministrul Finanțelor, tov. Dumitru Petrescu, a prezentat printr-o amplă expunere proiectul Bugetului de Stat pe anul 1955. Discuțiile ce urmează par la prima vedere a fi cu totul diferite de cele anterioare. Dar asta numai în aparență. Într-adevăr acum este vorba de date și cifre, de procente de plan și preț de cost, de productivitate, acumulări, economii etc., etc. Se rostesc cifre de miliarde și alături de ele se aduc exemple în lei și chiar bani. Se arată realizări meritorii și se critică aspru lipsurile, începînd cu cele ale ministerelor. Grijă multă, grijă deosebită simțiți aci pentru fiecare bănuț al poporului, pentru cele mai mici amănunte privind lupta pentru asigurarea îndeplinirii planurilor. Și, deși aparent ai de-a face cu lucruri diferite, îți dai repede seama că ele fac corp comun cu ampla discuție asupra primului punct din ordinea de zi. Este vorba aci de măsurile concrete ce trebuie luate pentru îndeplinirea planului cincinal, pentru dezvoltarea pe mai departe a industriei grele, pentru grăbirea ritmului de ridicare a agriculturii și sporirea neconținută a producției mărfurilor de consum popular. Este vorba de aceeași năzuință, de aceeași luptă pentru îmbunătățirea permanentă a traiului oamenilor muncii, înflorirea patriei, asigurarea capacității ei de apărare. Cu deosebit interes și vii aplauze este primită cuvîntarea tovarășului Chivu Stoica care arată, în mod concret, realizări și slăbiciuni ale diferitelor ministere și instituții, precum și sarcinile ce se cer a fi grabnic împlinite în scopul dezvoltării economiei și culturii țării, în scopul realizării creșterii bunăstării poporului muncitor.

Bugetul de Stat este votat în unanimitate de către deputați.

...Și reporterul pleacă din clădirea Marii Adunări, ducînd cu el imaginea unității de nezdruccinat dintre partid, guvern și popor, a țării și hotărîrii poporului, care tot timpul și-au făcut ascultat glasul puternic în cea de a șasea sesiune a Marii Adunări Naționale.

M. RADIAN

de colonel I. PONOMAREV

La 27 iunie, se împlinesc 50 de ani de când a izbucnit răzcoala armată pe crucişătorul „Potemkin”.

În ajunul glorioasei aniversări, Comandamentul flotei maritime sovietice, Arhiva centrală a flotei maritime militare și Muzeul central naval militar sovietic au desfășurat o intensă activitate pentru găsirea acelor participanți la răzcoala de pe „Potemkin” care au rămas în viață până în zilele noastre. În arhivele flotei, se păstrase tabelul echipajului, în care se menționează locul de naștere al fiecărui marinar. S-a stabilit că mai sînt și azi în viață peste șaptezeci de eroi ai legendarului crucişător.

În cele ce urmează, vă vom povesti despre cîțiva dintre ei. Să începem cu I. A. Licev și I. P. Șestidesiatii. Ei au fost membri ai comisiei de navă, aleși de echipaj pentru conducerea răzcoalei.

Ivan Akimovici Licev, născut în comuna Obsarovka de pe Volga, a fost recrutat în flotă în anul 1902. La Sevastopol, el a făcut cunoștință cu subofiterul de artilerie Grigori Nikitici Vakulenciuk, conducătorul organizației social-democrate de pe crucişătorul „Potemkin”. În anul 1904, Licev a devenit membru al P.M.S.D.R.

În timpul răzcoalei, mecanicul auxiliar minier Licev, prin hotărîrea comisiei navei, a minuit aparatele lansatoare de mine și dinamurile crucişătorului.

Ivan Akimovici s-a înapoiat în Rusia, în toamna anului 1917, și imediat a fost repartizat pentru muncă în ținuturile natale, pe Volga. În anul 1923, el a fost ales

secretar al comitetului gubernial de partid din Samara. Timp de mai bine de douăzeci de ani, el a avut munci de răspundere în aparatul de partid și de stat. Astăzi, Ivan Akimovici este pensionar și locuiește în împrejurimile Moscovei.

Ilarion Pavlovici Șestidesiatii a îndeplinit pe „Potemkin” funcția de mecanic minier. Împreună cu unul dintre conducătorii răzcoalei, Afanasi Matiușenko, a procedat la arestarea ofițerilor de pe cuirasatul „Gheorghi Pobedonoset”. El a reușit să se întoarcă în patrie abia în anul 1923. Timp de 13 ani, a lucrat la atelierul de modelărie al uzinei de automobile „I. V. Stalin” din Moscova. Astăzi, el este pensionar și locuiește la fiica sa, medic la spitalul raional din localitatea Antonini, regiunea Hmelnițki.

Licev și Șestidesiatii au început în același timp serviciul în flotă, au făcut stagiul pe nava-școală „Berezan”, amîndoi au continuat apoi slujba pe „Potemkin”. Și unul, și celălalt au fost aleși în comisia navei. Ei s-au despărțit în anul 1908 și mult timp n-au mai știut nimic unul de celălalt.

În vara anului trecut, Ivan Akimovici a venit în vizită la Șestidesiatii. Aici, el l-a întîlnit și pe fostul matroz major de pe crucişătorul „Potemkin”, Adolf Dominikovici Voițehovski. (fotografia nr. 1 îi arată pe toți trei în timpul acestei întîlniri. De la stînga la dreapta: I. P. Șestidesiatii, I. A. Licev, A. D. Voițehovski.)

Înainte de a face serviciul pe „Potemkin”, A. D. Voițehovski

lucrase pe un alt vas vestit al flotei ruse — crucişătorul „Variag”. Anul trecut — în zilele festivităților ce au avut loc cu ocazia sărbătoririi celei de a 50-a aniversări a eroicelor fapte ale marinarilor de pe „Variag” — Adolf Dominikovici s-a întîlnit cu un alt prieten, Petr Egorovici Polikov, care de asemenea făcuse serviciul pe „Potemkin”. Pentru curajul și vitejia de care au dat dovadă, A. D. Voițehovski și P. E. Polikov au fost decorați de către Prezidiul Sovietului Suprem al Uniunii Sovietice cu medalia „Pentru vitejie”.

Petr Egorovici s-a înapoiat din România în anul 1917 și timp de peste 27 de ani a lucrat ca lăcătuș în laboratorul termic din Elektrogorsk, regiunea Moscova.

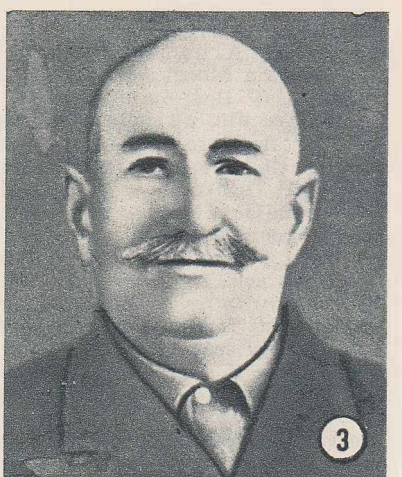
La Moscova, au luptat pentru victoria Revoluției din Octombrie și mecanicii potemkinisti F. T. Burmistrov și L. I. Letucev.

După înapoierea sa din România, Fedor Timofeevici Burmistrov a intrat la uzina „Motor”. În timpul luptelor de stradă, cu găzile albe și iunkerii, în anul 1917, el a făcut parte din statul major al Gărzii Roșii din subraionul Danilovsk, iar în anii războiului civil se găsea pe frontul răsăritean. Leonti Ivanovici Letucev (foto-

Zamoskvorecie. Timp de patruzeci de ani, a lucrat potemkinistul în această uzină. Pentru munca lui îndelungată și ireproșabilă, el a fost decorat cu ordinul „Lenin”.

Pe mecanicul potemkinist F. I. Koșughin, Revoluția din Octombrie l-a găsit în gara Magdagaci, astăzi în regiunea Amur. În actul de acuzare al potemkinistilor arestați aici, citim: „Feodosi Koșughin a fost printre primii care s-au înarmat cu o pușcă și s-a aflat printre acei care au început răzcoala”. Instanțele judecătorești țariste l-au condamnat pe Koșughin la 12 ani muncă silnică, pedeapsă pe care el a executat-o în regiunea Amur. În prezent, locuiește la Kirovograd și pînă în ultima vreme a lucrat în comitetul raional sătesc de partid.

În ciuda vîrstei lor înaintate, mulți potemkinisti continuă să muncească plini de elan. Încă din 1917, fochistul Zinovi Ignatievici Fișkov lucrează la una din uzinele din Odesa. De 25 de ani, matrozul Maxim Danilovici Danilov (fotografia nr. 3 din stînga, în 1905; cea din dreapta, în 1954) muncește la combinatul de carne din Nikolsk. La Tiraspol, se găsește și astăzi, într-o muncă administrativă, fostul mecanic de pe

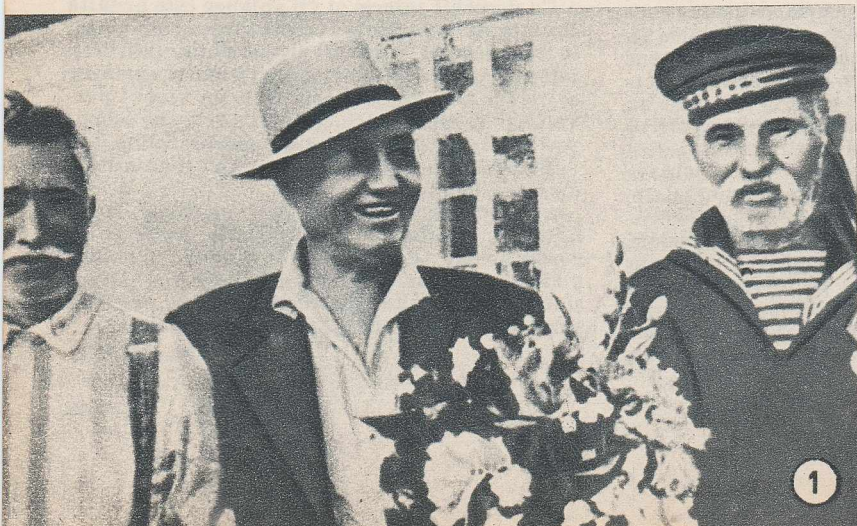

grafia nr. 2 din stînga, în 1905; cea din dreapta, în 1954) a lucrat din anul 1914 la uzina electrică centrală de tramvaie din Zamoskvorecie (astăzi Hidrocentrala electrică nr. 2). În zilele Marelui Octombrie, Leonti Ivanovici a fost în fruntea unui detașament al Gărzii Roșii din uzină. Sub focul neîntrerupt al iunkerilor, el a lucrat la instalarea rețelei telefonice care lega uzina electrică de statul major al Gărzii Roșii din

„Potemkin”, Aleksei Fedorovici Țarev, decorat cu ordinul „Steagul Roșu al Muncii”.

Pretutindeni, eroii de pe „Potemkin” sînt înconjurați de grijă și atenție. Ei sînt oaspeți doriți fie la focurile de tabără ale pionierilor, fie în mijlocul elevilor Școlii navale „Amiral Nahimov”, la cluburile muncitorești și colhoznice etc.

(Text prescurtat din „Ogoniok”)

Nu se poate dormi...

Ilustrații de Viorel RADU

nuvelă de H. ROHAN

(Urmare din numărul trecut)

Trecu vreo jumătate de ceas. Copiii se jucau undeva la colțul străzii pietruite cu bolovani de riu, acoperiți ici-colo cu mușchi verde. Casa era cufundată într-o liniște deplină. O liniște din aceea în care cel mai mic zgomot pare ecoul unei catastrofe nevăzute. În această liniște, se auzi deodată o voce puternică, izbindu-se de pereții holului, pătrunzând prin lemnul ușilor, prin porii zidurilor, răscolind toate încăperile până în cele mai mici unghere:

— Atențiune! Atențiune! se zguduia casa de sunetele ei groase care pătrundeau în sințe, în mușchi, în oase, în fiecare părticică de om.

— Atențiune! Atențiune! Vorbeste stația locală de radioficare.

Era o voce de bărbat, împlinită, grea, sobră, din adîncul căreia răzbătea emoția.

Brezina se ridică în capul oaselor, cu auzul încordat. Gligore scoase capul de sub cojoc și se uită holbat spre ușă. Codrin rămase nemișcat. Popa tresări și-și făcu cruce. Generalul se trezi buimăcit și, vrînd să se ridice, se încurcă în pledul de campanie. Artinian deschise încet ușa. Lîngă el apăru, palidă, nevastă-sa.

Vocea bătea în timpane:

„În prezent anumite guverne se pregătesc să dezlănțuie un război atomic” — se auzea ca bubuitul adînc al unei furtuni în difuzor.

„Sapristi!” — bodogăni generalul, izbutind să-și scoată picioarele de sub pătură și punîndu-și papucii. „Blestemat difuzor! Poftim, domnilor! Poftim! Dovada!”

Artinian se scărpină în cap, încrețindu-și fruntea.

— Ce le-o fi venit azi la patru jumătate?

— S-o fi schimbat programul? întrebă și nevastă-sa, uitîndu-se la el.

Iar holul bubui:

„Folosirea armei atomice ar duce la un război de exterminare”.

Codrin asculta teapăn, palid, neîndrăznind parcă să se miște. Nu era ceva nou ceea ce auzea, dar acum, aici în casă, vocea aceasta...

„Declarăm că guvernul care va dezlănțui războiul atomic — tuna vocea — va pierde încrederea poporului său și va fi condamnat de toate popoarele”.

Brezina își ridică privirea gînditoare spre nevastă-sa, care-l privea cu ochii mari, își întipări în minte obrazul ei tinăr, numai la colțurile ochilor cu câteva cute fine, îi privi trupul frumos, picioarele goale, se uită la parchetul lustruit, apoi văzu fereastra prin care se zărea cerul acoperit de nori albi, fumul negru al uzinei ridicîndu-se în suluri moi, alături de fereastră pe o măsură un vas cu flori de munte, lîngă dulap un scaun pe care stăteau haina lui și o batistă proaspăt călcată, într-un colț o mandolină, lîngă ea ghiozdanul copilului, pe perete ceasul de buzunar cu instalația lui de gonguri, caloriferul, patul pe care stătea și apoi văzu becușoarele de pe pereți.

„Cînd le cumperi — gîndi, le înfășori în batistă să nu se spargă...”

— Noi am semnat azi, spuse nevastă-sa încet și trecu tăcută în cealaltă încăpere, care servea și de bucătărie, și de sufragerie, pășind peste picioarele lui Gligore.

Brezina o urmări cu privirea.

„Ea e liniștită că a semnat — cugetă el. Adică să nu fie liniștită?”

Se uită iar la becușoare.

„Da, mă, le-nfășori să nu se spargă și poate să vie o bombă să facă praf din tot. Uzină, țară, oraș, nevastă, copil, tot, tot. Asta ți-o spui numai ție, mă Constantine — își mărturisî el, să n-audă nimeni. De-abia cînd știi ce putere e în bomba asta, te gîndești că nu-i destul doar să-ți pui semnătura... Asta e ca la bătaie. Treci liniștit pe stradă. Pașnic, cu gîndul la toate cîte le ai de făcut în viață. Și i se năzare unuia să se lege de tine: «Mă, de ce calci pe sculpatul meu?». Vrea bătaie cu tot dinadînsul. Asta-i e meseria. Dacă-ți arde de bătaie, îți pierzi cumpătul și gata, te bați.

Da' nu-ți arde de loc de bătaie. Nu-ți stă nici în fire, nu ai nimic cu nimeni — și pe urmă, ai atîtea de făcut, atîtea idei îți umblă prin cap! Dacă ești tare, îi spui: «Bă, eu nu ți-am făcut nimic. Să nu ridici mîna, că e de rău. Cînd ți-o dai una, nu te mai scoli». Aici e-aici. Dacă e numai vorba de tine, te-ai ars. Ce, se uită ăla la vorbă? Se uită la tine. Dacă ești pipiriu, îi pasă lui de vorbă! Taman cît unei pisici de-un șoarece”.

Deodată îl cuprinse o veselie neașteptată.

„Să se uite! — rîse el în sine. Dar să se uite bine. Și dacă și după asta o să le mai ardă de bătaie să nu mai zică nimic cînd nu s-or mai scula. Adică ce să mai zică. N-o să mai aibă cine...”

Dar veselia-i trecu tot așa cum venise.

Să lăsăm gluma la o parte — păru să-i spună o voce lăuntrică. Eiau forțe mari. Noi trebuie să le avem și mai mari. Numai așa n-o să îndrăznească să se atingă măcar de un singur fir de iarbă din grădina noastră. Ei au ratificat acordurile de la Paris, reînvie Wehrmachtul, dar toate acestea nu înseamnă nimic, dacă noi sîntem tari. Capacitate de apărare nu înseamnă numai armament, înseamnă și oameni bine hrăniți, înseamnă rezerve de grîne în hambarele statului.

Se-ntoarse cu fața în jos. „Trebuie să te duci, mă!” — se îndemnă el în sine.

Dar asta... nici asta nu putea să și-o spună decît lui. „Mă, m-aș duce... știi cum m-aș duce?”

Și s-ar fi dus, dacă nu și-ar fi simțit inima grea. Dar nu credea încă. Nu credea că e mai mare nevoie de el acolo, decît aici. Adică cum: un plug reparat face mai mult decît un motor nou? Și ce, asta e treabă: să repara pluguri sau semănătoare? Alții s-au dus în semeteuri. Mersi. Acolo barem lucrezi la motoare.

Dar nici asta nu-i era pe plac. „Și acolo, mare brînză”.

Gîndul că el, muncitor de uzină, ar ajunge să lucreze într-un atelier de reparații nu-l atrăgea de loc. „Cine știe peste ce utilaj dai?”

Numai că toate acestea erau fleacuri. Secretarul doar îi propusese să se ducă la un centru mecanic unde era într-adevăr nevoie de un motorist bun. Adevărul era că-l scîrbeau reparațiile. Și el în scîrbă nu putea să lucreze. Și tocmai fiindcă era conștient că umblă cu lumina după noduri în papură, își simțea acum inima grea. Nu credea, fiindcă nu voia să creadă.

Și fiindcă nu credea, nu găsea nici destulă tărie să se despărță de casă, de nevastă.

„O fi de rușine, nu zic... eu zic chiar că e... dar cum mă... de zece ani sîntem luați... o zi nu ne-am despărțit... o fi de rușine... dar ce să fac? Eu dacă n-am inima ușoară, nu mai sînt bun de nimic. Să mă duc degeaba? Gligore crede că trebuie să se ție de capul meu... Dar nu m-am dus eu cînd mi-a spus secretarul...”

„De ce la club?” se indignă el deodată, devenind atent la vocea care se auzea din hol.

„De ce nu la sala sporturilor? Unde-o să începă atîta lume?”

„Ce puțin și ce mult ne cere această oră”, reflecta Codrin. Vocea, care continua să răsună încă în fiecare fibră a casei, îl tulbura. „Ce puțin în aparență și ce mult în fond...”

Profesoara de științe naturale veni acasă să se odihnească și să-și schimbe pantofii. Mobilizase cetățenii de pe strada ei. O singură casă mai avea. Casa lor.

Generalul bodogănea, lipăind cu papucii lui negri pe parchetul gol.

„De aproape un secol fierbem ca într-un cazan. Trei războaie, e prea mult, domnilor. Chiar și pentru un militar. Prea mult.”

Popa Probozei își respira arar barba, murmurînd ceva nedeslușit.

„Apocalipsa!” — strigă el, cînd o văzu pe soră-sa intrînd.

Iar Artinian stătea prăbușit într-un scaun și se gîndea: „La șase o să vie bătrînul Ojac după bocanci...”

Căuta o justificare față de conștiința sa, ca să nu se ducă la adunare. Dar în același timp își spunea cu o nesfîrșită tristețe în ochii lui adumbriți: „Pentru ce muncim? Pentru ce ne zbatem?”

Și se gîndea la viața lui, a nevastei lui, căutînd un răspuns la această întrebare. Au muncit toată viața, și-au rupt de la gură ca să-l crească pe Ovanes. Și cînd Ovanes s-a făcut bărbat, înalt și frumos, cu păr negru, ondulat, și gene lungi, atît de frumos că ți se topea inima uitîndu-te la el, a murit. Da. A murit Ovanes. L-a strivit un tanc pe front.

Ochii lui Artinian se umplură de lacrimi.

După un timp se ridică grăbit și-și puse pantofii. „La șase o să vie bătrînul Ojac după bocanci...”

Iar într-o altă latură a gîndului, mai în adînc, își făcea o socoteală pe care o simțea primejdioasă, dar de care nu putea să scape: „He, he... Cine poate să știe ce va fi mîine... Mîine... De asta trebuie să trăiești bine cu toată lumea... Mîine... Politică e schimbătoare ca o muiere... Ce poți să știi?... Nimeni nu poate să știe... Cioc! Cioc! Cioc! auzi într-o noapte. Aici stă Artin Artinian? Pofteste cu noi. Unde, domnule? Hai, hai, nu te mai preface. Avem dovezi. Scrie aici: Artin Artinian?”

De obicei începea lucrul pe la cîine și jumătate, dar acum coborî mai devreme. La adunare, o să piardă cel puțin vreo oră. Trebuie să lucreze acum, ca să n-o piardă.

În timp ce deschidea ușa prăvăliei, hotărî tainic: „Am să iscălesc indescifrabil...” Ingeniozitatea acestei idei îl bucură și-l ridică în proprii săi ochi. „Nu e chiar atît de prost Artinian, șerifilor”.

Pe urmă însă, bătînd într-o talpă cuie albe de lemn pe care le smulgea cu două degete din gură, se răfui cu „șerifii”: „Ei și dacă am iscălit, ce? Dumneata nu vrei pace? Da' ce, am semnat pentru război? Eu comunist? Ha, ha... greșești, domnule. Întrebă-l pe generalul Manolescu. Din toată casa, cine-i purta respectul cel mai mare?”

Apoi, pe neașteptate, prin cine știe ce asociație, se gîndi la zilele în care casa lui e plină de lume, cînd vin frații lui mai tineri, nepoții și nepoatele, cînd se beau cafele, se mîncă șaslic, se rîde, se cîntă și se vorbește mult. Asta îi umple viața. După moartea lui Ovanes, în sufletul său s-a născut o disperată dorință de risipire a acelei afecțiuni mari și unice pe care o purtase singurului său fiu. Între cei care-i veneau în casă, era și logodnica lui Ovanes. Ea l-a plîns cîțiva ani, apoi s-a măritat. Artinian o invita întotdeauna împreună cu bărbatul ei. De cîte ori îi privea, se înduioșa...

Se oprî cu ciocanul în aer: „Dacă nu mă duc, ce o să se spună despre mine?”

Și primul om la care se gîndi, fu Brezina. Asta coloră dintr-o dată gîndurile lui, așa cum picătura de sînge colorează apa dintr-un pahar și-i trece o parte din căldura ei... Brezina e un om. Un om adevărat. Cu el niciodată nu te pierzi. Da, da... De ce se gîndea la Brezina? Ce ajutor putea să-i dea Brezina? N-ar fi putut să spună. Și nici de ce se simți dintr-o dată cuprins de călduri și de ce începu să zbrînie în el ceva nedeslușit, ca un miriș.

„Așa scrie? Artin Artinian? Da! Așa scrie! Da! Cu mîna asta am iscălit! Cu mîna asta care ține ciocanul!”

Ridică ochii spre fereastră.

„Dar las'că n-ajungeți voi ziua aia, șerifilor” — gîndi el.

Apoi începu să bată cuiele din ce în ce mai iute, răsufînd întretăiat, de parcă ar fi alergat.

Și în minte îi apăru Ovanes la 16 ani, plângând amar și el lovindu-l cu o curea lată și urlând cu furie sălbatică: „Na, zvastică! Na, legionari!” După asta văzu parcă aievea soldați hitleriști fugind prin stepă, în retragere, cu groaza morții în ochi, aruncându-se unii peste alții în căruțe și autocamioane, tăind mîinile romînilor care se agătau de ele, văzu parcă aievea un tanc cu zvastică trecînd peste trupul lui Ovanes, zvîrlit în colbul drumului dintr-un furgon hitlerist, cu o baionetă în piept și gemu.

Iar ciocanul înfunda din ce în ce mai iute cuiele de lemn în talpă.

„Asta nu-i privește pe militari — bodogăni generalul enervat. Nu se poate dormi, domnilor, în casa asta! Nu se poate dormi! Nu vedeți?”

Se plimba de colo pînă colo cu mîinile la spate, izbindu-le din cînd în cînd una de alta. „Militarul e militar... Blestemat difuzor! Îți urlă în cap ca o canonadă. Bu-bu-bu-bu!... anume guvernă... exterminare în masă... Ce-i asta?”

Vorbele crainicului îl enervau, fiindcă-l sileau să se gîndească la ceva neplăcut. Se opri în fața ferestrei. Bărbața albă îi tremura.

„Sînt pur și simplu cinici! Cinici ca niște negustori!”

Pe chipul lui era întipărită o mare tulburare. „Un Lewis Strauss, contraamiral de rezervă! Ce probă mai eclatantă că s-a renunțat la conștiința militară, la onoarea armelor?”

Cunoștea limba engleză și urmărea la radio toate schimbările ce se produceau în armata americană, cunoștea opinia militarilor în problema folosirii armelor nucleare și aceasta îl făcea să sufere mult. Îi tulbura imaginea frumoasă pe care și-o făcuse din totdeauna despre această „armată a civilizației”, cum îi plăcea s-o numească.

„Se întîmplă ceva acolo, dacă negustorii devin peste noapte generali, iar generalii președinți de trusturi. Arta militară, domnilor, ca orice artă, presupune sentiment. Iar negustorii nu au suflet, domnilor. Asta se știe!”

Ideea exterminării populației i se părea cea mai mare cruzime. El era pentru lupta dreaptă dintre armate. Deodată, ceva parcă se frînse în el, îi mușcă inima. „René!”

A văzut atîția morți în război... i-a văzut însă de departe... de cele mai multe ori de la postul de comandă... pe hîrtie... Un război cu René? Gîndul acesta parcă îl asurzi.

„O strategie de lași”. Grozav îl durea constatarea aceasta. Cu atît mai mult cu cît atîngea și o altă fibră sensibilă. Își dădea seama că admirația lui pentru armata americană se întemeiase pe faptul că o știa departe, că nu-și închipuisese niciodată o ciocnire cu ea. Iar acum... acum, ea dă semne de agresiune...

Și în ciuda logicii, simțea în el vibrînd impulsul de apărare... Iar calamități?

„Bodogăne, bodogăne mareșalul!” — își spuse popa Probozei.

— Cum rabzi, surioară, acel măcinat de alături? — se întoarse el spre ușa care dădea în camera de dormit a profesoarei.

— Hai, Veniamine, încălță-te — auzi glasul plictisit al soră-si.

„Parcă pot să rabd?” — își spuse profesoara, pînă la urmă și niște șosete roșii.

„Un bătrîn scîrbos și obraznic”.

Nu putea să-l sufere pe general și nici el pe ea. Nu-și vorbeau niciodată. Cînd nu se puteau evita, se salutau scurt, rece, căutînd să dispară cît mai repede unul din fața celuilalt. Cauze erau multe. Una din ele era și bodogăniul acesta care nu înceta decît tîrziu după miezul nopții. Iar acum trebuia să vorbească cu el! Ceva mai neplăcut decît asta nici nu i se putea cere. Atunci îi veni ideea să-l trimită pe Veniamin... (Se cunoscuseră și în fiecare zi stăteau de vorbă). El, ca popă, ar avea mai multă autoritate față de acest bătrîn înapoiat. Și trebuia neapărat să-l aducă pe general. Se bucură de multă trecere la anumiți cetățeni din cartier.

— Dar ce-i, surioară? — se miră Veniamin, auzind de încălțat. Se simțea atît de bine!

Cînd îi spuse despre ce e vorba, se scărpină în cap, își privi picioarele albe, ridică o clipă ochii spre ea, își desfăcu încurcat agrafa de la gît și începu să-i explice impleticit, cu citate din evanghelia lui Ioan, că nu se cade pentru el...

Toate stăruințele fură zadarnice.

— Atunci ai să te încălți și ai să mergi cu mine! îi strigă ea, întinzînd amenințător spre el arătătorul. Și tremurînd de indignare ieși și bătu zgomotos în ușa generalului.

Generalul o privi surprins prin crăpătura ușii.

— Ce doriți, doamnă? întrebă el tăios, cu o ușoară roșeață în obraji.

Profesoara păli.

— Doresc să vă vorbesc, răspuse ea pe același ton și făcu o sfortare să-l privească drept în ochi.

Bătrînul îngustă crăpătura ușii și întrebă apăsător:

— În ce chestiune, doamnă?

— Într-o chestiune vitală.

Trecură cîteva clipe încordate. Apoi generalul dădu din umeri, bodogăni ceva nedeslușit și-i făcu loc să intre.

— Nu! îl opri ea țeapănă. Putem vorbi și aici.

— Pofțiți, pofțiți, făcu generalul plictisit și se întoarse tîrșindu-și papucii. Ușa rămase deschisă.

După ce o ascultă, generalul rosti scurt:

— Asta nu-i privește pe militari.

— De ce? Militarii sînt din principiu pentru război? — întrebă profesoara repede.

— Nu, doamnă — ripostă generalul înțepat. Militarii îndeplinesc o misiune pașnică în societate: o apără.

— Mi se pare că asta depinde de concepția despre război a militarilor, nu?

Generalul întinse gîtul, răutăcios:

— Îmi luați un interogatoriu?

— Nu. Vreau să știu ce fel de vecini am. Poate că trebuie să mă feresc de ei...

— De ce? Fiindcă nu vă împărtășesc părerile? Dacă ați venit să mă jigniți, atunci, doamnă, v-ați atins scopul.

Roșie ca focul, profesoara îl privi alarmată, neștiind ce trebuie să facă.

— Cît despre semnătură — aruncă el cuvintele cu o sfidare provocatoare — e mai bine ca militarii să se abțină de la treburile politice.

Și o privi răzbunător. În fond el era hotărît să semneze, dar căutase o răutate care s-o facă să sufere cît mai mult și i se păruce că ceva mai crunt decît asta nu-i putea spune. Ce-ai căutat, ai găsit! — păreau să spună răutăcios ochii lui albaștri, încețoșați.

Iar în sine fierbea. „Ce spuneți, domnilor, de această dăscăliță umanitaristă? Îmi rade barba, mă tunde în cap și începe să mă dădăcească: „elevul Manoilescu, ce părere ai despre război?”

„Întîrzie” — murmura Codrin în fața ferestrei cu o ușoară clătînire a capului. „Întîrzie” — repeta el în neștire.

Dar peste încordarea așteptării, în minte i se rostogoleau imagini care-l făceau să treacă de la teamă la revoltă, de la deznădejde la speranță.

...Oceantul Pacific ridicîndu-se în trombe

pînă la cer, peste Japonia abătîndu-se boli ciudate, născîndu-se monștri, cineva cu un obraz nelămurit, spunînd calm: „Nu-i nimic. O vom repopula cu americani”. O pisică strivită pe un zid de suflul unei bombe... o sală albă în care se aude mersul regulat al unei turbine, cineva spunînd în rusește: „Acesta e reactorul atomic”. O bilă de metal cu o verigă pe care Lelia o agăță într-un cui și în casă se face cald, afară e viscol și nămeți, nămeți uriași, iar bila încălzește toată casa...

„Întîrzie...”

Strada, pînă atunci pustie, începu să se insufletească. Din curtea de peste drum ieșiră două femei, urmate de un băiat înalt și subțire, cu o privire sfioasă. Apoi, venind din cealaltă stradă, apăru un grup gălăgios de tineri care mergeau cînd pe trotuar, cînd prin mijlocul drumului, ca într-un joc ciudat, vorbind tare. Doi bătrîni, unul cu o pipă scurtă, stîrb, care vorbea făcînd mereu cu ochiul, și celălalt, roșu la față, mai mărunț și încovoiat, făceau cîteva pași, se opreau, își demonstrau ceva unul altuia, apoi porneau mai departe. Un bărbat cu un obraz palid, cu ochelari de aur, drept și spătos, mergea în urma lor cu o expresie de îngîndurare pe față.

„Noi vom fi ultimii” — își spuse Codrin.

În clipa aceea o văzu pe Lelia apărînd în colțul străzii. Cînd îi deschise ușa, ea se aruncă plîngînd la pieptul lui.

— Dragul meu... — hohoti ea, strîngîndu-i brațul. Dragul meu...

Codrin clipi des. Așadar, nici acum... Își îngropă obrazul în părul ei. Abia atunci își mărturisă că nu se aștepta să fie alt fel. Prea ar fi fost frumos.

— Nu-i nimic — șopti el înăbușit. Nu-i nimic.

Lelia ridică brusc capul. Gîfția.

— Cum? strigă ea, cu o strălucire de triumf în ochi. N-ai înțeles? Dragule... N-ai înțeles? Nu înțelegi?... Noi...

Rîdea și plîngea. Codrin deveni alb.

În prima clipă, îi veni să-și strige cu voce tare „Prost... prost... prost...” și s-o strîngă pe Lelia în brațe, să-i ciufulească părul, s-o sărute, s-o sărute. Dar prima clipă trecu și deodată rămase nemișcat dîndu-și seama cu spaimă că nu simțea acea bucurie pe care o visase de atîtea ori. Rămase numai undeva în afund o fierbere, o emoție care părea că va izbucni pătîmaș în clipa următoare, dar ceva greu, ca un bolovan greu, o apăsa.

Lelia îi prinse obrazul în palme și-l privi cu o lucire febrilă în pupile.

— Nu te bucuri?

Codrin tresări.

— Ba da, ba da, cum poți să întrebă asta?

O atrase spre sine și îi mîngîie părul cu mișcări dezordonate. Simțea că vorbele lui spun și adevărul, dar au și o notă falsă. Un gînd nesăbuit îi trecuse prin minte:

„În asemenea clipe, n-ar fi mai bine să renunțăm?...”

Un gînd ca un bolovan negru.

Și sufletul lui, în stare să treacă brusc de la contemplare lirică la revoltă activă, se răzvrăti. „Atîția ani l-ai așteptat! Atîția ani l-ai visat! Ia seama! Ar fi o crimă de neiertat!”

O conduse în dormitor, îi scoase pantofii și o culcă ușurel în pat.

— Odihnește-te puțin — șopti el. Stai puțin liniștită, aș vrea... vreau să pun ceva pe hîrtie...

Simțea nevoia să acționeze, să facă ceva ca să scape de povara aceea din suflet ca un bolovan negru.

Se așeză la masă în fața caietului deschis incapabil să scrie, măcînd multă vreme unu și același gînd: „Ce puțin ni se cere și ce mulț trebuie să dăm...”

„Trebuie să te duci, mă” — se îndemnă Brezina, simțînd că de atunci înainte nu-și va mai găsi liniștea dacă nu se va duce. Altfel însemna să se mintă și mereu să-l muncească gîndul care-i apăruse acum atît de limpede „se uită la tine”.

„Hei! Mai multă hotărîre, bătrîne!” se muștră, el străbătut de un val de energie. Gîndu că va avea de înfrînt greutăți îl învioră.

Sări din pat și începu să se încălze grăbit

„Ău?” — tresări Gligore cînd crainicul chema lumea să semneze Apelul. „Nimic de zis. N-ar socoteli cu ei. Nici ei să n-aiibă cu el. Că-l m-

mește pe frate-su să-i repare motorul, ce-i doare pe ei? Nu pe degeaba. O să-i tale în fiecare zi o găină, o să-i dea o vadră, două, de țuică“.

Văzînd că picioarele în ciorapi ale lui frate-su dispar după pat, se alarmă:

— Constantine, eu ce fac?
— Ți-am spus, mă.
— Nu, mă, nu aia, cu semnatu'?

— Păi, vii și semnezi.
— Aicea la voi?
— Aicea.

— Păi, atunci să mă scol.
— Păi, scoală-te.
— Mă, tu știi ce se spune la noi despre bomba asta?

— Nu știu.

— Să-ți spui? Vrei?

— Vreau.

Dar Gligore tăcu.

Brezina apără în pragul ușii, trăgîndu-și peste cap o flaneu galbenă,

— Parcă ziceai că spui?

Gligore făcu o mișcare ca și cum ar fi alunecat ceva.

— Aiurea, prostii... Altceva, mă — făcu el fără să ridice privirea.

Și urmărind un gînd al lui, pe care-l cîntărea încă în minte, rosti ca pentru sine:

— Aștia vor să piardă lumea, mă...

Brezina îi cercetă înfașurarea:

— Păi, mergi așa, nespălat, neșesălat? Îl muștră el. Treci, mă, la baie și rade-te.

Dar Gligore veni încet spre el, trăgîndu-și nădragii și se apropie de obrazul lui, urmărind același gînd. (Brezina era cu un cap mai înalt).

— Mă... — spuse el cu glasul scăzut. Da' cu pămîntu' tu crezi c-o fi adevărat?

La ultimul cuvînt, îi apără în ochi un fel de turbureală, o așteptare grea.

— Ce e cu pămîntul?

Gligore îl privi la fel de tulburat.

— Mă, tu-mi ești frate... — căută el cuvintele — nu te mai preface... Te-am văzut că ciestești cărți din alea...

Brezina se uită nedumerit la nevastă-sa.

— Văz că tot eu trebuie să spui! — se supără Gligore.

— Ce e, mă?

— E adevărat că unde cade se strică pămîntul? E adevărat, mă? Pămîntu', mă... pămîntu'... tu-nțelegi?

Ochii i se înroșiră.

Brezina îl privi pieziș:

— Mă, tu faci pe prostul sau ești prost de adevăratelea? Ce să caute bomba-n cîmp? Tu crezi că asta e gîndul lor? Să prăpădească, așa, bombe, de florile mărului? Asta — una. Și p-ormă tu ce păzești? Nu-i lăsa să-l strice! Sucește-le mîna la spate, înainte de a da în tine. Poți să faci tu asta? Poți! Vezi bine că poți. Asta — două.

Gligore își trecu ușurel palma pe ceafa arămie, se pocni tare de cîteva ori și-și încreți fruntea. Tăcea.

— Mă duc să mă rad, mă — spuse el după un timp, cu un ton ciudat.

„Poți să faci tu asta? Poți!“ — își spuse el în fața oglinzii și-i făcu cu ochiul chipului ars de soare care-l privea din luciul argintiu și care tocmai își trecea palma peste barba țepoasă, roșcată. Iar acela, făcu și el cu ochiul... „Păi, țaranul orice-ar fi și cum i-ai zice, zi-i mijlocăș. Zi-i întovărășit, zi-i individual, ce o fi, totuna, mă: dîn pămînt trăiește... dîn țară...“

Potriveala aceasta de cuvînte îl încălzi... „Dîn pămînt trăiește... dîn țară...“ În clipa aceea simți o mare stimă pentru sine. Crescu parcă dintr-o dată peste toate lucrurile și chiar globul pămîntesc i se păru că s-ar lăsa într-o parte dacă el ar mișca numai piciorul...

„Signatura asta e o treabă lumească“ — își minti popa Probozei de niște vorbe ale părințelui Chesarie, cu care nu se avea prea bine. Slujitorul bisericii n-are ce să se bage. El ignează certificate de botez, de înmormîntare. Aita, nimic.

Își șterse picioarele cu un șervet de pinză de ară, tivit la capete cu inșor roșu în cruculițe. De ce n-ai lăsa pe un biet bătrîn în ale lui, urioară? — se milogi el în barbă. „Zău! Mare omană ți-ai face“.

„Mahomedanul ăsta de cizmar e un meșteșugar de mîna întîi. Chiar și un mitropolit și-ar putea lucra la el. Ia uite, o talpă“ — ciocăni el cu degetul îndoit talpa bocancilor reparați de Artinian. „Văleu, picioarele mele. Ce fericire, doamne, să stai cu talpele în apă rece!... Ei și ce-i dacă-i lumească, părinte Chesarie? Au nu e lumesc să umbli cu cădelnițul și să pui pitacii în anteniu pe dedesubt? Au nu trebuie păstorul să-și mîie turma pe calea cea bună? Și nu e în a sa datorie să propovăduiască pacea și buna învoire între oameni? De bună seamă, părinte Chesarie, fățarnice, unei fețe bisericești, așa purtare i se cuvine. Au de sufletul meu cine mi-e mie mai aproape, oîțele domnului ori jivina cea sălbatică? Fățarnice, tu porți numai anteniul sfintei religii, dar pe dedesubt te-am prinde spion. Eu așa am bănuială“.

Făcu cîteva pași, strîmbîndu-se de durere. „Acum e vremea aceea, fățarnice, cum a fost și cînd domnul le-a zis apostolilor: „Cînd v-am trimis fără pungă, și fără traistă, și fără încălțăminte, avut-ați lipsă de ceva?“ Și ei au răspuns: „De nimic“. De ce a fost așa? Fiindcă ei pacea și buna învoire o împărțeau. Așa și noi, cu gînduri pașnice ne îndreptăm turma. Iar tu, fățarnice, spui: „Asta-i treabă lumească“. Apoi cuvîntă iar launtric, unei mulțimi imaginare: „Iar dacă — doamne păzește — va veni vremea, și fariseii se vor năpusti asupra-ne, atunci se va spune cu cuvintele mîntuitorului: „Acum însă cel ce are pungă să o ia, asemenea și traistă, iar cel ce nu are să-și vîndă haina și să cumpere sabie.“

„Nu-i nimic de făcut cu acest bătrîn încăpățînat“ — deznădăjdui profesoara. Își dădea seama că ar fi trebuit să răspundă, să-i spună că n-a venit să-l „lămurească“, că s-a gîndit pur și simplu... Nici ea singură nu mai știe la ce s-a gîndit. Era atît de tulburată și atît de neajutorată în clipa aceea, încît simțea că dacă va mai sta puțin în fața acestui bătrîn fără suflet, ca o școlăriță prinsă cu fotografia unui licean în caiet, va izbucni în plîns. Fără un cuvînt, se întoarse și se îndreptă spre ieșire.

Generalul privi intrigat pe urma ei.

„Sapristi!“ — șuieră el, pășind iute spre ușă s-o închidă. „Mi se pare că plînge...“

Dar în ușă, profesoara se întoarse deodată și-i strigă cu o patimă nereținută:

— Căutați pretexte? Vreți să vă aruncați răspunderea de pe umeri ca pe o haină veche, să vă spălați pe mîini ca Pilat din Pont? Dar asta înseamnă că sînteți pentru război! Și oricît vă veți spăla mîinile, petele de sînge tot nu se vor șterge.

Generalul rămase înmărmurit. Își simți gura uscată și mîna care trebuia să trîntească ușa în nasul acestei blestemate profesoare, parcă nu mai voi să-l asculte, parcă înlemnise pe clanță, iar în obraji uscățivi, pătați de boala de ficat, parcă-l împungeau zeci de ace înroșite.

Atrași de strigăte, ceilalți ieșiră să vadă ce s-a întîmplat. Patru uși se deschiseră aproape în același timp și în pragurile lor apărură Brezina, nevastă-sa, Gligore, Codrin, popa Probozei, nevasta lui Artinian.

Privirile lor se încrucisară grăbite cu cele ale profesoarei, se opriră întrebătoare asupra generalului, se căutară unele pe altele și din nou se opriră stăruitoare asupra celor doi.

Nu rosti nimeni nici o vorbă. În asemenea clipe însă, privirile spun mai mult decît vorbe. Și în casa aceasta limbajul privirilor era înțeles de toți. În cei patru ani de cînd conviețuiau sub același acoperămint, ajunseseră să se cunoască destul de bine.

Totul nu ținu decît cîteva clipe. Cînd se deschiseră ușile, generalul tresări și încetă să mai clipească.

„Ce-ați ieșit? Ce vreți?“ — pîrură să spună ochii săi, îndreptați deodată cu minie asupra celor ce-l surprinseseră într-o clipă de slăbiciune. „Mă zbucium eu și-așa destul cu problema asta. Ce mai vreți și voi? Nu se poate așa! Nu se poate, domnilor! La naiba! La naiba!“

Bărbuța îi tremura.

„Dar cum să nu fi ieșit? — ridică a mirare colțoasă sprincenele Brezina. Cum, spadă ru-

ginită? Dar care om cinstit ar putea sta liniștit în patul lui cînd ar auzi că unul ca tine ar vrea războiul? Că noi te cunoaștem pe tine și bănuim că oricît de al dracului ai fi, totuși nu poți fi pentru război, asta-i altă socoteală. Dar să te miri că am sărit cu toții?“

În clipa următoare, însă, de pe chipul lui dispărură îndîrjirea și, clătînd capul, îi aruncă o privire încercată de imputări: „Ți-am mai spus eu dumitale că suferi de mania persecuției. În orice, vezi o înțepătură, orice te calcă pe coadă. Ți-am mai spus-o eu: noi nu persecutam pe nimeni. Dar dumneata nu-ți dai seama că trecutul pe care l-ai slujit te trage cu el în prăbușire și că, de fapt, dacă e cineva care mai salvează ce e bun în dumneata, apoi aceia sîntem noi?“

Generalul păru să înțeleagă acest reproș fiindcă îndată chipul său luă altă înfașurare, de îmbufnare copilărească. Părea că s-ar fi pregătit să spună: „V-ați deranjat degeaba. Nu-i nimic de văzut“.

Profesoara crezu că mirarea muștrătoare apărută pe fața lui Brezina o privea pe ea și ridicînd semeț capul păru să spună sfidător: „Degeaba te uii așa la mine. E un diavol bătrîn, încăpățînat și retrograd. Iar eu n-am să-i iert nimănui, niciodată, pasivitatea în problema asta!“.

Chipul lui Codrin era de nepătruns. Privea scena și se gîndea că generalul are păcatele lui, dar că n-ar fi în stare să dorească un război atomic. Își aminti ceea ce îi spusese o dată, în toamna trecută, cînd în presă apăruse o știre în legătură cu un îndemn al lui Montgomery de a se folosi arma atomică. „E nebun! El nu-și dă seama că prima victimă ar fi chiar Anglia, cu teritoriul ei atît de mic și cu populația ei atît de densă?“

De altfel părerea despre armele nucleare i-o cunoștea din lungile lor discuții, în care adeseori îl auzise spunînd în felul lui bătrînesc și cu destulă prudență că arma atomică nu e o armă de apărare, ci una de agresiune. „Armă tipică de dosul frontului — clipea el cu înțelept. Noi militarii știm la ce folosește o armă cu o rază de distrugere atît de largă. Dacă aș fi poet (ca dumneata — sublinia el malițios), aș spune că ea nu conține atît atomi dezagregabili, cît ideea războiului total a lui Hitler“.

Nevasta lui Artinian, văzînd că nu se întîmplă nimic, că în hol sînt vecinii ei din totdeauna, clătînd capul supărată, trînti ușa cu zgomot și se îndreptă grăbită spre baie să închidă robinetul pe care-l lăsase deschis.

Popa Probozei nu înțelegea nimic. Se uita numai cu teamă la soră-sa, așteptîndu-se din clipă în clipă s-o vadă iar repezîndu-se la general.

Gligore îl judeca pe acesta în gînd: „Ei, coșare, coșare, să-mi pici tu mie în mîna, să te dezbar eu de război“.

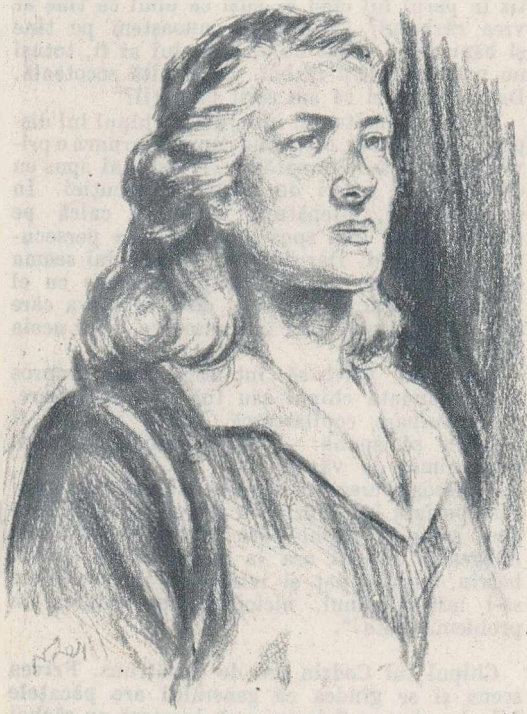
Brezina își aținti privirea asupra profesoarei. „Ca întotdeauna, exagerezi, îi reproșa el în gînd. Nu trebuie să te iei după tot ce-ți spune omul la supărare. Mai vezi și ce-i în sufletul lui: Dar asta e, că dumneata nu poți să vezi fiindcă prea îți sare iute țandăra“.

Generalul urmări privirea lui Brezina și, cu ascuțimea pe care o dau întotdeauna clipele de mare tensiune, îi prinse dintr-o dată sensul, ceea ce duse la o bruscă schimbare a stării lui de spirit.

El simți în privirea de reproș adresată profesoarei acea înțelegere foarte pătrunzătoare a lucrurilor, care obligă mai mult decît orice, fiindcă solicită pe deasupra oricăror împrejurări mărunte și trecătoare, însăși conștiința.

Același lucru îl simți și profesoara. Nemaiputînd îndura tăcerea și încordarea, ea izbucni într-un plîns tăcut și cu ochii înotînd în lacrimi trecu vijelios pe lîngă popa Probozei, care stătea în ușă, privind cu milă creștinească și nedumerire la aceste biete ființe neștiutoare.

Generalul se prefăcu a nu lua în seamă ce se petrecuse. Își plimbă iute privirile de la Codrin la Brezina, făcu o mișcare să închidă ușa (pe care nu o sfîrși) și înălță hătăios capul. Starea aceea de spirit care-l cuprinsese înainte îl împingea să le strige acestor oameni: „Naiba s-o ia de profesoară pisăloagă... aveți dreptate... Și eu am spus din totdeauna că exagera-

ză... doar... ce naiba!... Nu trebuie să mă-nvețe ea pe mine...”

Dar nervozitatea lui de om bătrîn, mîndria lui de militar, îl împiedicîră să rostească aceste vorbe și în clipa cînd în tăcerea ce domnea, răsună deodată, sonoră și mîngîietoare, vocea părintelui Probozei: „Pace vouă, miei! lui Dumnezeu!” închise mînios ușa.

Codrin îl privi pe popă amuzat. Brezina se uită cu înțeles la el și zîmbind intră în casă. Ușile se închiseră încet la loc.

Generalul își reluă furios plimbarea.

„Poftim, domnilor, ce e-n stare o femeie! Blestem! De o mie de ori, blestem! Parcă eu singur nu știu ce trebuie să fac. Mîm! Mîm!” lovi el cu piciorul în pămînt.

— Ce?... nimic, nimic..., — răspuse Codrin la întrebarea Leliei, așezîndu-se din nou la masa de lucru. Îți spun eu... Îți spun mai tîrziu.

Era încordat ca un arc.

Încet, încet, totul în jur pieri ca într-un abur, pieri fără să piară, înfățișarea și sunetele obișnuite ale vieții se îndepărtară, deveni surd și orb, surd și orb auzind distinct sunete pe care nu le-a mai auzit nimeni pînă atunci, văzînd ceea ce n-a mai văzut nimănui, lumini și umbre se mișcă ca nori albi noaptea pe cer, se desfășură, dezveliră licărul stelelor și cuvinte cunoscute se alăturară chinuitor în sensuri noi, trecînd fugar dintr-un cap în altul al versului, de la mijloc la început, unele pierind, altele luîndu-le locul, pînă cînd imaginea se desprinse din jocul luminilor și umbrelor și apărură limpede în ritmul nou al singelui care pulsa larg și grav în fiecare silabă:

În grădina, în care sînt îngropați tata și, mama...

Bunicii, și străbunicii, și tații lor,
Și surorile, și unchiul, și mătușile.

Penița alerga pe hîrtie în salturi nervoase. Firul ud al scrisului izvora parcă gros din bolovanul cel negru din piept care se topea... Fierberea din adînc creștea ca o cascadă, „Și viața va fi, călăi!” — răsări subteran un vers îndîrjit. Pe stradă treceau mereu oameni. Le auzea pașii. Și nu-și mai dădu seama: pașii împrumutau versului cadența lor sau el îi percepea în cadența versului.

În grădina:

Vrem să semănăm flori roșii,

Maci și garoafe.

Grădina-i a noastră

Și nimănui de dat socoteală n-avem!

Inima bate tare... o imagine a mersului lumii... după ea reflecție filozofică... leit motivul se alătură firesc... sună ca un gong de aramă... și deodată țîșnește dramatică invocația lirică intensă:

Cu aceste gînduri mi-am întîmpinat eu fiul

Amenințat de moarte, deși nici nu-i născut încă.

Și-n clipa aceasta din pana-mi vreau flăcări să iasă!

Vreau inima-mi ca Danco din piept să mi-o smulg

Și-n flăcări s-o port prin mulțime!

Să străbat pămînturile și oceanele

Și oamenii să spună:

„Am văzut un om cu inima păcii în mînă!”

Inima bate, bate, umple tot pieptul...

Scrise totul dintr-o suflare. Degetele-i zvicneau. Apoi se ridică de la masă și trecu cu pași ușori spre dormitor. Și totul în jur reveni din pieireși auzi și văzu iar ca toți oamenii. Știa că nu făcuse altceva decît să schițeze poemul, dar se simțea luminos, ușor și plin de tinerete. Se așeză pe pat, lângă Lelia.

— Hai — șopti el, mîngîind-o pe obraji cu vîrfurile degetelor. Lelia se plînsese:

— Vai ce obosită sînt!

— Lelia... — șopti el. Ce nume o să-i dăm? Pe stradă treceau mereu oameni. Pașii lor îi auzea acum în cadența versului: „Și viața va fi, călăi! Și viața va fi... Și viața va fi...”

Sînt asemenea versuri care te obsedează.

— Cizmele! — strigă generalul, deschizînd ușa bucătăriei. Unde sînt cizmele mele? Ce faci aici? Acum ți-ai găsit să te speli la cap? Hai, termină mai iute. Peria de haine unde e?

Se întoarse, bodogăind, în camera cea mare și începu iar să lipăie nervos.

„Poftim, domnilor! Acum trebuie să aștept pînă se gătește dumneaei. Să mai ții servanță în ziua de azi! Țara arde și haba se piaptănă...”

Își puse o tunică simplă, se privi cu atenție multă vreme în oglinjoară, netezînd niște fire rebele din bărbuța albă, își puse cizmele și tocmai se pregătea să-i ceară servantei să i le mai lustruiască, cînd auzi voci din hol. (Era Brezina și încă cineva, parcă Codrin și încă o voce). Cu totul neobișnuit la el, se lăsă păgubaș. Apucă din cuier paltonul cel negru, i-l dădu fetei să i-l țină, îl îmbracă, își puse un fular alb de mătase și pălăria neagră cu boruri tari și ieși grăbit.

Generalul era văzut destul de rar. Se salutară politicoși și toți simțiră atunci, cu oarecare nedumerire, că în hol plutea parcă o ușoară vibrație solemnă.

Încercînd grijuliu clanța ușii, generalul întîrzie puțin, lăsîndu-i pe ceilalți s-o ia înainte.

Dar îndată coborî rigid în urma lor. Nu voia să dea ochi cu profesoara. Îi auzise vocea în dosul ușii:

— Hai, Veniamine, iar te-ai descălțat?...

În fața lui, Codrin cobora încet, țînînd-o pe Lelia de umeri. Primul, cobora un țăran cu un cojoc de oaie. Brezina, din spate, îl strigă.

— Gligore!

— Au! — răspuse țăranul fără să se întoarcă.

Brezina îl lovi cu palma între omoplați, peste cojoc.

— Merg, mă!

La care țăranul întoarse un obraz luminat de o bucurie neașteptată, își desfăcu brațele și deschise gura să strige ceva plin de patimă („Bravo, mă!” sau așa ceva). Brezina adăugă însă rîzînd:

— Da' nu la voi, mă... ha! ha! ha!

Și țăranul rămase cu gura căscată, nedumerit în timp ce Brezina rîdea, arătîndu-și dinții lați, ca niște lopățele de fildes.

— Păi, la voi, ce?... — hohoti el. Pluguri? Joarse? Eu, mă? Eu, la asta? Ha, ha, ha! Mie motoare, mă!... motoare...

— Și unde?... — începu Gligore.

— La centru, mă! — îl izbi încă o dată Brezina în spinare. La centrul mecanic... Ai? Ai zis ceva? Ha! ha! ha!

Artinian îi văzu prin fereastra prăvăliei, își scoase șorțul, încuie ușa și porni după el. Se mistuiră toți în mulțimea ce trecea mereu pe stradă.

CITEVA TABLOURI ALE PICTORILOR REVOLUȚIONARI DE LA 1848

de Acad. prof. Gh. OPRESCU

Opera pictorilor noștri de la 1848 „constituie” nu numai unul din momentele importante ale artei noastre din punctul de vedere al măiestriei execuției, ci și un exemplu tipic de felul cum o concepție social-politică revoluționară poate determina o nouă direcție și în concepția despre artă, în rolul social al artiștilor. În epoca anterioară momentului de la 1848, s-a făcut la noi artă laică, după ce secole de-a rîndul se făcuse artă religioasă. Este drept că astăzi avem dovezi că rădăcinile artei laice sînt cu mult mai vechi decît se crezuse, ea imagini ale omului și scene din viața înconjurătoare pătrunseseră pînă și în arta religioasă, cu mult mai înainte, și că, uneori, întîlnim chiar în picturile murale din biserici compoziții, în care se recunosc aspecte ale frămîntărilor sociale. Totuși, ceea ce se picează la noi la începutul secolului al XIX-lea, înainte de operele revoluționarilor, sînt mai ales portrete, fără excepție zugrăvite conform preceptelor academice ale neoclasicismului. Iar dacă această doctrină, comparată cu tipicul din erminiiile cărora trebuiau să se supună zugravii de icoane și de scene religioase, reprezintă un progres, în sensul că obligă pe artist la o observație mai atentă și mai precisă a modelului viu, deci constituie un pas înainte spre realism, ea impune însă un ideal convențional, care stînjenește și sentimentul, și execuția, și răspîndește o supărătoare uniformitate de aspect asupra tuturor operelor, o lipsă de adevărată caracterizare a diferitelor personalități portretizate.

Pictorii de la 1848 își dau cei dinții la noi seama că prinderea și redarea trăsăturilor psihologice într-un portret sînt tot atît de importante ca prinderea și redarea trăsăturilor fizice, cele care creează asemănarea cu modelul. Trăsăturile psihologice constituind adevărata personalitate a modelului, atîta timp cît ele nu pot fi sugerate, portretul rămîne incomplet. De aceea, prima grijă a pictorilor revoluționari, atunci cînd execută un portret, este să caute a sugera privitorului însușirile ce caracterizează pe omul pe care îl propun atenției acestui privitor. Este însușirea de căpetenie ce ne întîmpină atunci cînd privim portretul lui Bălcescu, fruntea lui de gînditor, ochiul pătrunzător, energia calmă ce se desprinde din ansamblul trăsăturilor lui. La fel, atunci cînd privim portretul lui Nicolae Golescu. În acesta, costumul romantic, care era caracteristic pentru unii șefi revoluționari, adaugă nota de avînt tineresc și de imaginație caracteristică oamenilor ce conduceau mișcarea. Eșarfa, nuanța de roșu din gluga ce completează costumul sever, impresionant, de un negru absolut, pălăria de o formă ciudată nu sînt simple note pitorești, ci detalii care lămuresc atît personalitatea psihică a lui Golescu, cît și pe cea a lui Iscovescu, autorul portretului.

Dar această adîncire a psihologiei modelului în portretele celor de la 1848 nu constituie singura lor însemnată contribuție la lărgirea domeniului picturii din acea vreme. Lor se datorește apariția unui gen nou, deosebit de însemnat, capabil să înflăcăreze masele privitorilor, portretul alegoric și alegoria. Alegoria, cum este „Romînia rupîndu-și cătușele” a lui C.D. Rosenthal, este întruchiparea pe înțelesul tuturor a idealului nutrit de marile mulțimi, a unor aspirații profunde care umplu sufletul celor mulți și nedreptățiți. Mai eleventă este încă „Romînia revoluționară”, de data aceasta un portret alegoric, de vreme ce femeia eroică, purtătoare steagului, reprezintă chiar chipul soției lui C.A. Rosetti. Privirea energică, care se armonizează atît de bine cu atitudinea trupului, cu gestul mîinilor și chiar cu fondul de peisaj dramatic al tabloului, fac din acesta una din operele capitale ale epocii în care a fost pictat.

Ion NEGULICI

Portretul lui Nicolae Bălcescu

— Expus în Galeria Națională a Muzeului de Artă al R. P. R. —

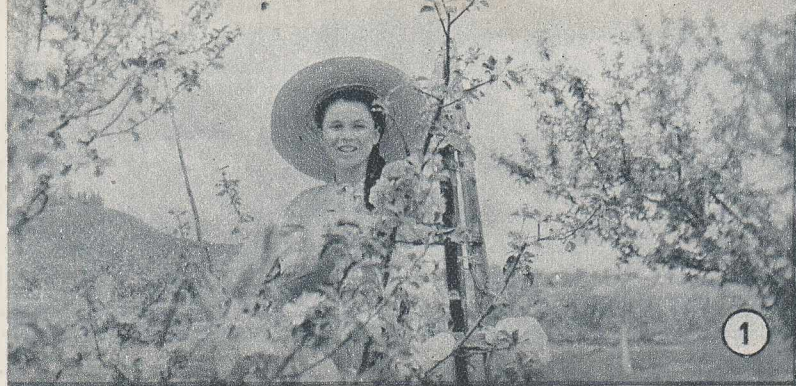

Barbu ISCOVESCU

Portreul lui Nicolae Golescu

— Expus în Galeria Națională a Muzeului de Artă al R. P. R. —

Bistrița în floare

...În urmă cu câțiva ani, atunci când sus, pe dealul Cetății, s-a ridicat poarta pe care s-a scris numele stațiunii, puțini au fost țărani muncitori care au înțeles și s-au încrezut în vorbele inginerilor despre soiuri noi de pomi, despre hibridări sexuate, vegetative și alte lucruri „ciudate”. Țăranii de prin partea locului știau că sub cerul lor capricios crește numai anumite soiuri de fructe care țin deopotrivă la ger și la secetă. Bunăoară în privința mărului, care e specia cea mai răspândită de pe valea Bistriței, știau că crește zdravăn, mai întâi și mai întâi

— Pătulul cel gălbior-înflăcărat. Apoi, Poinicul cel zămos și dulce, pe care îl păstrează în feresti, până iarna târziu. Și, la fel, Tare de Ghinda, crânceu de nu-l poate sfărâma unora în mîini nici voinicul satului. „Alți meri nu pot crește la noi — spuneau ei — pentru că nici pămîntul și nici cerul nostru nu le dau voie să crească”.

Înarmați însă cu neînvingătorul crez al lui Micușor din smulgerea binefacerilor naturii și cu metodele sale concrete de dirijare a organismelor vegetale, inginerii stațiunii au dovedit localnicilor — de cele mai multe ori chiar cu ajutorul lor — că sub cerul și din pămîntul Bistriței pot crește și alți meri, și alți pomi, decât cei cunoscuți acolo de veacuri. Iar azi, țărani nemerzatori de ieri nu numai că nu se mai îndoiesc de aceasta, dar, lucrînd în livezile stațiunii, au devenit maeștri ai hibridărilor.

Acum, în livezile întinse ale stațiunii e forfota mare.

Parcă te poți hotări unde să-ți arunci mai întâi ochii? Patruzeci și patru de hectare sînt numai livezile pe rod, rînduite în cea mai perfectă aliniere. Douăzeci de hectare sînt plantațiile tinere, născute și crescute în anii din urmă. Ele cuprind 440 de hibridi care vor intra în curînd pe rod și care au fost plantați în primăvara aceasta a locurile definitive, o colecție formată din 200 soiuri de măr, 54 de ar, 80 de prun, 70 de piersic și alte specii.

Pomi de pe primele 44 hectare oloșesc ca material pentru hibridarea sexuată și pentru diferite experiențe de agrotehnică, cu privire la administrarea îngrășămintelor, la tăiere etc.

Poate că ar fi bine de aici să oprim. Oare ce face fetișcana aceea e cincisprezece primăveri (foto. 1) are, cocotată pe scară în mărul lb. nu se deosebește de vreo floare lui decât prin aceea că e mai mare?

— Facem polenizarea la florile stea — îți răspunde cu seriozitatea cea greu de descris, care-ți arată cea trecerea din hibrida empiricului multor generații, la limitarea unor fapte și numiri știin-

țifice primite pentru înțiași dată.

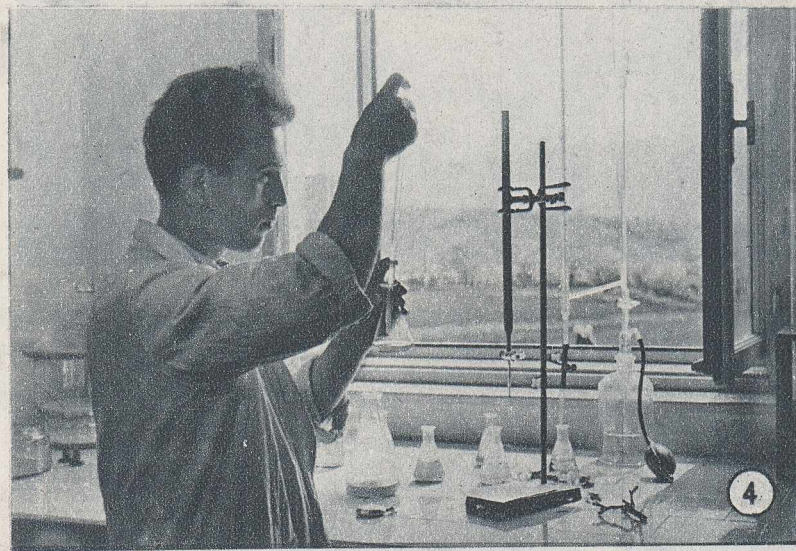
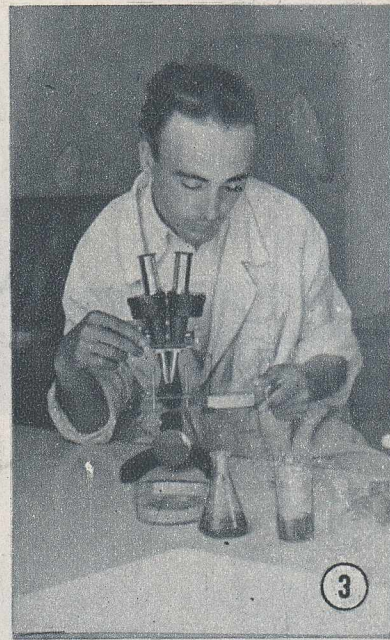
— Aplicăm în acest caz — o ajută ing. Modoran, directorul stațiunii — unul dintre cele mai importante principii micușoriste cu privire la hibridarea sexuată: încrucișarea unui soi din cultură, cu un soi dintr-o specie mai îndepărtată (geografie și genetic). Soiul de cultură este...

— Yonatan! — intervine fata, cu accentul ei maghiar, ascunzîndu-și capul după ramura înflorită.

— Da, soiul de cultură e Yonatan-ul... E pomul acesta... mama viitorului hibrid... Celălalt părinte e Malus Prunifolia, Chitaica, sau mărul chinezesc, cu care Micușorin a realizat cei mai valoroși hibridi. Primul soi, Yonatan-ul, are fructe cu calitate superioară dar pomul nu are rezistență la condițiile noastre climatice. Celălalt, Chitaica, nu are calitățile Yonatanului, dar e rezistent la ger, secetă și boli... Am folosit o specie îndepărtată în această hibridare, bazîndu-ne pe învățătura lui Micușorin că hibridii dintre speciile îndepărtate prezintă în general mai multe caractere și însușiri noi decât alți hibridi, se adaptează mai ușor la condițiile nou create, se lasă mai ușor educați...

Directorul dă apoi câteva cifre: de la înființarea stațiunii și pînă astăzi, au fost făcute peste 100.000 hibridări sexuate, din care au rezultat peste 40.000 puietii hibridi. Apoi arată cîte hibridări s-au făcut la meri, peri, cireși, și la sfîrșit povestește că pe baza acestei metode micușoriste a hibridării sexuate se stabilește acum pe cale experimentală optimul polenizator pentru soiul de măr Pătul, cel mai frecvent și mai potrivit pentru partea de nord a țării.

...Mii de sîmburi și semințe de fructe provenite din hibridare sexuată au fost semănate în stațiune. Și la fiecare semănat s-a ținut seama cu cea mai mare grijă de învățătura micușoristă cu privire la asigurarea din vreme a unui agrofond superior. În ce privește alegerea terenului — unul din factorii cei mai importanți ai agrofondului superior — s-a căutat totdeauna ca acești puietii hibridi, scoși în viață la școala de semințe, să găsească aici un sol nu prea gras sau de aluviune, ci un sol specific regiunii — solul Podzolic pentru care au fost creați. S-a reușit astfel să se realizeze cu succes indicația lui Micușorin asupra creșterii „spartane” a puietilor hibridi, în scopul obișnuirii lor cu condițiile climatice aspre pentru care au fost realizați. În general, agrofondul superior a fost asigurat prin numeroase și diferite lucrări agrotehnice, printre care, în anumite cazuri, și anume la puietii hibridi din speciile îndepărtate, adminis-

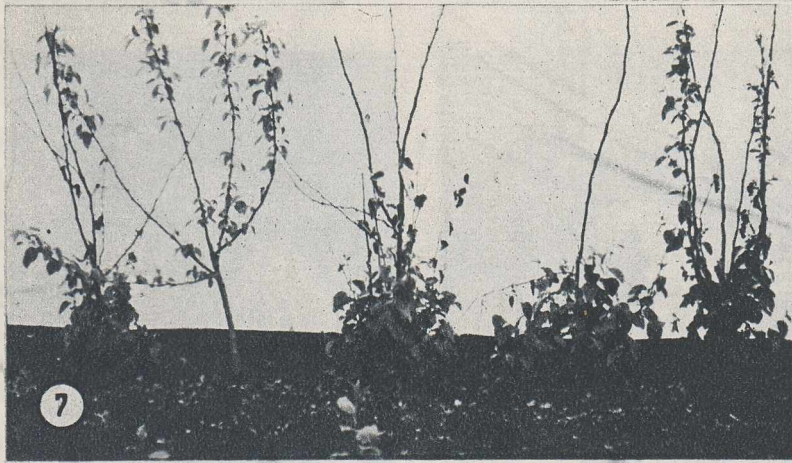

6

trarea de îngrășăminte. În cazul de față (foto. 2) se dă superfosfat unor asemenea hibrizi.

Laboratorul de biochimie și tehnologie pomicolă e un sector foarte important al stațiunii. Dotat cu aparatura și cu reactivii necesari — ce apar într-un puternic contrast cu aspectul bucolic al nesfârșitelor livezi — acest laborator execută diferitele analize fizice și chimice ale fructelor produse în stațiune, ale fructelor de la hibrizii nou creați și ale celor din soiuri menite să devină părinții unor noi hibrizi care, așa cum a arătat Miciurin, trebuie riguros științific cunoscuți. Căci una e să spui: „mărul ăsta e foarte gustos” — și alta e să spui: „mărul ăsta deține din punct de vedere chimic aceste calități”. Gustările sînt subiective. Foarte subiective uneori. Analizele chimice însă nu mai pot da nici un drept la apel: atîta conținut de apă, atîta de substanță uscată, de zahăr etc. Numai deținînd excepționale „referințe” din partea inginerului Gherghi, șeful laboratorului (foto. 4), și a colaboratorilor săi, poate să fie luat în seamă un fruct, la stațiunea de la Bistrița, poate să fie cules din pom și poate spera să devină părinte de hibrid...

7

...Laboratorul de biologie și crearea soiurilor noi reprezintă, fără doar și poate, însăși esența muncii din stațiune. Căci numai cunoscînd viața și dezvoltarea pomului, îl poți cunoaște calitățile și cusururile și poți interveni pentru a crea din el soiuri mai valoroase. Aici, în acest laborator, toți pomii își au fișa „individuală”, pe care inginerul Ivan Ion și colaboratorii săi le-o întocmesc încă de la naștere, adică din momentul cînd sînt pomi numai în închipuirea de viitor, pentru că în realitate sînt doar flori polenizate cu o elipă înainte de eliberarea solemnului „certificat”. Înainte de hibridare, pentru controlul puterii de germinare a polenului, acesta este însămițat într-o soluție de zahăr. Se întîmplă uneori ca grăunțele de polen să nu încoltească în timpul acestei bătăi vitale. Atunci, în laboratorul de biologie, în fața microscopului care nu arată decît ceea ce „vede”, se pun fel de fel de întrebări: „Substanța e de vină?” „Polenul e de vină?” În orice caz, lucrurile trebuie rezolvate extrem de repede: florile nu așteaptă, primăvara nu stă pe loc. Dar pînă la lămurirea întrebării, inginerul Ivan trece prin clipe atît de frămîntate... (foto. 3).

8

...În ciuda aspectului de pregătire a unei serbări de sfîrșit de an școlar, printre flori și raze de soare, tinerele acestea îndeplinesc aici o muncă de mare răspundere: recoltează polenul necesar pentru hibridare, de pe staminele florilor diferitelor soiuri și specii de pomi (foto. 5). O singură neatenție, cîteva grăunțe de polen puse într-alt vas decît cel destinat, poate compromite o experiență interesantă, de o mare valoare practică.

9

Aceștia (foto. 6) sînt cîțiva dintre hibrizii plantați în primăvara aceasta la locurile definitive. De acum înainte, ei au intrat, după cum a arătat cîndva Miciurin, în cea de a doua perioadă a vieții în care își formează caracterele de fructificare. Nu va trece mult și vor intra pe rod. Dar pînă atunci — ca și de atunci încolo — trebuie continuată cu perseverență munca de îngrijire și educare a lor prin diferite

10

metode. Una dintre acestea e aceea a ruperii scoarței pămîntului, de cîte ori se formează. Tractoristul, se vede, își face conștiincios datoria: tractorul e urmat de cultivator și de grapă.

...Nu numai oamenii luptă să învingă greutatea din viață, ei și pomii. Și, ca și oamenii, unii sînt puternici, știu să reziste, au tăria să învingă, iar alții se lasă copleșiți, sînt neputincioși, devin niște înfrinți. Principiile micuriste asupra selecției celor mai buni hibrizi — selecție care începe încă din școala de semințe — se bazează tocmai pe aprecierea acelor calități și însușiri ale lor, care i-au consacrat victorioși.

Unul dintre principiile selecției se referă la rezistența la ger, la considerarea mărimii porțiunii tulpinii care a înghețat. Puietii din fotografie (7) sînt hibrizi de gutui. Primul, al treilea și al patrulea au înghețat. Ei sînt eliminați, sînt condamnați. Al cincilea puiet e puțin înghețat. El va fi oprit și urmărit îndeaproape. Al doilea puiet a rezistat voinicește gerului. El e un hibrid valoros.

Puietul hibrid demăr (foto. 8) — pe care îl cerețează cu satisfacție directorul stațiunii (stînga) și inginerul I. Dumitrache, deputat în sfatul popular regional — a trecut în mod excepțional prin toate examenele aspre la care a fost supus. El a fost declarat „hibrid elită”.

...Acum cinci ani, s-a înființat în stațiune o cultură de căpșuni și tot în acel an au fost hibridate mai multe soiuri dintre ele. De-a lungul repetatelor selecționări ce au avut loc au rămas ca valabile doar două plante hibride. Ele au dat în vara lui 1954 prima producție. Hibridul nr. 1 și-a întrecut colegul. El a dat o producție de căpșuni de două ori mai mare și calitativ mai bună decît soiurile părinți. Anul acesta se vor înregistra din nou, în cultură de concurs, producția și calitatea pe care o va da față de părinți. În fotografie: (9) se face a treia prășală la hibrizii de căpșuni.

...Stațiunea experimentală pomicolă Bistrița e un adevărat focar de răspîndire, în sînul gospodăriilor de stat și colective și în rîndurile țărănilor muncitori din împrejurimi, a metodelor înaintate de lucru în pomicultură, bazate pe învățătura micuristă, pe agrotehnica avansată. Printre cei ce vizitează mai des stațiunea pentru a cunoaște diferite metode științifice de lucru sînt muncitorii agricoli de la Gostat „I. V. Miciurin” din localitate. Iată pe doi din ei, stînd de vorbă cu Margareta Oancea, de la laboratorul de protecția plantelor din cadrul stațiunii. Această tînară ingineră are datoria de a avertiza toate unitățile pomicole din raion asupra apariției diferiților dăunători. În primăvara aceasta, datorită faptului că i-a vestit din timp pe tovarășii de la Gostat „I. V. Miciurin” asupra apariției primejdioasei gîrgărițe a mărului, ei au putut lua cu succes toate măsurile de prevenire a atacului. Acum, (foto. 10) inginerii arată celor doi brigadieri pomicol ai gospodăriei cum se prezintă florile atacate de dăunător și le desfaturi pentru viitor. În felul acesta, prin contactul permanent și ne mijlocit pe care-l are stațiunea cu diferitele unități socialiste și cu țărăni muncitori, agrotehnica înaintată și minunata învățătură micuristă pătrund tot mai adînc în mase.

SCRITORII și CĂRȚI

Celebrul scriitor Thomas Mann a împlinit de curând 80 de ani. Pentru cititorul nostru, studierea operei și evoluției lui Thomas Mann prezintă un deosebit interes, cu atât mai mult, cu cât dezvoltarea lui constituie un fenomen tipic pentru evoluția multor intelectuali germani ai vremii noastre.

Primul său roman de mari proporții, „Buddenbrooks”, având ca subtitlu „Declinul unei familii”, apărut în 1901, l-a făcut cunoscut în lumea întreagă. De atunci, până la ultimele sale romane: „Dr. Faustus” — care conține o cuprinzătoare analiză critică a descompunerii culturii burgheze germane și degenerării ei în fascism — și „Alesul”, cărți care au fost publicate în 1949 și 1951, el a dat o seamă de romane, nuvele, eseuri. În navela „Tonio Kroeger” (1903) este oglindită drama artistului cinstit în societatea capitalistă; „Moartea la Veneția” (1913) cuprinde o critică a așa-zisei „elite intelectuale” din Germania; „Muntele magic” (1924) zugrăvește lupta dintre ideologia fascistă și cea democratică, prevăzând cu intuiția sa de mare artist realist, ciocnirile de mai

Thomas Mann a scris cuvinte pline de admirație: „Puterea artei sale nu are egal. Orice contact cu dînsul acordă talentului în stare să-l înțeleagă turente de forță, de sănătate, de prospețime na-

turală... Asemenea aceluia Anteu care, la fiecare contact cu pămîntul din care s-a născut, sorbea uimitoarea sa forță, noi o sorbim pe a noastră în contact cu opera sa atât de puternică, lipsită de orice artificiu...”

În scrierile lui Thomas Mann, revine ca un leit-motiv ideea preluării creatoare a măiestriei marilor artiști. El se ridică împotriva imitării mecanice a modelelor de creație ale marilor maeștri ai literaturii. „Nu este vorba să-l imiți (pe Tolstoi-n.n.). Oare poate fi imitat izvorul forței? Adevărații discipoli nu se manifestă aproape niciodată direct. Sub influența unui maestru ca Tolstoi, se pot crea opere de artă care nu se vor asemăna nici prin spiritul, nici prin forma lor și mai cu seamă nu vor semăna cu opera lui Tolstoi însăși. Citirea cărților sale... ne readuce la izvoarele firești și sănătoase, ne învață să le găsim în noi înșine. Exemplul lui Tolstoi învață pe scriitor că datoria sa este să caute cinstit adevărul, fără să se depărteze de popor și ajutînd poporul...”

Perioada istorică în care a trăit și trăiește Thomas Mann se caracterizează, între altele, și prin trecerea de partea clasei muncitoare a celor mai înaintați reprezentanți ai intelectualității provenite din rîndurile burgheziei, prin adoptarea concepțiilor ideologice ale proletariatului. Acest proces istoric greu și îndelungat cuprinde numeroase faze. Analiza realității a lumii burgheze căreia îi aparțin a determinat detașarea acestor intelectuali de mediul, de pozițiile ideologice ale burgheziei. Totuși,

Un alt factor important, care a contribuit la dezvoltarea lui ca scriitor, îl constituie înfrîurirea puternică care a exercitat-o asupra literaturii ruse, și cu deosebire L. Tolstoi. Despre opera genialului autor al romanului „Război și Pace”,

DRUMUL LUI THOMAS MANN

tradiționalismul său burghez l-a împiedicat, pînă în prezent, pe Thomas Mann să păsească pe drumul care merge de la umanismul burghez la cel socialist.

În 1933, Thomas Mann se exilează din Germania nazistă plecînd mai întîi în Elveția, apoi în S. U. A., de unde s-a adresat prin radio concetățenilor săi, luptînd împotriva fascismului cu cuvîntul și condeiul, cu luciditate și curaj în numele democrației, pe care n-a încetat s-o apere. În 1936, hitleriștii au retras drepturile de cetățean german. În 1939, cînd fascismul hitlerist se pregătește de război, Thomas Mann publică romanul „Lotte la Weimar”, a cărui figură centrală este Goethe. Denunțînd pericolul imens pe care îl prezintă nazismul pentru germani,

Thomas Mann rostește prin gura eroului său un aspru rechizitoriu împotriva ideilor rasiste de dominație asupra altor națiuni și arată: „Germanilor ar trebui să le fie cu imagine și exemplu: receptivi față de toată lumea și dăruindu-se întregii lumi cu inimile larg deschise oricărei admirații fecunde, mari prin rațiune și iubire, prin comuniune, prin spirit... Aceasta ar trebui să fie menirea lor și nu să se îngîmfeze ca națiune originală, nu să se imbecilizeze în autocontemplare și autoglorificare stupidă, și astfel să domine lumea în imbecilitate... Toate acestea nu se pot sîrși cu bine, fiindcă nu vor să se înțeleagă pe ei înșiși și orice neînțelegere a propriei firi stîrnește nu numai rîsul, dar și ura lumii și aduce cu sine cele mai mari primejdii...”

După cel de al doilea război mondial, fascizarea crescîndă a S.U.A. îl alungă pe Thomas Mann din această țară — ca și pe Charlie Chaplin, Stephan Heym și alți mari creatori — și el se stabilește în Elveția.

În 1949, cu prilejul „Anului Goethe”, Thomas Mann a plecat în Germania, la Frankfurt (orașul natal al lui Goethe) și la Weimar, unde autorul lui „Faust” și-a petrecut cea mai mare parte a vieții. „Eu nu cunosc nici un fel de zone”, a declarat el atunci, exprimîndu-și în acest fel dezaprobarea față de politica imperialistă de scindare a Germaniei.

Și în anul acesta, el a vizitat atât Germania occidentală cît și Republica Democrată Germană, cu prilejul celei de a 150-a aniversări de la moartea lui Schiller. Atitudinea lui Thomas Mann, care re-

fuză să accepte scindarea Germaniei și să ignoreze sau să calomnieze Republica Democrată Germană, atitudinea sa față de remilitarizare, i-au atras atacurile violente ale cercurilor reacționare din Germania occidentală. Fasciștii nu pot uita că Thomas Mann a numit anticomunismul „die Grundtorheit unseres Jahrhunderts” (nerozia de căpetenie a veacului nostru). Cu atât mai mare este ura imperialiștilor față de marele scriitor, cu cît în ultima vreme acesta a luat poziție hotărîtă față de provocatorii la război, împotriva folosirii armelor atomice. Astfel nu demult, răspunzînd corespondentului ziarului italian „Unita” la întrebarea — dacă este îndreptățită lupta dusă de popoare împotriva armelor atomice, Thomas Mann i-a răspuns: „Da, este cît se poate de legitimă și fiecare om ar trebui să contribuie cu ceva la succesul ei. E neremis să lăsăm lupta pentru pace numai pe umerii comunistilor... Consider că e datoria fiecărui om, dar mai ales a fiecărui intelectual, să facă tot ce-i stă în putință pentru ca fricțiunile să fie atenuate și să se

poată ajunge la ceea ce în limba germană se numește „Entspannung” (destindere). În numele acestei lupte a popoarelor, și ca o contribuție a sa la această luptă, și-a luat Thomas Mann, nu de mult, sarcina de a scrie o prefață la un volum de scriori de adio ale luptătorilor antifasciști, condamnați la moarte în diferite țări europene, în perioada fascismului.

Prin operele sale de profundă oglindire realistă a descompunerii societății burgheze, prin scrierile sale în care a preluat tot ce e valoros în umanismul clasic german, prin atitudinea consecvent democratică de luptător hotărît împotriva remilitarizării și războiului, împotriva fascismului și pentru unificarea pașnică a Germaniei, Thomas Mann se împotrivesc imperialismului — care vrea să-și salveze privilegiile dezlănțuind un nou măcel — și se apropie de concepțiile ideologice și politice ale celei mai avansate părți a poporului german, care va salva patria sa de catastrofa războiului atomic și o va purta spre viitorul luminos al socialismului.

Lia BRAUN

Din vitrinele librărilor

„PAVEL DOGARU” DE DAN COSTESCU

Pavel Dogaru

Romanul scriitorului Dan Costescu, recent apărut în Editura C.C.S., prezintă procesul deosebit de interesant al evoluției unui tînr din regiunile muntoase ale patriei noastre, în anii regimului de democrație populară. Pavel Dogaru, hotărît să-și schimbe condițiile de viață, pleacă din satul său și se angajează muncitor la oraș, într-o fabrică producătoare de vagoane. Dar drumul tînrului nu va fi de loc lipsit de greutăți. Elemente corupte, dușmănoase, bandiți înrăiți vor căuta să-l abată de la calea pe care el trebuie să păsească, vrînd să-l folosească uneori ca o unealtă. Pavel Dogaru, încă influențat de rămășițele unei mentalități egoiste, strîmte, nu va reuși să înțeleagă ușor sensul marilor transformări petrecute în fabrică și în oamenii ei noi.

Dar datorită influenței exercitate de colectiv asupra lui, datorită ajutorului pe care i-l dau tovarășii săi de muncă, Pavel Dogaru devine muncitor calificat, apoi fruntaș în producție și, în cele din urmă, este trimis să urmeze cursurile unei facultăți muncitorești.

În roman, mai trăiesc și alte personaje, realizate cu multă pricepere de autor. Printre ele, remarcăm figura tinerei Lucia și a bătrînelui inginer Codarcea. Romanul lui Dan Costescu, inspirat din clocotul zilelor noastre, cucerește atenția cititorului.

„SATIRE” DE N. ȚĂJOMIR

lipsiți de vigilență etc.

Volumul se încheie cu un ciclu de patru fabule miniaturale.

„Satirele” poetului N. Țăjomir se citesc cu o deosebită plăcere și joacă un rol efecace în lupta împotriva vechiului.

UN CÎNTĂREȚ AL BUCURIEI DE A TRĂI..

Era în zilele unui început de primăvară, la Iași, în 1944...

Știrile despre înaintarea vertiginosă a oștilor sovietice căpătau o fericită confirmare prin zgomotul duelului de artilerie care, în tăcerea nopților, putea fi auzit deslușit de ficcare. Creștea speranța în suflute și începea, după atîția ani de amar, să înflorească un zîmbet pe fețele încrunțate. Descrerea fiecărei cute însemna un salut vieții noi spre care atîția năzuiau.

Atunci, într-o zi de duminică, pe cînd pavaul străzilor răsună de huruitul sinistru al tancurilor nemțești în derută, de zgomotul camioanelor militare în care fugarii hitleriști se înghesuiau cu mutre descompuse, în sala Teatrului Național din Iași — nu înțeleg nici azi prin ce întîmplare — poposea, prezentînd un spectacol, o trupă din Capitală. Se juca „Steaua fără nume“ de Mihail Sebastian, prezentată — în acele vremuri de restrîște — sub semnătura unui necunoscut.

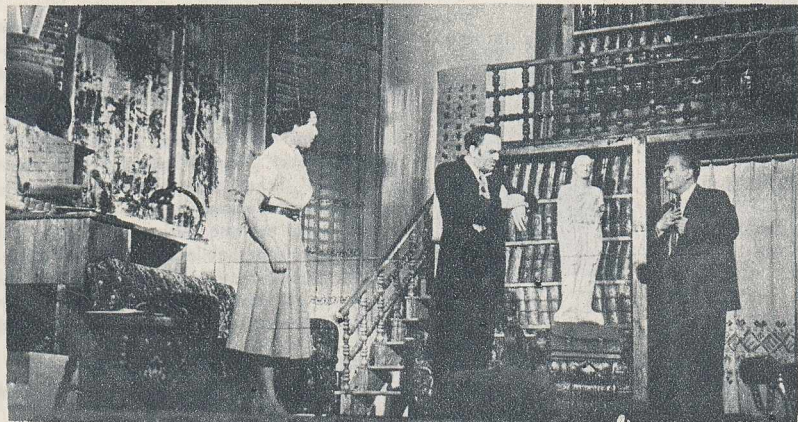
Poate niciodată alții, mai bine ca tăcutii și înflăcărații spectatori din acea sală, n-au desprins mai profund calda năzuință spre zorii unei alte vieți pe care o comunicau replicile profesorului Miroiu. Apăsarea unei vieți pînă atunci lipsite de orizont, strălucirea acelei stele ascunse, al cărei licăr îl simțea parcă nevea palpînd în suflet, erau la fel de prezente pentru fiecare. Era ca un mesaj — încă confuz dar pătrunzător — pe care, pe căile artei, îl primeam în acel timp, ca o întărire a credinței în ștergerea unui trecut întunecat și în biruința unei lumini de viață adevărată.

Din acea zi de duminică, prietenilor — atît de numeroși și pînă atunci — ai lui Mihail Sebastian, li s-au mai adăugat alte sute, printre care mă număr. Am rămas de atunci consecvent acestei prietenii și adîncirea cunoștinței mele — pe calea operei — cu Mihail Sebastian nu mi-a dezmințit încrederea și simpatia pe care i le purtam.

★

Au trecut de atunci mai mult de zece ani, și acum s-a împlinit un deceniu de cînd un accident,

Pe scena Teatrului de Satiră din Moscova, cu concursul celor mai buni artiști ai teatrului, a fost reprezentată cu mult succes piesa lui Mihail Sebastian „Ultima oră“. În fotografie: scenă din actul al II-lea, interpretată de V. K. Vasileva, artistă emerită a R.S.F.S.R. (Magda), G. I. Dore, artist emerit al R.S.F.S.R. (Borcea), și O. P. Solius, artist emerit al R.S.S. Tadjică (Andronic).

pe cît de năprasnic pe atît de stupid, a pus capăt vieții lui Mihail Sebastian. Aatorul atît de apreciatei comedii „Ultima oră“ se îndrepta tocmai spre universitate, unde cursurile Universității Populare urmau să fie inaugurate cu o prelegere a sa despre Balzac. Nu împlinise încă 38 de ani. Activitatea lui îl situase însă, chiar și pînă la acea vîrstă, printre fruntașii literaturii și publicisticii noastre.

Tînărul — care în ziua de 18 octombrie a frămîntatului an 1907 a văzut lumina zilei la Brăila, „orașul cu salcîmi“ — și-a început de timpuriu îndelnicurile cu ale scrisului. Încă elev la liceu fiind, colabora regulat la diverse ziare și reviste din Capitală sau provincie, cu articole de critică literară, eseuri, tîlmăcirii de poezii.

În 1927, cînd vine în București să urmeze cursurile Facultății de Drept, adolescentul brăilean are deja un trecut de viață grea, plină de grija nevoilor materiale, de mizeria și cenușul vieții de provincie. Ecoul acelor ani petrecuți pe meleagurile țîrgului dunărean, cu peisajul mohorît al străzilor, cu tipurile prăfuite de profesori, pe vremuri și ei tineri plini de elanuri și vise, dar înecați apoi în cenușul vieții cotidiene lipsite de orizont, se regăsește mai în toate lucrările lui Sebastian. Dar tot în ele se află și căldura, și dragostea cu care creatorul unor tipuri ca Miroiu sau Alexandru Andronic, unor femei ca Magda Minu, Corina sau Mona, a dat viață acestor personaje. Ele exprimau — fiecare în formula și limitele sale — un protest împotriva unei așezări nedrepte a lucrurilor, o năzuință limpede și cinstită pentru o altă viață.

Așa cum se întîmplă îndeobște, operele creatorilor autentici vorbesc prin paginile lor mai bine și mai complet despre viața, faptele și gîndurile autorilor lor, decît ar face-o cea mai detaliată bio-

Mihail Sebastian

grafie. Luînd în special lucrările dramatice ale lui Mihail Sebastian — genul în care el și-a afirmat cel mai complet însușirile creatoare — poate fi urmărit îndeaproape drumul scriitorului, dibuirile și apoi limpezirea continuă care îl aduce tot mai aproape de marile adevăruri ale vieții.

Descins mai întîi din rafturi de bibliotecă — primele foiletoane le intitulase „Semne pe un dulap cu cărți“ — Sebastian își petrece, cu tot mai multă pasiune, orele de răgaz între lecturi, participînd din ce în ce mai intens la viața din jur. E de altfel, în mare parte din ceea ce a scris, o oglindă a acestei încrucișări între ficțiunea unei așa-zise vieți desprinse dintr-o literatură ruptă de realitate și faptul viu de viață, care se impune atenției scriitorului și îi solicită tot mai imperios o tîlmăcire artistică. Faptul este vizibil pînă și în urmărirea cronologică a creației pieselor sale. Mai întîi „Jocul de-a vacanța“, apoi „Steaua fără nume“, apoi „Ultima oră“.

Din cabana izolată în munți a pensiunii Weber, unde-și desfășoară „Jocul de-a vacanța“ eroi ca Ștefan Valeriu, Corina, domnul Bogoiu sau adolescentul Jef, „Steaua fără nume“ ne aduce mai aproape de „pămînt“, în inima unui țîrgușor de provincie. Aici, tabloul e mai complex, ferestrele aspirațiilor spre o altă viață mai larg deschise, atitudinea protestatară față de meschinul și îngustul existentei oamenilor, în condițiile sufocante ale unei vieți lipsite de perspectivă, mai clară și mai categorică.

Desigur însă, că de la „Steaua fără nume“ la „Ultima oră“ mai era drum lung. De la reflectarea tristeții și sărăciei vieții unor eroi ca Miroiu, Udrea sau domnișoara Cucu, și pînă la afirmarea explicită a cauzelor care o determină, poteca duce șerpuiind prin mulțimea evenimentelor și întîmplărilor răscolitoare ale anilor 1933—1944, evenimente și întîmplări față de care Mihail Sebastian n-a rămas pasiv. Procesul de cristalizare a concep-

țiilor viitorului autor al „Ultimei ore“ ținea pas cu zguduiri prin care trecea omenirea în acei ani. Locul unei atitudini generale de deznădejde și respingere a sistemului social burghez în ansamblul lui, îl ia ura deschisă și de astă dată bine conturată împotriva principalului vinovat: marele capital și întreaga conjurație în fruntea căreia se afla acesta.

Idealurilor de virtute, eroism și cinste ale lui Andronic, concretizate în pasiunea acestuia pentru legendara figură a lui Alexandru cel Mare, li se contrapun, într-un contrast violent și plin de semnificație, venalitatea, josnicia, lipsa de scrupule, cupiditatea și necinstea unui Grigore Bucean. Și cu toate că e încă insuficient luminat asupra concepției despre lume a clasei muncitoare, și în consecință nereușind să aducă soluția cea mai potrivită pentru personaje de categoria lui Andronic sau Magda Minu, Mihail Sebastian reușește să ne dea un tablou al descompunerii și caracterului muribund al capitalismului, de o vigoare care face ca valoarea acestei piese să nu fie cu nimic alterată nici pînă în zilele noastre. În forța ei demascatoare, în caracterul fără echivoc al urii pe care o sădește împotriva dușmanilor unei vieți frumoase și fericite, rezidă rădăcinile necurmatului ei succes pe scenele românești și peste hotare. De la formulele de evadare, fie în „Joc“, fie în „Steaua fără nume“, ajungem în „Ultima oră“ la dezvăluirea cauzelor adînci ale răului.

Dar acesta este însuși drumul străbătut de autor, care în perioada fascizării țării ia o atitudine mereu mai clară și mai curajoasă în toate problemele care au mobilizat atunci conștiința intelectualilor cinști. Articolele sale împotriva hitlerismului, a fascismului italian, a Spaniei franchiste, stau mărturie a îndrăzneții și consecvenței atitudinii sale progresiste.

Tot mai mult își dădea seama Mihail Sebastian că, în fața asasinatului pe scară mondială pe care-dezlănțuiseră dușmanii culturii și ai omenirii, se cere o poziție combativă, categorică, de înregimentare în rîndul acelor forțe organizat-patriotice și antifasciste, adevărat purtătoare de steag al libertății și valorilor umane. Așa a ajuns Sebastian, după ocolisuri și limpeziri, să lupte cu pana lui în rîndurile colaboratorilor „Romnie libere“ ilegale, așa a ajuns el făcîndu-se interpretul entuziasmului popular pentru victoriile oștile sovietice, să scrie broșura „Vin Armata Roșie“.

Curmarea timpurie a vieții acestui talentat scriitor și militant pentru un viitor fericit al poporului său, a fost regretată atunci de mulți cititori și prieteni. Dar numărul prietenilor și cititorilor lui Mihail Sebastian s-a însutit în acești ani de libertate a patriei noastre cînd, trăind acele „zile cu soare la care visau eroii lui, generații noi pot lua, deschis și pe deplin contact cu acea parte însemnată a operei sale, care înalță un cîr dragostei de viață, bucuriei de trăi fericit și liber.

M. GHIMPU

uritul avionului nostru sfredelea la înălțimi amețitoare bezna înconjurătoare. Nu știam de câtă vreme începuserăm să zburăm pe deasupra pământului egiptean. Deodată, în pielea plumburie a zorilor, se ivi jos o panglică lată, șerpuitoare. Era Nilul, fluviul legendar, aducător de belsug.

Era prima imagine pe care ne-o ferea Egiptul, această țară pe care cei mai mulți dintre componenții ansamblului nostru — format din 20 de membri ai orchestrei de muzică populară „Barbu Lăutaru” a Filarmonicii de Stat în București — nu o cunoșteau decât din cărți, albume, legende, pe care acum, cu prilejul turului nostru, aveau s-o cunoască toată realitatea ei: minarete piramide milenare, grădini minunate și nesfârșita întindere de nisip a pustului, femei în cosme specific orientale și bărbați ciurii, călătorind pe cămile, oameni, lucruri, ținuturi pe care am cu toții nerăbdători să le înnoaștem.

Cairo, orașul contrastelor

Când am ajuns la Cairo, se minase de ziua. În fața noastră, deschidea panorama largă a pitalei Egiptului.

Cairo este un fiu credincios al lentului. Străzile, piețele, micile le prăvălioare pitorești și zgotoase sînt pline de însuflețirea caracteristică lumii musulmane. Minarele se îndreaptă, niște săgeți, spre cerul albastru. Imierii își leagă mîndrii cornele de-a lungul străzilor moame.

Ceea ce te frapează cel mai mult la Cairo, ca de altfel și în celelalte orașe egiptene, e contrastul dintre vechi și nou, între trecut și prezent.

E de ajuns pentru aceasta să mergi în oraș, cum am trecut noi, dincolo de porțile elegantului hotel „Ghezireh Palace”, unde am fost găzduiți. Iată-ne în stradă unde gonesc șini ultramoderne de cele mai diferite mărci. Alături, în pas tăcut și puțin legănat, pășeste cămila agiului care, cu voce răgușită, strigă marfa în zgomotul asurzitor al claxoanelor de automobil. În magazine, luxuase, cu vitrine urișe, expun ultimele „nouveaux” sosite din Franța, Anglia, Statele Unite. Cîțiva pași mai departe, negustorii de antichități te vor ieși să intri în dughenele lor întinse din bazarul „Hanhalil” sau „Bazarul de aur”, cum i se mai spune, unde mîini dibace și sprințose confecționează, cu măiestrie, oabe de o neîntrecută frumusețe artistică.

În restaurantele mari, și de tip european, bărbați și femei elegante intră și ies neconcentrați pe mese turmante. În fața aceluiași restaurant, un arab îți oferă fructele de aur ale palmierului de cocos.

IN ȚARA PIRAMIDELOR

— NOTE DE DRUM —

de Mircea BUCIU

artist emerit al R.P.R., laureat al Premiului de Stat

Are obrazul ars de soare, ochii ca tăciunele; vîrsta nu i-o poți ghici: ar putea să aibă 50 de ani, dar tot atît de bine ar putea să aibă doar 25. Poartă haina tradițională a egipteanului, galabi-ul, acea cămașă de pînă lungă pînă la glezne.

Toate aceste contraste, atît de vii, imprimă orașului un anumit specific pe care cuvintele nu-l pot reda.

Mărturiile ale unei civilizații străvechi

În imediata apropiere a orașului Cairo, acolo unde începe împărăția nisipurilor, se ridică — măturie tăcută a unei civilizații milenare, dar și a sudoarei și singelui vărsat de generații de robi — profilurile uriașe de piatră ale piramidelor. Printre ele se găsește și piramida lui Cheops, cea mai mare din tot Egiptul. Am vizitat și eu acest monument, ridicat în urmă cu 3.700 de ani ca lăcaș al rămășițelor pămîntești ale faraonului Cheops. Dimensiunile sale (înălțimea ei este de 147 metri și lungimea unei laturi este de 240 metri) îți permit s-o

vezi încă din depărtare. Cînd te apropii, distingi uriașele blocuri de piatră puse unele peste altele într-o construcție arhitectonică ciudată și impresionantă. Sînt blocuri de granit de Mokatan, smulse dealului cu aceleași nume care se ridică de cealaltă parte a Nilului. Zece ani de muncă și mii de vieți omenești a costat numai construirea drumului pe care au fost transportate aceste blocuri. Alți 20 de ani a durat construcția propriu-zisă a piramidei.

Am vizitat piramida în împrejurări foarte interesante. Arheologii descoperiseră tocmai așa-zisa „corabie solară” a faraonului. Potrivit vechii religii egiptene, faraonul, spre a-și asigura

imortalitatea, trebuia să urmeze soarele prin cele 12 porți ale morții (simbolizate de nopți) și prin cele 12 porți ale vieții (simbolizate de zi). În vederea acestei călătorii pe urmele soarelui, corpul îmbălsămat al faraonului era depus în așa-numita „corabie solară”, care nu era altceva decît o excavație de forma pîntecului unei corăbii, săpată în piatră. „Corabia” era împodobită cu ornamente de tot felul și înzestrată cu toate instrumentele de navigație ale vremii. În ea, se găseau provizii în cantități uriașe, precum și averea defunctului. La început, o dată cu moartea faraonului, se sinucideau și soția lui,

Concertul de gală dat de orchestra „Barbu Lăutaru” în sala Micului Palat Ghezireh din Cairo. Jos: asistența în timpul concertului. În medalion: o parte din orchestră.

slugile cele mai credincioase și războinicii cei mai destoinici, pentru a-l însoți astfel în lunga călătorie. Mai târziu însă, numai marinarii care trebuiau să mnuiască lungile lopeți ale corăbiei.

Descoperirea aceasta, ne-a explicat însoțitorul nostru, este cu atât mai interesantă, cu cât „corabia solară” a lui Cheops a fost găsită intactă. Se pare, că în general aceste morminte au fost prădate cu mii și sute de ani în urmă de așa-numiții piraiți ai desertului, care se lăcomeau la immensele bogății pe care le cuprindea un astfel de mormint. Iată de ce faraonii, pentru a-și asigura secretul, lăsau să se construiască un labirint de coridoare, în care locul exact al mormintului era aproape imposibil de găsit. Mai mult decât atât, sclavii, care participaseră la construcția acestor galerii secrete, erau ulterior omorâți.

Alături de piramida lui Cheops, se ridică altele mai mici: sînt ale rudelor celor mai apropiate, ale sfințicilor și colaboratorilor celor mai devotați ai faraonului.

Am vizitat, de asemenea, Sfinxul, acest uriaș în piatră, cu cap de femeie și trup de leu, care se înalță tot în apropierea piramidei lui Cheops. Relievel trecutului îndepărtat le-am regăsit din nou la Muzeul de istorie antică din Cairo. Aici, au fost adunate la un loc obiectele găsite în temple și în piramide, în cadrul nenumăratelor săpături arheologice din Egipt. Dar multe dintre obiectele de mare valoare lipsesc: au luat drumul muzeelor din occident.

Sarcofagii și mumii, inscripții hieroglifice și cupe de aur, podoabe de pietre nestemate și vechi unelte de muncă, toate vorbesc despre unul și același lucru: o minunată civilizație seculară, întemeiată pe multă muncă, pricepere, știință și dragoste pentru frumos.

Pe malurile Nilului

Mașina ne ducea în viteză spre barajele Nilului. Am lăsat în urmă orașul Cairo și acum treceam printr-o serie de sate egiptene. Țăranii — felahii, cum li se zice în Egipt — erau la cîmp. Munceau în acel moment pentru prima din cele trei recolte ale anului. Și, alături de mașini agricole moderne, se putea vedea încă plugul de lemn, tras de bivoli, aidoma celui ce fusese folosit cu vreo 3000 de ani în urmă de străbunii felahilor de azi.

Casele din sate îți trezeau curiozitatea. Mai lîngă fiecare, se ridică cîte un turnuleț rotund cu deschizături ce seamănă cu brazurele unei fortărețe.

— Ce sînt acelea? — întrebai pe însoțitorul nostru.

— Au un scop cum nu se poate mai pașnic, zîmbi acesta. În ele, trăiesc porumbelii pe care mai toți țăranii egipteni îi cresc pe lîngă casă. Sînt păsări foarte folositoare felahilor: gunoiul de porumbel reprezintă una din îngre-

șămintele principale ale pămîntului, iar carnea de porumbel o duc în piață sau o mîncîncă. Trebuie să fi gustat din pilaful de porumbel preparat de țărancele egiptene, pentru a-ți da seama ce feluri delicioase se pot găti cu această carne.

Ne apropiem de baraje. În curînd aveam să văd de aproape fluviul care, ca mărime, e al doilea de pe glob și care de veacuri dă viață și rod pămîntului egiptean. Într-adevăr, valea Nilului este o uriașă oază ce contrastează puternic cu nisipurile galbene din jur. Lățimea ei variază. Pe alocuri e îngustă de 2-3 km, în altele, atinge 20 de kilometri. Dar abia la nord de Cairo se întinde, la amploare, se lărgeste pînă la 245 de kilometri, formînd o deltă tăiată de nenumărate canale de irigație.

În acea perioadă a anului cînd ne aflam în Egipt, Nilul se găsea retras, majestuos și calm, în matcă. Dar cu cîteva luni în urmă, ca în fiecare an, din vremi imemorabile încoace, apele sale întunecate se revărsaseră, aducînd viață și rod pămînturilor dimprejur, transformînd nisipurile pustiuului în grădini înfloritoare.

„Cînd apele Nilului ating nivelul cel mai înalt — povestea însoțitorul nostru — pe mal se adună sute de mii de egipteni pentru a prăznuir evenimentul. În timpuri străvechi, cu prilejul acestor sărbători, Nilul primea o jertfă omenească: marelui preot arunca în apa înspumată fata cea mai frumoasă, pentru a fi sfîșiată de crocodili. Astăzi, ca simbol al jertfei egiptenilor din secolul al XX-lea, se aruncă în apele străvechiului fluviu doar o păpușă împodobită...”

În fața noastră, Nilul curgea alene, mîndru biruitor al pustiuului, martor al trecutei puteri a faraonilor, al unei civilizații și culturi milenare, al mării răbdări, al dragostei de muncă și de libertate a oamenilor simpli din Egipt.

„Viva Romania!”

A fost un strigăt care ne-a întîmpinat adesea în cursul șederii noastre în Egipt. L-am auzit pe stradă, la hotel, la ieșirea de la concert. L-am auzit cu nespuse plăcere; simțeam în el simpatia oamenilor simpli din Egipt față de țara noastră, admirația lor față de poporul nostru care și-a dobîndit

adevărată libertate. În sălile unde aveau loc concertele noastre, ropotele de aplauze exprimau admirația egiptenilor față de muzica noastră populară; la ieșirea din sală, acei care nu-și puteau permite luxul unui bilet ne întîmpinau cu urale. Am întîlnit romini pe care, nu o dată, i-am văzut plîngînd de emoție la auzul sunetelor năului nostru sau la acordurile unei doine. Am stat de vorbă cu unii dintre ei. Plecaseră din țară de peste 30 de ani, goniți de lipsuri, de asupriri. Îi copleșea acum un dor nespuse.

În pauze, în culise, spectatorii veneau să stea de vorbă cu noi, să ne întrebe de condițiile de viață, de dezvoltarea culturală din țara noastră.

„Ce minunat lucru să ai o orchestră populară cum este cea care poartă numele lui Barbu Lăutaru — a exclamat un student de la Institutul superior de muzică arabă. De am avea și noi măcar o singură formație asemănătoare”.

Am aflat o serie de lucruri despre viața culturală și, mai ales, despre cea muzicală din Egipt. Astfel, de pildă, la Cairo, localul Operei, unde pe vremuri a fost montată premiara mondială a „Aidei” de Verdi, comandată special de un rege egiptean, nu servește astăzi decît diverselor trupe străine în turneu.

Ne-am întîlnit, fie la concertele noastre, fie la recepțiile oferite în cinstea noastră, fie la hotel, unde ne-au vizitat, cu personalități marcante din viața culturală a Egiptului, cu compozitori și muzicieni ca Mohamed El Kasabgui, Mohamed Hasan El Sogay, Abdel Wahab, Hamid Abdel Rahman și alții, compozitori care se străduiesc să popularizeze comorile culturii muzicale universale și să descopere și să prelucrez folclorul național. Toți ne-au întîmpinat cu deosebită căldură. Am fost solicitați să facem numeroase imprimări la radio. Am primit buchete de flori. Dar am rămas deosebit de impresionat mai ales de unele întîmplări, banale poate, dar atât de grăitoare. Într-o seară, trecînd pe lîngă un restaurant, am fost recunoscuți de un grup de egipteni care se aflau la o masă. S-au ridicat, ne-au poftit la masa lor și ne-au înconjurat cu ațîta prietenie, încît îmi venea să-i îmbrățîșez.

La Alexandria

Din cele nouă concerte pe care le-am dat în Egipt, unul a avut loc în Alexandria, la Teatrul „Mohomed Aly”, cea mai mare sală de spectacole din oraș.

Alexandria este o mare bază maritimă, militară și comercială la Marea Mediterană. Din timpuri străvechi, acest port a fost numit „poarta Orientului”. Numele și l-a păstrat pînă astăzi.

La Alexandria, ca și la Cairo, întîlnești nenumărați străini, în cea mai mare parte englezi și americani. Îi vezi în chip de misionari, de arheologi, de turiști, de businessmen și de militari.

Între reprezentanții imperialismului englez și ai celui american se dă o luptă surdă în Egipt. Englezi vor să-și mențină pozițiile cucerite în această țară, americanii vor să le smulgă. Lupta aceasta cu aspecte din cele mai variate răbufnește în toate domeniile.

Mi s-au povestit, de pildă, unele lucruri ridicole, dar deosebit de semnificative. În ultimii doi, trei ani, faimoasa băutură americană „Coca-cola” a inundat piața egipteană. Pretutindeni, chiar și în pustiu au apărut reclamele ei stridente.

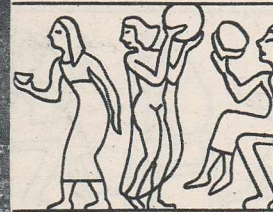
Pentru a-și asigura clientela, yankeii au recurs la o strategemă ei au adus mari cantități de coca cola, distribuindu-le gratuit populației timp de un an. O dată stupefiantul pe care-l conține a ceastă băutură și-a făcut efectul asupra băutorilor, adică le-a obișnuit organismul pînă la viciu „Coca-cola” nu s-a mai dat gratuit ci la prețuri în continuă creștere. Desigur că aceasta a pus în situație grea firmele engleze corente care se ocupă cu vânzarea băutorilor răcoritoare. La început englezii nu știau ce să facă pentru a se opune puternicei reclame americane. În sfîrșit, a apărut simultan în cîteva zile egiptene o știre senzațională cu litere deschioapă: „Secretul a fost descoperit: „Coca-cola” se prepară pe baza unturii de porc”. Știrea fost desigur ticlucită de englezi; Egipt 90 la sută din populație es compusă din musulmani, căror coranul le interzice să mîncî carne de porc!

Asemenea manifestări ale rivalității anglo-americane nu sînt rare.

Am părăsit Egiptul cu frumos amintiri în suflet: amintirea unor locuri încîntătoare, a unor priveliști de neuit a unui popor harnic muncitor care ne-a primit cu dragoste. Sînt și sînt imagini nesfîrșit multe, pe care nici om, nici ca artist, nu pot uita. Mai ales turneul nostru în țara piramidelor a avut o bilă misiune de a aduce încă o contribuție prietenie dintre poporul român și cel egiptean la dezvoltarea legăturilor culturale dintre rile noastre.

Ruinele Templului din Luxor.

DELEGAȚIA PARLAMENTARĂ INDIANĂ LA MOSCOVA

Recenta vizită a delegației membrilor parlamentului indian în U. R. S. S. a constituit încă un pas înainte pe drumul întăririi relațiilor sovieto-indiene și totodată o nouă contribuție la lupta pentru pace și colaborare internațională.

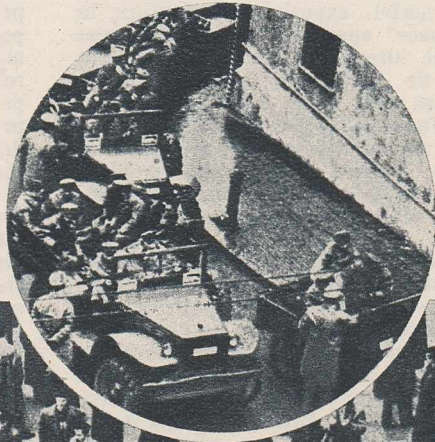
În fotografie: un aspect de la întâlnirea membrilor delegației parlamentului indian cu A. P. Volkov, președintele Sovietului Uniunii al Sovietului Suprem al U. R. S. S., și V. T. Lațis, președintele Sovietului Naționalităților al Sovietului Suprem al U. R. S. S.

VICTORIA GREVIȘTILOR DE LA GENOVA

După o luptă dîră, care a durat mai bine de patru luni, muncitorii greviști din partea Genova (Italia) au obținut satisfacerea revendicărilor lor drepte și, ca urmare, au reluat lucrul.

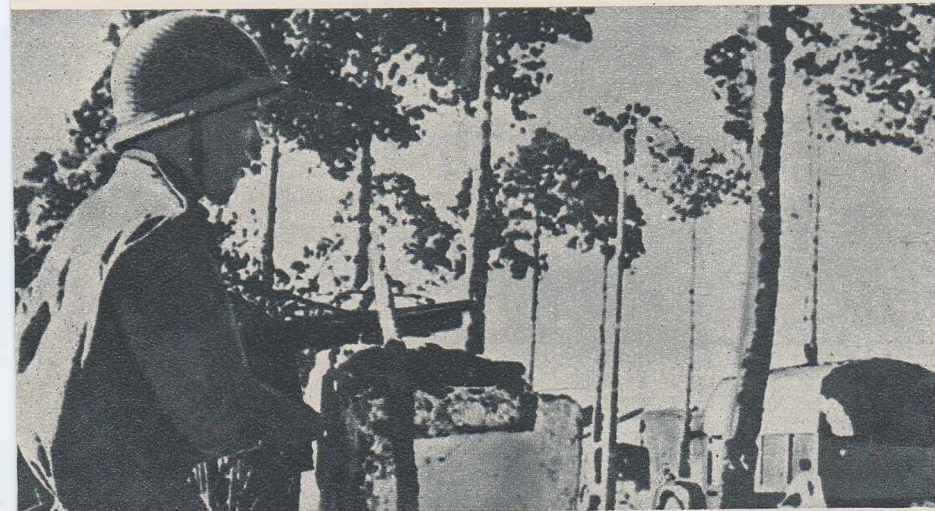
În fotografie: un aspect din zilele grevei. În medalion: carabinieri îmbarcați în autocamioane trimiși contra greviștilor n-au putut frînge rezistența muncitorilor care pînă la urmă au biruit.

ÎN VIETNAMUL DE SUD

După o scurtă perioadă de așa-zisă acalmie, în Vietnamul de sud luptele dintre trupele lui Ngo Dinh Diem, protejate de S.U.A., și detașamentele înarmate ale sectelor religioase, susținute de colonialiștii francezi, au fost reluate cu furie.

Aceste ciocniri sîngeroase, care degenerază într-un adevărat război civil, marchează o nouă ascuțire a contradicțiilor franco-americane în Vietnamul de sud. Fotografia prezintă unul din sutele de polițiști înarmați ai „guvernului” sudvietnamez, care au misiunea de a menține „ordinea” la Saigon.

VIZITA PREMIERULUI INDONEZIAN ÎN R. P. CHINEZĂ

La invitația guvernului popular central al R. P. Chineze, primul ministru al Republicii Indonezia, Ali Sastroamidjojo, a sosit la Pekin unde a avut întrevederi cordiale cu conducătorii Chinei populare.

Ca și în timpul conferinței de la Bandung, întrevederile de la Pekin s-au desfășurat sub semnul năzuințelor de pace și colaborare între cele două țări.

În fotografie: premierul indonezian (dreapta) alături de Ciu En-lai, premierul Consiliului de Stat și ministru al Afacerilor Externe al R. P. Chineze, la Bandung, în timpul conferinței țărilor Asiei și Africii.

TINERII FRANCEZI ȘI GERMANI NU VOR RĂZBOI

„Este mai bine să ne batem cu confeți, decît cu ghiulelele de tun!” Cu aceste cuvinte au salutat pe prietenii lor din Germania, tinerii iubitori de pace din Franța adunați într-un congres pentru pace la Paris. Paralel cu această reuniune, a avut loc la Dresda, în R. D. Germană, un congres pentru pace și securitate, unde tineretul german a manifestat la rîndul său împotriva unui nou război.

SĂ DEMASCĂM

EDUSMANII PĂCII!

P. NAZARIE
Afis

S-ar putea afirma, glumind de bună seamă, că titlul recente expoziții de caricaturi constituie un pleonasm. Într-adevăr, activitatea, mai ales cea din ultimii ani, a caricaturistilor noștri a dovedit, atât în paginile presei cât și în expoziții, o combativitate crescândă în demascarea ațîțătorilor la război și a slugilor lor de tot felul, încît lupta pentru pace ar putea intra în însăși definiția caricaturii noastre militante de după 23 August. Acest caracter al plasticei noastre satirice apare cu toată puterea în expoziția deschisă de curînd în sala Dalles,

Cu arme

— Însemnări pe marginea expoziției „Caricatura în lupta pentru pace” —

expoziție care reunește cel mai mare număr de caricaturi expuse pînă astăzi, ca și cel mai mare număr de artiști expozanți.

Cele mai acute probleme de politică externă au fost atacate în cele 180 de caricaturi în felurite chipuri, țintuind la stîlpul infamiei pe cei care, la Paris sau la Ankara, la Bonn sau în Taiwan, încearcă să arunce omenirea într-un nou măcel, ascultînd de ordinele trusturilor de peste ocean. Astfel, expoziția „Caricatura în lupta pentru pace” apare ca un viu și bogat comentariu al situației internaționale din acest sfîrșit de primăvară a anului 1955, constituind, așa cum titlul subliniază, un aport însemnat în marea luptă care atrage de partea vieții mereu mai mulți, mereu mai înflăcărați luptători. Ne întăresc în această credință risul sănătos, însemnările și comentariile miilor de oameni ai muncii, vizitatori și critici în același timp.

Dacă succesul acestei expoziții este rezultatul muncii depuse de caricaturistii noștri de-a lungul anilor pentru creșterea lor politică, pentru perfecționarea măiestriei lor, nu putem uita o clipă că această muncă a fost încontinuu luminată de marea experiență a satirei politice sovietice. Exemplul unor măestri ca: Kukrîniksi, Boris Efimov, I. Ganf, Brodati și alții a fost și este chezașia orientării sigure a caricaturistilor noștri pe drumul realismului socialist. Avînd în față acest far, cei mai buni dintre desenații satirei noastre s-au situat prin arta lor pe o hotărîtă poziție de clasă, militînd pentru o artă combatantă și fiind, la rîndul lor, exemple pentru tinerii care i urmează și care nu se sfîesc să se ia la întrecere cu ei.

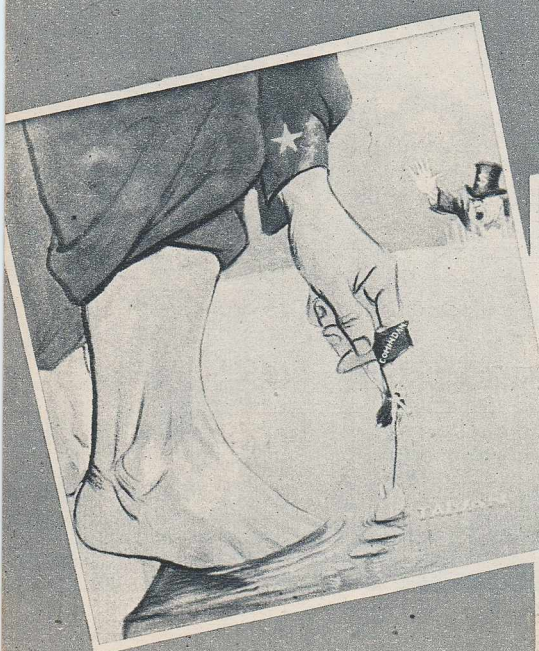
Alături de vechi și prețuiți caricaturisti ca Cik Damadian, Eugen Taru, I. Ross, Ion Doru, Adrian Lucaci, Nell Cobar, N. Jurăscu, Mihail Gion și H. Leru, cărora li s-a alăturat de curînd forța și măiestria cunoscutului pictor și gra-

fician J. Perahim, întîlnim în această expoziție un număr mare de tineri, dintre care unii se prezintă la o înaltă ținută artistică, ca Val Munteanu, I. Negrea, L. Darian și alții care, fără a atinge același nivel, aduc și ei o prețioasă contribuție și promisiuni sigure pentru dezvoltarea lor.

Această manifestare cuprinzătoare a caricaturii romînești prilejuește discutarea unor probleme organice legate de dezvoltarea și mai puternică a genului. Dintre acestea, problema măiestriei artistice constituie, mi se pare, o realitate concretă, o izbîndă a acestei expoziții, pe baza căreia se pot discuta cu succes și alte probleme. Nu stă în sarcina acestor rînduri de a le dezvolta, totuși punerea și confruntarea lor cu alte păreri sînt necesare.

Un bogat conținut de idei, îmbrăcat în forme înalte care subliniază și valorifică acest conținut, iată ce au realizat mulți dintre caricaturistii noștri, iată dovezi grăitoare ale măiestriei artistice. În lucrări ca „Plata”, „Rockefeller” sau „Unde dai și unde crapă” de J. Perahim, „Ghimpele”, „Picătura chinezească” sau „Baodai” de Cik Damadian, „Cian Kai-și”, „Neutralitate” sau „Acorduri” de Eugen Taru, „Apolitismul lui Krupp” de I. Ross, „Oradour” sau „Poziție de forță” de Adrian Lucaci, „Al nouălea val” de N. Jurăscu, „Punct de vedere” de Gion Mihail, pentru a aminti numai cîteva din cele mai izbutite lucrări, sînt exemple de adîncă gîndire și înțelegere politică, exprimate plastic la un înalt nivel. Acestea sînt cîteva din roadele frămîntărilor celor mai buni caricaturisti pentru creșterea lor politică, pentru perfecționarea meșteșugului lor, pentru îmbinarea acestora în opere de adevărată măiestrie.

Datorită acestor frămîntări, se poate afirma că alături de J. Perahim și I. Ross, artiști ca Cik Damadian și Eugen Taru au atins o maturitate creatoare, iar alții, ca Adrian Lucaci, Ion

Cik DAMADIAN
Ghimpele
Imperialistul american: — „Interzic!”

Eug. TARU
„Neutralitatea” autorităților elvețiene:
N-aude, n-a vede!

N. JURĂSCU
Al nouălea val

sătirei ...

Doru, N. Jurăscu, Gion Mihail, Nell Cobar sau H. Leru se apropie cu pași siguri de ea. Adrian Lucaci, în mod special, vedește o preocupare mai adâncă pentru măiestria sa, realizând lucrări ca „Li-sin-manie” sau „Și totuși se mișcă”, care alături de cele citate mai sus constituie un pas mare înainte pe care l-a făcut artistul. Eu vreau să înțeleg prin această maturitate treaptă care nu se mai poate depăși. Dimpotrivă. Alături de realizarea unor opere care sînt gata să înfrunte viitorul, maturitatea creatoare presupune o înțelegere temeinică a problemelor, a arcanilor pe care comandamentul social le pune mereu în fața artistului și dezvoltarea artei sale depinde de adîncimea acestei înțelegeri. Adîncimea acestei înțelegeri diferențiază alorile în cadrul maturității lor.

★

O problemă des frământată în mijlocul caricaturistilor este aceea a unei insuficiente diferențieri între ei, a lipsei unei puternice amenințări personale. Și în această direcție, expoziția reflectă un pas înainte. Într-adevăr, caricaturiști ca: Nell Cobar, Eugen Taru, Cik Damadian, I. Ross, H. Leru imprimă desenelor lor un stil propriu care de data aceasta îi deosebește categoric, pentru a nu mai vorbi de Jules Perahim care, prin desenele sale expuse aici, este dovada unei puternice personalități creatoare. Desenul impetuos, profund caricatural, al lui Cobar e departe de cel frământat, studiat și grijă al lui Cik Damadian, după cum curajul căreia Eugen Taru îi acordă o mare atenție în sublinierea conținutului nu seamănă cu culoarea desenelor lui I. Ross sau I. Doru, unde linia desenului explică în cea mai mare măsură ideea conținutului. Din păcate, această problemă a unui stil propriu rămîne deschisă încă multora și mai

ales tinerilor. Cu toate deosebirile lor temperamentale, cunoscute însă într-un cerc închis, aceștia nu reușesc încă să-și compună și să-și desăvîrșesc desenele eliberați de influența unor caricaturiști mai vîrstnici. De asemenea, ceea ce e mai grav, unii tineri nu acordă o atenție deosebită studiului desenului. Un exemplu concludent îl oferă V. Vasiliu. Desenator cu oarecare stagiu, V. Vasiliu, care a făcut de nenumărate ori dovada unei gândiri adînci și a unei remarcabile inventivități, nu dovedește în desenele sale o preocupare crescîndă pentru îmbunătățirea meșteșugului. O idee plină de haz, ca aceea intitulată: „Nu o dau” — „Ba o dai”, nu e servită de un desen studiat cu grijă.

De asemenea Gh. Chiriac, deși în progres față de trecut, trebuie să acorde mai multă atenție și muncă desenului. Dintre caricaturile sale, se desprinde, prin umorul care înfățișează cu exactitate o situație de fapt, cea intitulată „Domnul Churchill a părăsit scena politică”. Mai tînăr ca V. Vasiliu sau Gh. Chiriac, L. Darian oferă un bun exemplu în această direcție și e de remarcat desenul său „Schimb de vederi franco-german”.

I. Davidescu, pînă mai ieri muncitor tipograf, dovedește reale calități în caricatura sa „Săriți, m-atacă!”, ca de altfel în întreaga sa muncă de proaspăt caricaturist.

În această ordine de idei, cred că talentatul și vechiul caricaturist Nell Cobar, care aduce în această expoziție lucrări în care hazul puternic e pus în slujba unor importante idei, dovedește o preocupare mai serioasă în studiul desenului. Cu păstrarea și accentuarea acestei preocupări, spontaneitatea sa, viziunea sa adînc caricaturală vor căpăta o bază și mai solidă pentru continua dezvoltare a prețuitei sale caricaturi.

Încercatul caricaturist Ion Doru, după ce a

J. PERAHIM

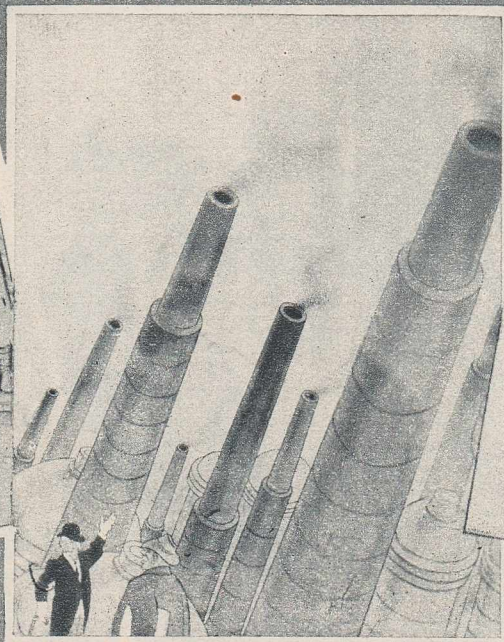
Ohne uns!

trecut un serios examen în problema caricaturii pe teme interne, apare în această expoziție cu cîteva lucrări care, dacă nu pot reflecta pe deplin valoarea și posibilitățile sale, constituie totuși un progres față de caricaturile din Expoziția Anuală de Stat.

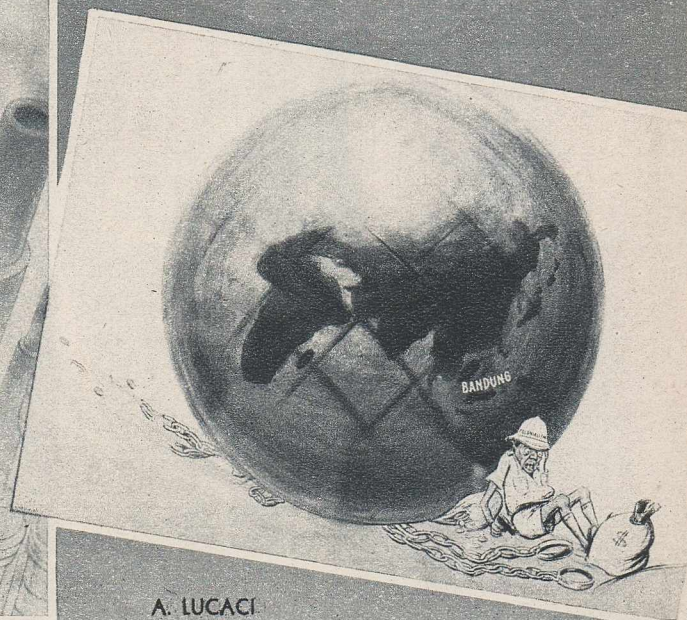
Dovada unui ascuțit spirit politic o face și N. Jurăscu, care atacă probleme din cele mai variate și le rezolvă cu o mare atenție pentru sublinierea esențialului; caricatura sa se distinge astfel printr-o expunere plastică directă.

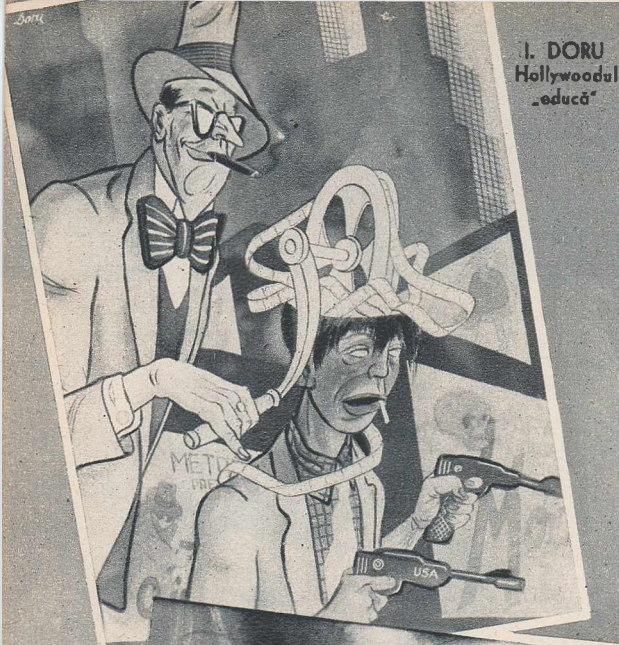
H. LERU
Neutralitate

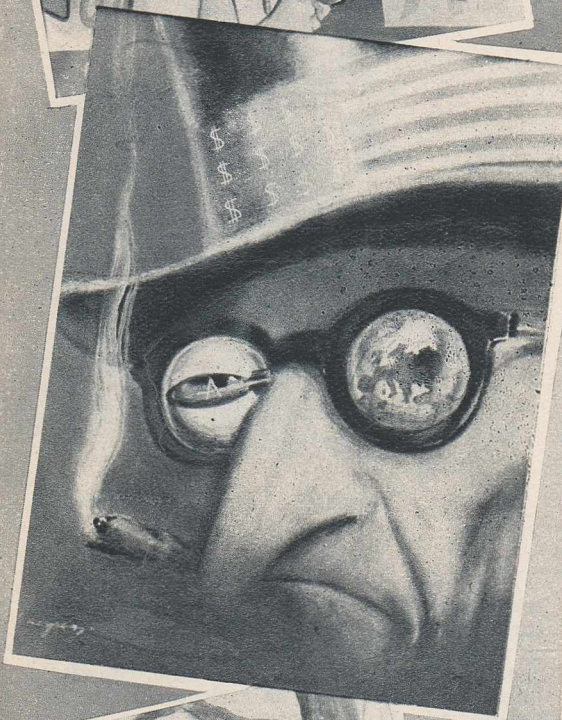
I. ROSS
Apolitismul lui Krupp.
Gert von Klass, autorul biografiei familiei Krupp,
scrie: „Familia Krupp n-a făcut niciodată politică!”

A. LUCACI
Și totuși se mișcă!

I. DORU
Hollywoodul
„educat“

„Centrala de spionaj de la Berna“, „Al nouălea val“ și altele sînt exemple concludente în această privință.

Progrese însemnate în activitatea sa realizează Val. Munteanu, cu deosebire în ingenioasa și puternică caricatură „Bundestagul ratificat“. „Portretul atomistului“ ilustrează căutarea artistului pentru noi forme de expresie, străduința sa în aprofundarea desenului.

Un umor de bună calitate constituie trăsătura esențială a caricaturilor lui H. Leru. „Frontiera mobilă“ și „Neutralitate“ se numără printre cele mai reușite lucrări ale expoziției. În portretele expuse însă, artistul, urmărind doar umorul, nu adîncește suficient psihologiile respective, nereușind astfel să sublinieze caracterele odioase ale slugilor Wall-Street-ului. Această lipsă nu aparține numai lui H. Leru și o discuție mai cuprinzătoare asupra exagerării conștiente, discuție care ar atinge în fond problema realismului în caricatură, se impune ca foarte necesară. Exagerarea conștientă nu presupune urîșirea pur și simplu, de dragul risului, ci scoaterea la suprafață a acelor trăsături care definesc plastic caracterul personajului caricaturizat. A. Lucaci îl face mai puțin hidos pe Li Sin Man în caricatura sa „Li-sin-manie“ decît Leru în caricatura „Mă simt bine numai de la 38° în sus“. Totuși isteria belicoasă, josnicia de slugoi apar mai evidente în prima caricatură decît în a doua, care transformă neveridic personajul într-o păpușă caraghioasă. Înțelegerii acestei probleme se datoresc cele mai reușite portrete ale expoziției, din care se impun „Rockefeller“ de Jules Perahim, „Cian Kai-și“ de Eugen Taru sau „Bao-Dai“ de Cik Damadian.

Există părerea că o bună caricatură nu trebuie să aibă nevoie de text, de legendă. Socot această părere greșită. Desigur că pot fi, și sînt, caricaturi care vorbesc limpede, spun totul fără ajutorul textului, dar aceasta nu poate genera o atare opinie. Textul constituie, de cele mai multe ori, un comentariu absolut necesar, uneori chiar tîlcul desenului. Iată, de pildă, imaginea în care magnatul american cu un rînjit odios, poartă pe piept în loc de cravată un om, un asiatic legat fedeleș, simbolul dorințelor sale în Asia. Cuvintele sale, „Vă port la pieptul meu, popoare ale Asiei“, exprimă ipocrizia odioasei politici colonialiste și vin în contradicție (desigur la modul figurat) cu imaginea

plastică. Conținutul acestei caricaturi nu poate fi lipsit de text. Mi se pare că acele caricaturi care exprimă clar o idee fără ajutorul legendei sînt tocmai acelea care, ogîndind un moment important, pot constitui afișele satirice politice. Acest lucru îl face, de altfel, tot J. Perahim în lucrarea „Unde dai și unde crapă“. Poate că tocmai acestei neînțelegeri se datorește lipsa afișului satiric la noi în țară. Caricaturi ca „Picătura chinezească“ a lui Cik Damadian, „Nu“ a lui Ross, „Cuib legionar“ a lui Cobari sau „Își vor frînge gîtul“ și „Al nouălea val“ ale lui Jurăscu ar fi putut astfel constitui remarcabile afișe caricaturale în această expoziție dar mai ales în larga agitație vizuală pe care o îndeplinește afișul tipărit.

Această sarcină au încercat s-o îndeplinească pentru prima oară graficienii colectivului Dralco, ca și P. Nazarie, S. Liberman și alții. Demnă de salut, această inițiativă ne pune în fața unor realizări de preț, dintre care se remarcă afișul „Bandung“ al colectivului Dralco și cel al lui P. Nazarie intitulat „Să demascăm pe dușmanii păcii“.

Fotomontajele lui B. Polak, prin fantezia și temele lor, se încadrează organic în această expoziție, opunînd — cu ajutorul fotografiilor — realitățile fundamentale deosebite ale celor două lagăre.

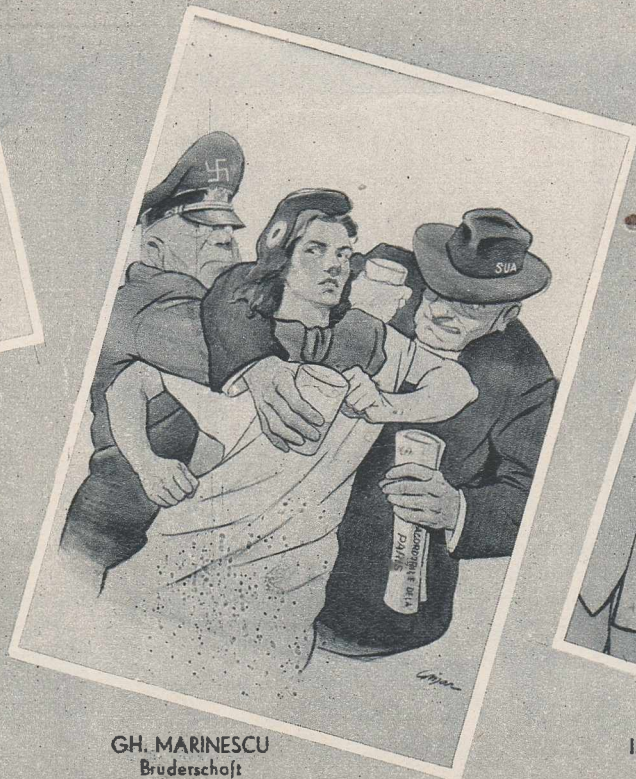
Și dacă rîndurile de mai sus se adresează deopotrivă artiștilor, ca și publicului, dă-mi voie acum să mă adresez numai ție, drag vizitator. Vreau să știi că noi toți care muncim cot la cot cu tine, de la tine așteptăm sfaturi: critica cea mai de preț. Tu ne-ai încurajat în munca noastră, din critica ta am învățat mult și sîntem siguri că vom mai învăța. Tîe, care lupti pentru aceeași pace căreia și noi i-am dedicat forțele, ție vreau să-ți mulțumesc, în numele meu și al tovarășilor mei, pentru dragostea și interesul pe care ni-l arăți. Îți mulțumim și-ți promitem, drag vizitator, că alături de tine ne vom încorda și mai mult puterile, pentru a face din arta noastră o contribuție mereu mai puternică în apărarea păcii și pentru un viitor luminos și fericit.

Rik AUERBAC

D. NEGREA
„Vederile“
unchiului Sam

N. COBAR
Relații
anglo-americane

GH. MARINESCU
Bruderschaft

I. DAVIDESCU
Trust-manul:
— „Scriți, m-atacă!“

ovestea științelorului Figaro, al cărui ris batjocoritor a răsunat prevestitor în preajma revoluției burgheze din Franța, cunoaște acum, pe scena Teatrului Armatei, o nouă montare.

Pentru a putea fi reprezentată în epoca în care a fost scrisă, autorul a trebuit să aștepte șase ani: din 1778 pînă în 1784. Și „Nunta lui Figaro” a fost reprezentată totuși atunci, deși Ludovic al XVI-lea, monarhul absolut al Franței răscolite de suflul revoluției, se pronunțase solemn și categoric: „*Piesa aceasta nu va fi jucată niciodată. Ar trebui să distrugi Bastilia, pentru ca reprezentarea acestei piese să nu fie o inconsecvență primejdioasă*”.

Piesa lui Pierre Augustin Caron de Beaumarchais a văzut totuși luminile rampei „Comediei Franceze” cu doi ani înainte de căderea Bastiliei. Dar a trebuit să aștepte zeci de decenii, și prăbușirea zidurilor a nenumăratelor alte Bastilii din lume, pentru ca Figaro, acel reprezentant plin de strălucitoare vervă al maselor populare, să-și capete autenticul său profil social și artistic, văzut din perspectiva istorică a desfășurării revoluției burgheze din Franța.

„Nunta lui Figaro”

Nineta Gusti și Florin Scărlătescu într-o scenă din piesa „Nunta lui Figaro”.

Un tânăr regizor al Teatrului Armatei, Vlad Mugur, a îndrumat un colectiv talentat în transpunerea scenică a spumoasei povestiri dramatice a lui Beaumarchais. Și ceea ce e valabil în montarea sa e tocmai faptul că, realizând un spectacol plin de vervă, a pus accentele interpretării, ale regiei, ale de-

corurilor, tocmai asupra esenței ideologice a piesei. Spectacolul respiră protestul, rostit cu un neiertător zîmbet pe buze, al oamenilor din popor, împotriva decrepitei feudality ce-și trăia agonia. Biruința lui Figaro asupra contelui de Almaviva depășește simpla anecdotică a unui valet ce izbuteste să-și salveze logodnica de poftele nesățioase ale unui senior imoral. Ea are semnificația adîncă și profetică a biruinței pe care, peste cîțiva ani numai, o vor repurta masele revoluționare asupra orînduirii feudale. Munca de creație a interpretului lui Figaro, Florin Scărlătescu, a fost îndrumată spre conturarea unui caracter complex, în care scilpirea spiritului să se împletească organic cu gîndirea protestatară. Contribuția personală a actorului nu a fost însă corespunzătoare concepției rolului: Florin Scărlătescu a realizat un Figaro destul de greoi ca spirit și comportare fizică, ale cărui năstrușnice isprăvi par forțate și a cărui filozofie neconformistă și combativă are nuanțe prea insistente subliniate de tragism.

Cu totul alt fel ne apare logodnica sa, șagălnica subretă Suzan-

na, căreia Nineta Gusti i-a dat viață cu temperament. Folosind bogate și variate mijloace actoricești, Nineta Gusti creează imaginea fetei din popor, cu un umor sănătos și un bun simț specifice, evidente în renghiurile pe care le joacă, împreună sau alături de Figaro, stăpînului lor, contele de Almaviva.

C. Brezeanu s-a străduit să redea, printr-un joc superior calitativ unor anterioare realizări ale sale, egoismul agresiv al trușăului dargăunosului conte de Almaviva, fără a reuși, totuși, întotdeauna, să inspire spectatorului antipatie și dezgust pentru acțiunile sale. În schimb, Rosina, soția sa, de obîrșie mai modestă, a căpătat în interpretarea actriței Migri Avram Nicolau finețe psihologice, grație și expresivitate.

Notița aceasta, care nu face decît să semnalizeze cititorului unele aspecte ale spectacolului, nu poate trece totuși peste creația Margaretei Butuc-Codrescu care, în rolul micului paj Chérubin, dovedește gama largă a posibilităților ei actoricești, care merge de la roluri complexe de tragedie, la roluri de sprinteră comedie, ca cel al lui Chérubin.

„Nunta lui Figaro” e unul din spectacolele de succes ale stagiunii.

Sanda FAUR

ine nu-și aduce aminte de „galeriile” improvizate odinioară în ganguri, în care se etala repertoriul picturii de tarabă, de la portretele de figănci, cu zîmbete și salbe stereotipe, la motanii pufoși rostogolind un ghem, și de la nudurile oze la feliile de pepeni din tablourile pentru agățat în sufragerie? Nici o autoritate culturală nu încerca să împiedice această profanare a artei și a gustului trecătorului care-i servea de public. „Mecenații” șnorau foamea de frumos a poporului, cum ignorau și foamea cea-altă. Omul simplu, necălăuzit, adeva uneori în mrejele saltimbanilor de la periferia artei, care îi peculau nepriceperea. „Gangurile” raduceau în limbaj trivial ideologia burgheză a artei.

Artiștii noștri au asanat urmele isate de această „educație”. Și astăzi dau sprijin tuturor acțiunilor menite a contribui la educația artistică a maselor.

Expoziția, care a fost deschisă într-o sală a clubului C. F. R. în cartierul Grivița Roșie, a constituit introducerea la un vast plan de popularizare a artei artiștilor plastici în rîndul amnelor muncii. O nouă expoziție îi va urma curînd la uzinele „23 August”. Caravane ale Fondului Plastic vor purta prin sate poziții volante. Pictorii noștri vor duce printre muncitori să vorbească despre arta lor și să le audă părerile. Înlesniri anume cu puțință ca tablourile să fie împărțite de orice om al muncii. La expoziția din Grivița Roșie au contribuit mulți dintre cei mai cunoscuți pictori ai noștri. Peisajul a predominat, ca număr și ca valoare

Un nou gen de expoziții

artistică. Dacă ne gîndim că aceste tablouri sînt destinate interiorului casnic, disproporția dintre peisaj și alte teme, deși supărătoare, nu ne surprinde: e greu de realizat, în dimensiuni adecvate scopului, o compoziție complexă și chiar o scenă de gen. Desigur, însă, că pictorii noștri ar putea să redea realitatea socială și prin imaginea cîte unui singur personaj, surprins într-un moment caracteristic vieții sau muncii lui. Asemenea tablouri au lipsit aproape cu totul. Absența lor a fost compensată prin prezentarea unor lucrări ample, care au figurat în ultimele expoziții anuale de stat.

În proporțiile și inspirația lor modestă, unele tablouri au adus suflul

artei autentice, accesibilă și cuceritoare prin sensibilitate și meșteșug. Lucrările lui Eugen Popa, cu știuta sa înțelegere pentru peisaj, izbutesc să evoce bucuria respirației în aer liber. Liniștea din peisajul „În Mureș”, culorile exuberante din „Cișmigiu”, vigoarea „Stejarului” în care gîlgile seva, descriu curba unui mereu treaz sentiment al naturii. La fel de sugestivă este „Strada din Sighișoara” (V. Demetrescu), îmbibată de farmecul vechiului burg ardelenesc. Peisajul limpede și bogat al lui Lucian Grigorescu, alături de peisajul poetic al lui C. Pauleț, „Iarna” lui I. Pacea, purtînd cu mohorîtă demnitate straiul de ză-

„Nu e ușor de ales” par a spune privitorii.

padă sfîșiat de umbrel, alături de colțisorul de grădină în care domnește coroana galbenă a pomului tomonic întinerit de soare (M. Dinu), ofereau o suită bogată de imagini.

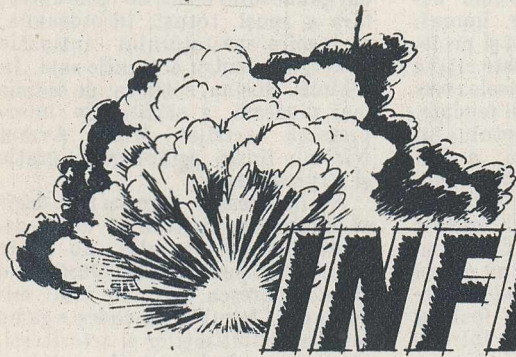
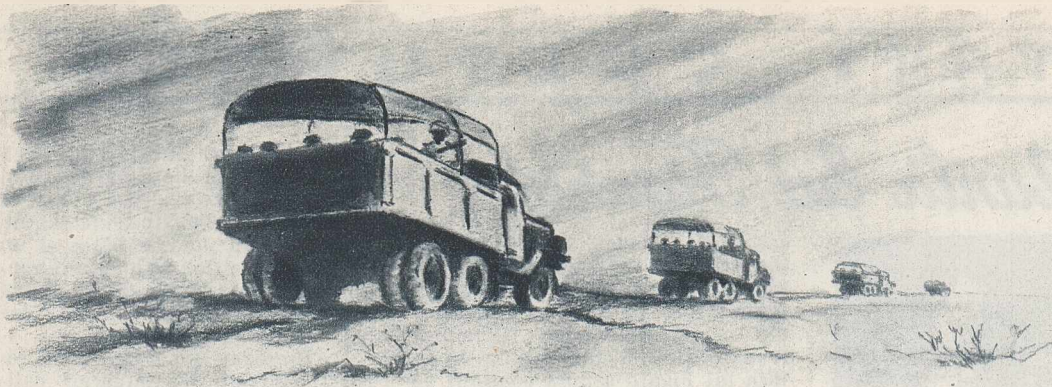
Cîteva gravuri și desene semnate de Perahim, Ivancenco și Kazar au adus figuri expresive de muncitori.

Din puținele lucrări care înfățișau omul, viața și munca lui, cele mai multe erau lipsite de vigoare. „Culesul humbacului” (Rodica Maniu) prezenta două țărance încremenite în gestul culesului, ca niște marionete cu articulațiile anchilozate, dintr-o pastă roză inertă. „Pionierii” pictați de Rhea Silvia Radu erau lipsiți de caracter copilăresc, de vlagă și de perspective. În „Peisajul agricol” al lui Dan Băjenaru, un tractor se profila static, ca uitat, pe un cîmp cu vegetație fără identitate. Asemenea lucrări, din care suflul vieții lipsește, nu pot izbuti să stabilească legătura între pictură și privitor. În ele, se manifesta insuficienta forță, adesea semnalată în cronicile plastice, de a reda în artă noul din viață.

Sculptura a fost sîrac reprezentată, trădînd slaba preocupare a crea lucrări potrivite — ca idee artistică și ca dimensiuni — unui interior de locuință.

Cu toate greseliile începutului, inițiativa Fondului Plastic deschide încă o poartă de pătrundere a artei în viața omului. Ridicînd ochii de pe o carte preferată, în ceasurile de tihnă petrecute acasă, acesta va întîlni cu privirea tabloul drag, ales după potrivirea de idei și de simțire care-l apropie pe om de un artist sau de altul. Expoziția de față și cele care-i vor urma au de sădit această năzuință.

Anca ARGHIR

Văpăia INFERNALĂ

de I. EFREMOV

Ilustrații de V. ARTEULOV

La capătul de nord al deșertului Gipson (Australia), se întindea un lanț mohorât de dealuri din gresie roșie. La răsărit, orizontul era mai senin și acolo, foarte departe, abia zărindu-se din mijlocul mării de nisip, străbătea prin ceața albăstruiie vârful ascuțit al muntelui Destructive. Spre apus, prin ceața plumburie a văzduhului plin de praf, se întrezăreau pe neașteptate contururile puternice ale unor clădiri și construcții din oțel. Noaptea, priveliștea era și mai uimitoare. În beznă, ardeau, ca niște stele mari, luminile vii ale turnurilor de pază și, de pretutindeni, se revărsa strălucirea clădirilor iluminate, a atelierelor și a șantierelor de construcție...

Zulusul Intzenga, strângând cu grijă ultimele fire din tutunul atât de prețios, își umplea luleaua pe care și-o lucruse singur. Stătea culcat alături de tovarășul lui chiar pe marginea străzii de lemn, sub un acoperiș jos, fără pereți. Acesta era locul pentru odihna de noapte a sute de muncitori. Becurile puternice, montate pe niște stâlpi înalți, aruncau o lumină vie în întunericul adânc al nopții deșertului. Undeva, în dreapta, lângă împrejmuirea de sîrmă ghimpată, se auzeau pașii lenși ai santinelei. Cine știe din ce motive, pe tot teritoriul șantierului, se aflau multe posturi de pază, deși o evadare din lagăr în deșertul înconjurător ar fi fost egală, pur și simplu, cu o condamnare la spînzurătoare.

Adierea slabă a vîntului abia dacă putea să răcorească trupurile lor goale. Zulusul și indianul erau înfășurați, peste șolduri numai, cu o fișie de pînză. Pielea neagră și cea arămie străluceau la fel sub lumina lanternelor purtate de santinele și care cădea pe marginea străzii. Aurobindo își frecă mîinile care se transformaseră în niște labe grosolane pline de bătătură și cu unghiile zdrobite. Cîndva, foarte demult, visase cele mai fine operații de chirurgie neurologică. Zîmbi amarnic, imaginîndu-și o operație de acest gen, efectuată cu labele sale. Intzenga își aprinse luleaua și, ghicînd parcă gîndurile indianului, spuse:

— E amuzant să te gîndești că aici, în acest pustiu nelocuit de oameni, stau culcați doi studenți, care au lucrat nouă luni de zile ca săpători de pămînt și zdrobitori de piatră. Se vede că lumea este prea bogată în medici și hidrogeologi...

★

Aurobindo își întoarse involuntar capul spre stînga, în direcția de unde se auzea zgomotul

uniform și monoton al uzinei electrice și se revărsa în întuneric strălucirea becurilor electrice. Acolo, se ridicau uriașe masive de beton, acoperite cu plăci groase de oțel — construcții ciudate și monstruoase, cu o destinație necunoscută. La o oarecare depărtare, se aflau niște case albe, demontabile — locuințele unor oameni gravi, care sosiseră de curînd, îmbrăcați în costume albe, impecabile, ce păreau că nu-și găsesc locul aici, în deșertul fără oameni. Mai erau și niște clădiri joase, fără ferestre, înconjurate de un șanț, care păreau izolate ermetic de lumea înconjurătoare. Dădeau impresia că într-insele se făuresc lucrări misterioase, ferite de lumina zilei și de privirea omului.

Intzenga și Aurobindo încercaseră pînă acum de multe ori să ghicească destinația acestor clădiri misterioase, construite atît de grabnic, într-un loc îndepărtat de toată lumea și neindicat pentru o viață obișnuită. Înțelegeau că numai un mare secret și, în același timp, o mare primejdie putuseră determina un stat, ce cîntărea fiecare penny al economiei sale care după război schiopăta de ambele picioare, să efectueze o astfel de lucrare în inima deșertului.

Zulusul își exprimă bănuiala că era posibil ca banii să fi fost dați de o altă țară, care nu sărăcise, ci, dimpotrivă, se îmbogățise de pe urma acestui groaznic război. Probabil că această

bănuială era justificată — deoarece Aurobindo auzise fragmente din conversațiile necunoscuților ce sosiseră cu cîțva timp înainte. Aceștia vorbeau cu accent american ușor de sesizat.

Dacă cei doi studenți condamnați ar fi putut lua parte la lucrările ce aveau loc în misterioasele clădiri, platforme și tuneluri, atunci și-ar fi putut da seama mai bine de rostul lor. Dar imediat ce clădirile fuseseră terminate la roșu, muncitorii de culoare pierduseră orice drept de acces în incinta orașelului. Acum, nu mai aveau nici o treabă acolo. Alături, majoritatea lucrătorilor plecaseră spre apus, către un golf izolat pe coastă, la marginea nisipurilor sterpe. Acolo, după cum aflaseră de la detașamentul de condamnați venit de la fața locului, construiseră piloni înalți de radio-emisie.

Studenților le mai rămîneau vreo trei luni de muncă silnică. Ce fuseseră mai groaznic rămăse în urmă și ei trecuseră cu bine prin toate încercările. Cîndva, mult mai tîrziu, aveau poate să povestească cît îi costase eforturile făcute pentru a fi niște robi ireproșabili și răbdători, care să suporte în tăcere orice jignire din partea oamenilor ce aveau dreptul să le comande — spre a nu reduce cumva la zero, printr-o izbucnire imprudentă, toate eforturile făcute pentru eliberarea cît mai grabnică.

...Inginerul-șef al șantierului dăduse ordine să se aleagă patruzeci de lucrători, dintre cei mai buni, pentru o călătorie îndepărtată pe mare. Aurobindo și Intzenga făceau și ei parte din acest grup, evitînd astfel în chip obiectiv transferarea lor la construcția căii ferate și căpătării treia zile de odihnă neașteptată. Mîine trebuiau să părăsească lagărul, care acum de venise pustiu, și să plece cu camioanele L. „Mila 80”, pe țarm, unde trebuiau să se imbarce pe vapor.

Intzenga își terminase demult luleaua. Tu tun nu mai avea și zulusul sugea melancolic mușticul gol. Prietenii dormiseră aproape în continuu timp de două zile și acum, creierii care se eliberase de ceața oboselii, cerea activitate. Intzenga se întinse și se așeză, strîngîndu-și picioarele sub el.

— Am tras cu urechea și-am auzit cîte ceva din discuția celor doi ingineri nou sosiți. I a treia zi, m-au trimis să le spăl mașina. Incepu el gînditor.

— Au vorbit față de tine? — seîndoi Aurobindo.

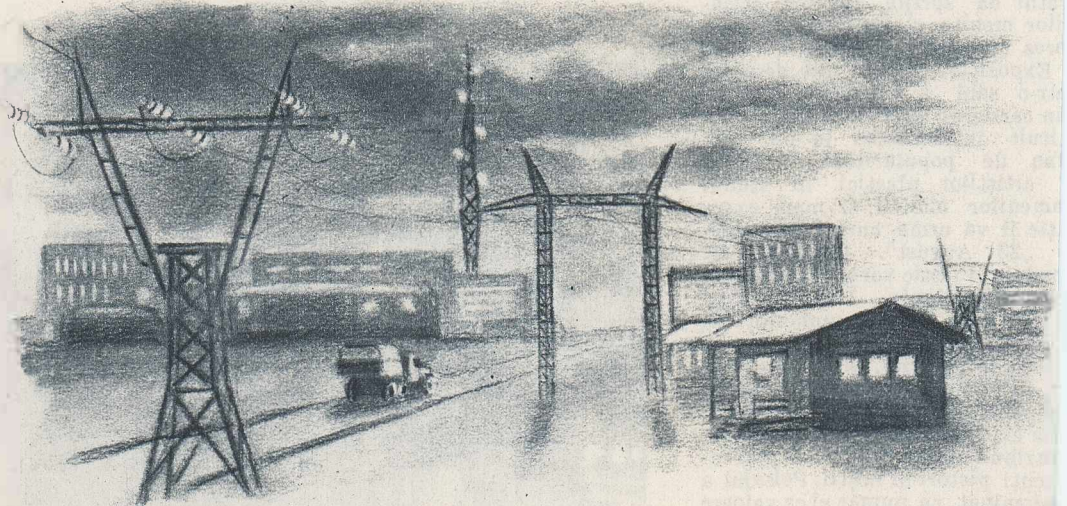
— Da, așa s-a-ntîmplat. Inginerii americani nu și-au putut închipui că un negru murd și ignorant ar putea pricepe ceva din discuția lor. Nu e vina lor. Ha! ha! ha! — rîse zulusul de unde să știe ei că acest negru nu mai avusese mult pînă să primească titlul universitar, că, numai datorită concetățenilor săi „culți” s-a întors la starea de sălbăticie de mai înainte. Englezii au perfectă dreptate...

— În ce privință? — întrebă nerăbdător Aurobindo.

— Au dreptate cînd spun că sălbăticii sînt mai liniștiți. Le este mai ușor să se simtă dumnezei albi... infailibili și de neînțeles.

— Ajunge cu glumele... Ce anume ai auzit la acești „dumnezei”?

— Unul a spus: „aici am isprăvit înaintea termen”. Iar celălalt a răspuns: „a rămas numai poligonul de pe reciful Nimfelor...”

— Poligonul? — exclamă Aurobindo.
 — Mai încet. Da, poligonul, am auzit bine...
 Dar unde o fi reciful acesta al Nimfelor?
 — Nu știu. E vorba, probabil, de niște insule mici în ocean...

Zulusul luă din nou luleaua goală, rozînd cu înverșunare muștiucul. Fața lui energetică se încordă, maxilarele țări și se contractară puternic.
 — Într-adevăr, ai reușit să auzi ce este mai important — spuse Aurobindo, după cîteva minute de chibzuire. — Va să zică asta e destinația călătoriei noastre...

Intzenga nu răspunse. Nările îi fremătau de minie. Se străduia să-și imagineze tabloul general al întregii construcții, reîntregindu-l în minte din părțile la a căror construire luase parte și după informațiile fragmentare obținute de la alți deținuți ce veniseră în detașamentul său de la secțiile învecinate. Uriașele subterane, căptușite cu oțel și beton și care se continuau cu doi pereți groși, fuseseră orientate spre nord-vest. Drumul către litoral, care străbătea pustiu, se îndrepta tot spre nord-vest... Departe, în deșert, se desfășurau două șiruri paralele de piloni de oțel, prevăzuți cu antene. Se îndreptau tot spre nord-vest și, probabil, ajungeau pînă la litoral. Da, toate se îndreptau spre nord-vest, în direcția recifului Nimfelor, în direcția poligonului. Zulusul tresări. I se păru că ghicise misterul acestor ciudate lucrări. Grăbindu-se, parcă temîndu-se să nu-i scape dezlegarea enigmei, Intzenga începu să șoptescă la urechea indianului rezultatul meditațiilor sale. Aurobindo strînse puternic mîna prietenului său.

— Ai dreptate, dragul meu. De-aici vor să tragă cu ceva în acest recif. Și cu ce altceva, dacă nu cu rachete? Dar dacă de aici și pînă la litoral sînt aproape o mie de mile, plus cît o mai fi pînă la insule, rezultă că avem de-a face cu un poligon neobișnuit ca lungime, de peste o mie de mile. Despre astfel de rachete n-am auzit încă: cred că trebuie să fie rachete atomice. Am aflat un lucru extrem de interesant... Va să zică asta este motivul pentru care, aici, într-un loc ascuns de toată lumea, se face o construcție atît de scumpă...

— Stt!... Vine cineva — șopti zulusul, auzind niște pași care se apropiau.

Cei doi foști studenți se întinseră repede pe platformă. O siluetă înlunecată trecu încet la vreo douăzeci de metri de marginea platformei. Era una dintre santinelele ce păzeau, ziua și noaptea, împrejurimile șantierului.

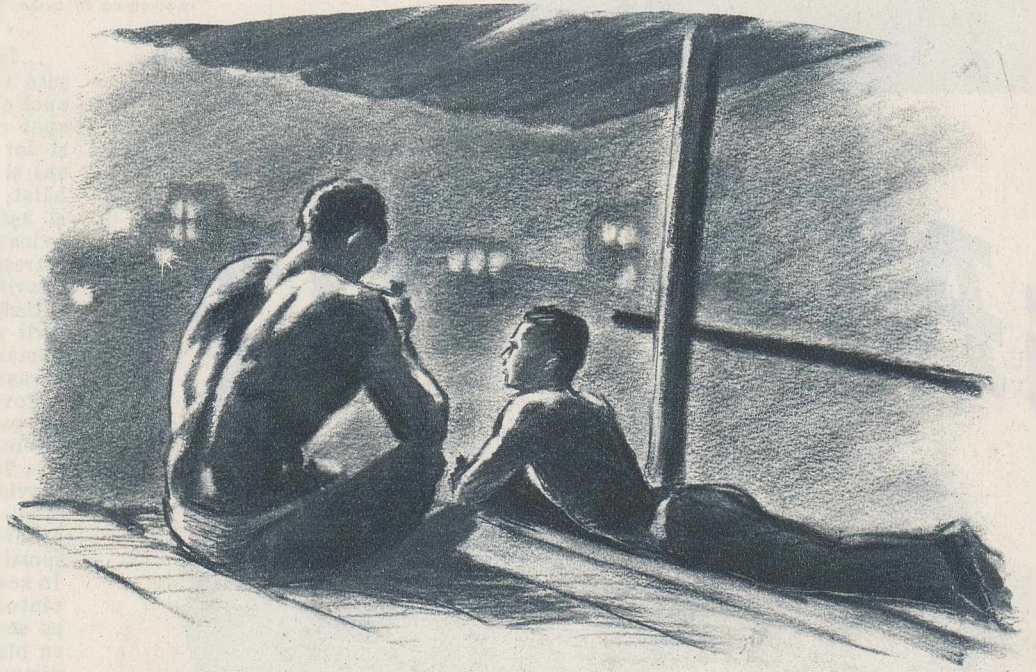
★

De după dunele roșii de nisip, albastrul mării se lumina. Aurobindo tresări. După îndelungata ședere în pustiu, mireasma mării era deosebit de nviorătoare, umedă și proaspătă, extrem de promițătoare. Într-adevăr, întoarcerea la mare constituia pentru Aurobindo speranța grabniciei liberării. Ea nu semăna nici pe departe cu plecarea din Capetown. Atunci, imbarcarea avusese loc pe un timp arît și fuseseră nevoiți să călătorească în cala de mărfuri a vasului, umedă și înăbușitoare. Atunci, marea nu făcîndu nimic, ci numai grolele încercării ce-i șteptau într-o țară îndepărtată și o existență hînuită și înjositoare.

Camioanele se opriră. Oamenii coborîră, scurîndu-se de praful gros și îndreptîndu-și oasele. Argintul, care comanda detașamentul de lucru, neepu să vorbească ceva cu ofițerul care se propiase într-o mașină albă, militară. Apoi, chipa de lucrători deținuți porni în pas rapid e drumul ce ducea spre port. Abia reușiră deținuții aduși să se instaleze, ocupînd aproape toate încăperile micului vapor, că vasul porni la drum. După cum se vedea lucrările de pe insulă erau foarte urgente... Către înșirul celei de a doua zile, judecînd după agiția care domnea pe punte, deținuții ghiciră că se apropiau de țintă. Motorul vasului se opri, apoi, se auzi huruitul lanțului ancorei. Era ore amurg, cînd becurile slabe ale calei începură să arunce o lumină palidă în jurul orificiului întunecat al chepengului deschis. Detașamentul de muncă fu scos pe punte abia spre minează. Valurile cenușii se loveau de bordurile vasului și se rostogoleau spre țarm. Bordurile tropicului se ridicau deasupra recifului toată puterea lor. Primele raze străpunră pe neașteptate pîcla umedă și tulbure, iar trul solar apără deodată, inundînd totul tr-o lumină roșietică vie. O ușoară ceață gîntie apără deasupra recifului și aceasta

începu să strălucească în unde sîdefii ca pereții nesfirșiți ai unei scoici monstuoase. La stînga, în marea deschisă, se pierdea un promontoriu larg ca o platformă joasă și stîncosă, nivelată de flux. În partea de vest a promontoriului, la o distanță de două mile, se vedea linia albă a valurilor, izbîndu-se de stînci. În fundul unui mic golf, chiar în fața prorei vasului, se înălța un mic masiv muntos. Povîrnișurile lui stîncos și dezgolate coborau pînă în dreptul tufișurilor de mangrove, care colorau în tonuri întunecate poalele muntelui. În dreapta, se întindea fișia roșietică și lată a plajei.

Deținuții începură să descarce vasul. Stînd în apă pînă la briu, clătîndu-se sub izbiturile valurilor pe nisipul care le fugea de sub picioare, oamenii descărcară din șalupe, pe bancul de nisip de pe litoral, lăzi grele și saci, bare de fier și mosoare mari de cabluri. În dimineața următoare, munca fu reluată pe întuneric, înainte de ivirea zorilor. Așa a ținut trei zile de-a rîndul, pînă cînd, în sfîrșit, fură așezate pe țarm ultimele lăzi și butoaie cu benzină, în fața muntelui de materiale aranjate în rînduri drepte.

În tot timpul acesta, nici o ființă omenească nu se apropiase de locul unde se efectua descărcarea — insula era complet nelocuită. Liniștea aceasta preistorică era tulburată numai de zgomotul macaralelor și de strigătele neîntrerupte ale oamenilor care mînuiau greutăți, acompianat de țipetele stridente ale păsărilor de mare și de talazurile jucăuse ale mării.

După munca neînchipuit de grea din deșertul arzător, deținuții răsuflară aici mai în voie. Li se părea ca o libertate și faptul că aici nu existau santinelele înarmate cu automate, grenade și revolvere care însoțeau cu insistență, în deșert, fiecare grup de muncitori. În curînd însă, Intzenga și Aurobindo înțeleseră cauza acestei „încereți” față de deținuții...

Cei doi prieteni primiseră sarcina să fixeze un stîlp solid de fier, chiar pe marginea recifului, acolo, unde suprafața netezită de valuri a corallilor se acoperea cu aproape un metru de apă în timpul fluxului. O echipă de muncitori cărase un butoiș cu ciment, stîlpul, piroane de fier și un ciocan și, lăsîndu-l pe zulus împreună cu Aurobindo, se îndreptară spre altă suprafață netedă a recifului. Prietenii găuriră cu îndîrijire piatra, schimbîndu-se pe rînd la ciocan. Stîlpul trebuia pus și cimentat pînă la flux, și deținuții se grăbiră din toate puterile.

Găurirea stîncii se apropia de sfîrșit. Vrînd să se răcorească, Intzenga și Aurobindo se duseră spre marginea recifului, să facă o baie la cel mult două sute de picioare de stîlp. Limita recifului se întrerupea brusc în apa transparentă și adîncă de vreo 20 de picioare. Chiar și prin mișcarea valurilor se zărea clar fundul argintiu de nisip. Dar înainte să ajungă la povîrniș, cei doi prieteni se opriră deodată înspăimîntați. La ei priveau o mulțime de ochi, lipsiți de orice

expresie, dar cu o insistență înfricoșătoare. Erau rechinii, cu cozile lor oblice, aripioarele dorsale ascuțite și boturile conice, cu gurile colțurate, căscate într-atît, încît li se vedeau foarte bine dinții înspăimîntători.

Aurobindo știa din geografie despre abundența uimitoare a rechinelor în apele Australiei, dar tabloul real care i se înfățișa înaintea ochilor îl umplu de groază. Trupurile gigantice, de cîte zece metri, ale acestor răpitori de culoarea cenușie a plumbului, forfoteau pretutindeni, — Ce mîrșavie mai este și asta, în numele tuturilor dracilor! — exclamă zulusul.

— Așa numiții rechini albi, sau rechini antropofagi, cea mai teribilă specie — răspunse melancolic indianul — iată cine sînt adevărații noștri păzitori. Încearcă să evadezi de aici cu o plută sau cu o șalupă! O răstoarnă imediat și te sfîșie în bucăți. Nici nu poate fi vorba să mai înoți!... Acum e de înțeles de ce șefii noștri s-au scaldat numai pe plaja udată de apă mică, chiar lîngă mal!...

Două oribile creaturi își ridicară deasupra apei boturile enorme și urmăreau cu atenție

mișcările oamenilor, legîndu-și cozile. Zulusul se înfurie pe neașteptate. Rupse, apăsînd cu piciorul, o bucată mare de coral și-o aruncă cu putere în capul rechinelui. Piatra lovi monstrul lîngă ochi, dar rechinelui nu-i dădu nici o atenție; în schimb, altul care înota sub apă, se întoarse cît ai clipi din ochi și înșfacă „obuzul” care cădea la fund, aruncat în mod inutil de Intzenga.

Zulusul scuipă în ciudă și se întoarse. Prietenii lucrară pînă la venirea fluxului și numai cînd primele lui valuri loviră în recif, reușiră, ca, în cele din urmă, să fixeze stîlpul vertical. Nu le mai rămînea altceva de făcut decît doar să-l cimenteze. Aurobindo scotea grăbit apa din gropiță, în timp ce zulusul amesteca cimentul de Portland. Un strigăt năprasnic izbucni atunci din pieptul lui Intzenga. Fluxul se ridica încet și pe suprafața malului stîncos se și afla cam un sfert de metru de apă; numai o mică proeminență, unde lucrau prietenii noștri, rămăsese neinundată ca o insuliță. Un rechin de vreo zece metri înotă pînă la marginea abruptă a recifului, sări din mers pe marginea lui, se răsturnă greoi într-o rîină și apoi se țiri, legîndu-se cînd într-o parte, cînd în alta, șerpindu-și tot trupul în direcția stîlpului. Părul indianului se făcu măciucă. Iși apucă prietenul de mînă și se smuci către mal. Dar acum era prea tîrziu. Între țarm și marginea recifului, suprafața corallilor avea o mică adîncitură, cam vreo jumătate de metru, nu mai mult. Rechinelui îi fu de ajuns și atît. Monstrul se rostogoli în adîncitură și începu să se miște și mai repede. O secundă și se află între țarm și cei doi prieteni. Ei se opriră... Intzenga sări îndărăt, spre stîlp și apucă ciocanul greu.

(Continuarea în numărul viitor.)

Îmbarcarea în avion, în vederea saltului de la 1000 metri.

← Vânt potrivit, cinci metri pe secundă...

GATA, SALT!

...Întâi a sărit cu parașuta un profesor de istorie, apoi o fetiță de vreo 16 ani, apoi un director de școală, și iar o fetiță de vreo 15 ani și jumătate, și încă un băiat, și încă un profesor... și așa, până ce din câteva avioane a sărit... o școală întreagă. Nu elevii și profesorii unei școli de parașutism, ci elevii și profesorii unei școli medii, care numai din sportivitate fac parașutism.

Povestea acestor săritori cu parașuta e deosebit de interesantă. Eroi ei trăiesc într-un modest târg de provincie: Medgidia. Noi am aflat-o spre sfârșitul acestei primăveri, pe un aeroport sportiv din jurul Capitalei. În aceea zi, cerul era de azur; vântul bătea ușor: 5 metri pe secundă. Câteva avioane cu bîzîit de libelulă se-nvîrteau pe sus, în zbor de antrenament. Apoi totul s-a liniștit, pînă ce un avion mare se îndreptă spre aeroport, zumbăind puternic din cele trei motoare ale sale. Aparatul, la vreo mie de metri înălțime, execută un viraj și, parcă atîrnat deasupra cîmpului verde, lăsa să alunece din el o mulțime de punete. În câteva clipe, punetele luau altă înfățișare, transformîndu-se mai întîi în niște umbrele și apoi în cupole multicolore. Tinerii din Medgidia coborau cu parașutele...

Cine sînt acești cuceritori ai înălțimilor?

...În 1952, pe lângă Școala medie mixtă din Medgidia, s-a constituit un grup de parașutiști sportivi. Nimic deosebit. Dar inițiativa n-a fost luată de profesorul de educație fizică, ci de un profesor de istorie. Pe profesor îl cheamă Constantin Olteanu, iar vîrsta lui de 42 ani depășise de mult anii ceruți parașutiștilor sportivi. Nici al doilea membru al grupului nu îndeplinea condițiile de vîrstă. De data

aceasta era vorba de elevul Iliescu Romeo, din clasa a X-a, în etate de 15 ani și jumătate. Al treilea a fost instructorul superior de pionieri Tudor Cristenco. Fusesse deci nevoie ca pentru doi dintre ei să se obțină dispensă de vîrstă, lucru cam greu, dar care pînă la urmă s-a rezolvat. Entuziasmul lor pentru acest sport a fost garanția care face să se treacă uneori de granițele unui barrem. Profesorul de istorie și elevul reprezentau două generații; aveau însă aceeași pasiune — parașutismul. Și astfel, pentru prima oară, în 1952, ei au sărit cu parașutele la Constanța. Apoi și-au luat brevetele.

Deci, la început au fost trei...

...În 1954, în același avion din care săriseră cu doi ani în urmă primii trei, deasupra aceluiași aeroport de la Constanța, stăteau pe bănci alți tineri, tot de la Școala medie mixtă din Medgidia, și așteptau cu emoție clipa lan sării.

De cînd așteptau momentul acesta! Profesorul Olteanu și ceilalți tovarăși le vorbiseră de multe ori de spre frumusețea saltului. Vo fi oare la înălțimea așteptărilor?

De data aceasta, cel care s-a avîntat primul nu a mai fost profesorul de istorie ci profesorul de romînă Gheorghe Dumitrescu, directorul școlii. Apoi au sărit: profesorul Gheorghe Răuța, contabilul Marcel Lozneanu, secretarele Ana Foca și Georgeta Paraschiv și, în urmă, elevii fruntași în învățătură!

Prima, a doua și a trei lansare cu parașuta au decurs bine și 38 sportivi au obținut brevetele de parașutiști sportivi. Aceasta a fost a doua serie...

Primăvara lui 1955. Aeroportul sportiv din București a găzduit timp de aproape două săptămîni pe o buie parte dintre elevii și profesorii din Medgidia. De data aceasta, erau 147. Au ven

Parașutistul a ajuns cu bine pe pămînt. Tovarășii îl ajută să-și desfacă suspantele...

Instructorul N. Popescu dă explicații elevilor asupra pieselor unui motor de avion. Tinerii parașutiști sportivi se inițiază astfel și în tainele mecanicii.

aici să-și ia a treia serie de brevete, în decurs de trei ani. Aproape nici unul dintre elevi nu avea mai mult de 17 ani. Și toți au reușit. Primul a sărit iarăși profesorul de istorie, care acum are 45 ani. Apoi, cel de română, care în ziua aceea împlinise 28 ani. Aceștia au fost urmați de încă cinci profesori și 140 de elevi, printre care 60 de fete... A sărit și administratorul internatului, Stan Matacă. Cît de dîrz se opusese el acestui sport, o știu cu toții, și elevii, și profesorii. Pînă la urmă, a ajuns și el parașutist sportiv.

Omer Muvegel, tătăroaica din Murfatlar (Basarabi), raionul Medgidia, este elevă în clasa a IX-a. N-a împlinit vîrsta de 16 ani, dar încă din oamna trecută poartă în buzunarul de la piept brevetul de parașutist sportiv. De atunci, sare mereu cu parașuta, și la Constanța, și la București.

Cît n-a plîns Muvegel pînă s-a permis să sară pentru prima oară!... Nu împlinise încă vîrsta legală. Și cît de mîndră era mai apoi, cînd, la Constanța, a executat rimele salturi și a obținut brevetul! Dacă nu i s-ar fi dat dispensa de vîrstă, s-ar fi considerat nefericită. Cînd profesorul Dumitrescu a intrat în clasa ei și a întrebat-o cine se înscrie în cercul de parașutiști sportivi, toți cei 2 de elevi și eleve s-au înscris. Același lucru s-a întîmplat și în clasa a X-a B; la fel și în a X-a. Și deasupra, au mai aderat douăzeci de elevi de la Școala metalurgică. Ar fi putut răbda micuța tătăroaică să fie ținută încă un an sau doi departe de sportul acesta de iubit?...

...Gorobei Victor, din clasa a IX-a medie, e fiul unei deputate în Marea Adunare Națională, iar Neelcu Maria, din aceeași clasă, e fiica unui colectivist din Siliștea. Amîndoi au emoționați de bucurie că, împreună, au sărit pentru prima oară de la o mie de

metri. La al treilea salt — ultimul de acel prilej — erau fericiți. Ie era asigurat brevetul de parașutist sportiv.

★

Vreți să știți poate care sînt planurile de viitor ale acestor eroi ai văzduhului? Ce vor face după terminarea învățaturii la școală? Micuța tătăroaică, Omer Muvegel, ai cărei părinți sînt țărani colectivști, dorește să devină tractoristă. Oprea Maria visează să devină aviatoare, Feisula Fahredin are același ideal, iar Gorobei Victor vrea să fie medic.

Aceasta este povestea adevărată a unui colectiv de tineri care, îndrăgind una din cele mai interesante ramuri ale sportului, au devenit parașutiști sportivi.

F. URSEANU

Înainte de imbarcare, eleva tătăroaică Omer Muveghel este ajutată să-și fixeze parașuta. Peste cîteva clipe, ea se va lansa de la o mie de metri.

Cu cîteva minute înainte de imbarcare, prof. Gh. Dumitrescu, directorul școlii, și C. Olteanu, profesorul de istorie, discută asupra „saltului la liber” pe care-l vor executa pentru prima oară.

PURTĂTORII

CE AVEM NOI DE APĂRAT

Am întâlnit-o pe Draghina Curtu, președinta gospodăriei agricole colective din comuna Șemlac, regiunea Arad, nu pe cîmp, cercetînd starea semănturilor, sau la sediul gospodăriei, punînd în ordine treburile, ci la București. Președinta de colectivă venise aci ca delegată la Adunarea reprezentanților mișcării pentru apărarea păcii din țara noastră. Și iată că, la sfîrșitul lucrărilor Adunării, ea a fost aleasă în delegația poporului nostru la Adunarea mondială a forțelor iubitoare de pace care va avea loc la Helsinki. Am reținut-o din mijlocul unui grup numeros în care se discuta cu aprindere, tocmai pentru a afla părerea ei despre marea întîlnire pentru pace.

„Am să mă întîlnesc acolo cu luptători pentru pace din toată lumea — ne spune Draghina Curtu. Și tuturor le voi spune ce avem noi de apărut. Iacă-tă, bunăoară, eu, ca și mulți alții din gospodăria noastră, n-am avut înainte vreme nici un fel de avere. Iar acum, fiecare din cele o mie de suflete ale gospodăriei noastre este stăpîn al peste 1.100 de hectare, cît se întinde gospodăria. Sau cele trei sute de mame din colectivă, cele o mie de mame din comună n-au de apărut, ca și mine, viața copiilor

lor? Acum, și mai cu seamă după Conferința de la Varșovia și încheierea Tratatului, toate aceste bunuri ale noastre, viața copiilor noștri au apărători de nădejde. La Helsinki, ne vom strădui cu toții, reprezentanți ai milioanelor de oameni, să găsim noi mijloace pentru a împiedica declanșarea unui război, pentru a găsi drumul care să ducă la înțelegerea între popoare.”

I. CIOARĂ

MAMA-EROINĂ

Acum zece ani și mai bine, într-un bordei dărăpănat de la marginea Bucureștiului, o femeie tină năștea cel de-al șaselea copil. Femeia se numea Aurelia Voican. Soțul

său, vatman la tramvaic, bolnav și cu o leafă de mizerie, trebuia așadar să susțină șapte guri flămînde. Era iarnă. Focul murise de mult în vatră, fără speranțe de a se mai

Mama-eroină Aurelia Voican, în mijlocul familiei sale.

aprinde. Noul născut venise pe lume pentru a mări necazurile și lipsurile celor ai casei.

Am vizitat-o pe Aurelia Voican acum cîteva zile. Locuiește într-un minunat bloc muncitoresc, în cartierul Tei, ridicat de întreprinderea I.T.B. Băiatul născut în acea zi de iarnă era ultimul copil pe care atunci soții Voican mai doreau să-l aducă pe lume. Eliberarea patriei noastre a însemnat însă începerea unei vieți noi și pentru vatmanul Pandele Voican și familia sa. De atunci, Aurelia Voican a mai născut încă cinci copii, astfel încît ea se poate lăuda azi cu opt băieți și trei fete.

Pe lîngă locuința spațioasă pe care soții Voican au căpătat-o în zilele noastre, statul nostru se în-

grijeste ca toți copiii ei să poată urma gratuit școlile.

— La Helsinki, voi purta mereu fotografia celor 11 copii ai mei — mi-a spus mama-eroină Aurelia. Iată pentru cine trăiesc și pentru cine îmi voi spune cuvîntul de pace. Cînd aveam doisprezece ani, tatăl meu a murit în război. Nu, nu mai vreau ca și cei 11 copii ai mei să rămîna orfani. După cum nu vreau ca ei să-și piardă viața în război. La Helsinki, vor veni mame din lumea întregă. Și ele vor veni mîinate de aceleași gînduri și dorințe ca și mine. Va trebui să ne unim cu toate și să formăm un zid viu în fața ațîțărilor la război, în apărarea copiilor noștri dragi.

LIVIU MAIOR

IN APĂRAREA TEZĂURULUI ARTISTIC

E o oră nepotrivită pentru vizită. Mă gîndesc tot timpul la lucrul acesta, în timp ce mă îndrept spre hotelul în care locuiește cunoscutul nostru sculptor Csorvassy. Din hol, obțin legătura cu camera sa. La celălalt capăt al firului, o voce amabilă și prietenoasă mă roagă să poftesc deîndată sus. Apoi adaugă:

— Poate doriți mai bine să cobor eu în hol?

Mă așteaptă în fața liftului și, luîndu-mă de braț, mă conduce spre camera sa.

— Am să vă rețin doar trei minute — continui eu să mă scuz.

Rămînem cu toate acestea mai bine de trei ore, căci autorul „Răscoalei lui Dozsa” găsește mereu să-mi spună cîte ceva interesant. Sculptorul Ștefan Csorvassy, laureat al Premiului de Stat, distins cu Medalia de Aur a Păcii, a păstrat simplitatea timpularului Csorvassy de ieri, cel fără diplome și onoruri.

Din toate cuvintele și activitatea sa, se desprinde ușor trăsătura sa cea mai caracteristică: setea continuă de învățătură, dorința uriașă de a cunoaște, de a acumula năncetat. Chiar și vorbele sale de acum mărturisesc în continuare același lucru:

— Conferința de la Varșovia și în special Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dau o ripostă puternică imperialismului cotropitor, dovedind lumii întregi dorința de pace a lagărului socialismului și notărea fermă pe care țările lui au arătat-o în organizarea unei apărări colec-

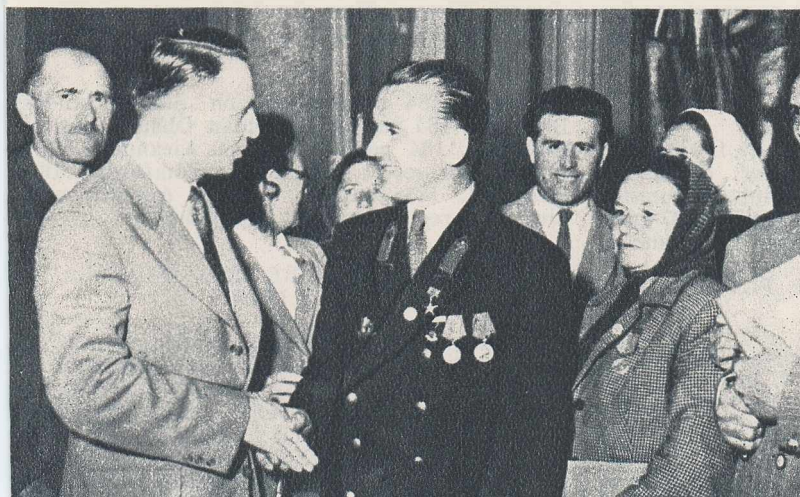
tive. El va prilejui o și mai strînsă legătură între oamenii muncii din țările noastre prietene, dec și între oamenii de artă, lucru atît de necesar promovării tezaurului artistic.

În legătură cu plecarea sa la Helsinki, tovarășul Csorvassy declarat:

— La Helsinki, vor veni iubitorii de pace din lumea întregă. Vor putea să ne cunoaștem, să învățăm unii de la alții. Dar în primul rînd, să ne organizăm toată muncă și eforturile noastre într-o luptă comună împotriva ațîțărilor la un nou război. În ce mă privește eu pregătesc în clipa de față ce mai importantă lucrare a cariere mele, inspirată din marea luptă a popoarelor pentru pace.

ILARIE MURG

OLIEI DE PACE

Grupul Muncii Socialiste Haidu Iuliu stînd de vorbă, într-una din pauzele lucrărilor Adunării, cu comandorul francez G. Jouneau, invitat la lucrările Adunării reprezentanților mișcării pentru apărarea păcii din R.P.R.

DELEGATUL BRIGĂZII PĂCII

Pe reverul hainei, îi strălucește steaua de Erou al Muncii Socialiste. Iar alături de ea, o insignă mai mică, ce te vestește că cel ce o poartă e un luptător pentru biruința vieții, pentru biruința muncii pașnice. În față-mi, se află atît de cunoscutul miner fruntaș din țara noastră, delegat la Adunarea reprezentanților mișcării pentru apărarea păcii din R.P.R., Iuliu Haidu. De cîteva minute aflat că va face parte din delegația ce va duce cuvîntul de pace al poporului nostru la Helsinki. „Mă bucur tare că fac parte din delegație. Și s-or bucura și ortaci din țigadă, din brigada noastră, a păcii, cum am numit-o noi. Cînd

am venit aci la Adunare, am adus cu mine vestea unui succes de seamă al brigăzii noastre în lupta pentru pace, pentru întărirea țării noastre: am început să lucrăm în contul anului 1959. Iar în cinstea Adunării de la Helsinki, brigada noastră își ia angajamentul să termine pînă la sfîrșitul acestui an și sarcinile de plan pentru 1959. Așa înțelegem noi, minerii, să slujim cauza păcii”.

În cuvintele acestui harnic miner simți vibrînd hotărîrea întregului nostru popor muncitor de a-și întări patria, de a apăra și dezvolta construcțiile socialismului, de a apăra pacea.

C. BĂRBULESCU

CUNOSCÎND FĂRĂDELEGILE MILITARIȘTILOR

„...Fratele meu era rabinul orașului Auschwitz cînd hitleriștii și-au făcut acolo apariția. Nu mai există nici el, nici întreaga sa familie... Cît despre mine, eo să spun: la-găre, schingituri...”

Un om povestește despre suferințele îndurate de el și familia sa, despre suferințele a milioane de semenii ai săi de pe urma militaristilor hitleriști. Iar apoi scoate din bibliotecă o carte și mi-o în-tinde. Din filele ei, se desprinde

cei care astăzi ne bucurăm de egalitate în drepturi în Republica Populară Romînă și avem asigurate cele mai depline libertăți, vom ști să alăturăm efortul nostru la cel al poporului romîn și al minorităților naționale, spre a împiedica ca mîinile pătate de sîngele familiilor noastre să se ridice din nou amenințătoare”.

Cel care îmi comunică această credință nestrămutată a sa în victoria forțelor păcii este unul din sutele de delegați la Adunarea reprezentanților mișcării pentru apărarea păcii din țara noastră, dr. Mozes Rosen, șef-rabinul cultului mozalic. Iar acolo, la Adunare, delegații l-au ales printre cei ce vor duce la Helsinki cuvîntul poporului nostru pașnic.

B. COMAN

sîngerosa istorie a ghetto-ului din Varșovia. Mă lasă s-o răsfoiesc și apoi continuă:

„Noi, cei ce-am plătit un tribut de sînge și lacrimi atît de greu în ultimul război mondial, cei care am simțit pe propria noastră piele cruzimea militarismului german,

REAZEM DE PREȚ AL ARTEI

Ioana Nicola s-a urcat pe scenă în anul în care s-a născut Republica noastră. De atunci, mulți spectatori au văzut-o și au aplaudat-o. În mintea celor care i-au ascultat vocea caldă, ea capătă pe rînd chipul uneia sau alteia dintre eroine. Dar cîți știu că în viața Ioana Nicola a avut odinioară de interpretat un alt rol, pe care voia să ceară vieții să-i schimbe, să i-l dea pe cel pentru care se știa născută: artistă. Dar războiul o țintuia departe de scenă, privighetoare cu aripile legate. S-a

zbătut și a pornit să zboare spre artă. Curînd după aceea, a venit eliberarea și a deschis oamenilor toate porțile. Cînd în 1947 a pornit din conservator spre scenă, Ioana Nicola a cunoscut din plin sprijinul și încurajarea partidului și guvernului. Și a înțeles, laolaltă cu alții oameni ai muncii din țara noastră, că viața cea nouă îi este prietenă și aliată și că trebuie să lupte pentru viață ca pentru cel mai prețios lucru.

Ioana Nicola s-a împiedicat o dată de războiul care i se pusese de-a curmezișul drumului. E cel mai de temut dușman pe care și-l cunoaște. Acum, cînd popoarele se unesc să-l stîrpească, în numele vieții, Ioana Nicola va fi printre cei care vor afirma la Helsinki voința noastră de pace.

Anca ARGHIR

IN INSTRUMENT EFICACE

La Adunarea reprezentanților mișcării pentru apărarea păcii din R.P.R., s-a dovedit, o dată mai mult, unitatea în gânduri și simțiri a poporului nostru iubitor de pace. Și aci este vorba numai de cele peste 11 milioane și jumătate de

semnături strînse în țara noastră pe Apelul Păcii. Această unitate constituie o forță a cărei sursă rezidă în însăși orînduirea noastră socială și de stat.

Totodată, la Adunare s-a îmbinat hotărîrea poporului nostru de a

apăra pacea, cu hotărîrea de a-și apăra libertatea cucerită cu atît de grele sacrificii. Oamenii care au suferit de lipsa de libertate și care acum trăiesc în deplină libertate o iubesc din adîncul ființei lor și înțeleg să facă totul ca să o apere. Din acest punct de vedere, un aport deosebit îl aduce Tratatul încheiat la Conferința de la Varșovia pe care îl consider nu numai ca fără precedent, dar și ca bază a unei uriașe forțe puse în slujba păcii și libertății.

În ceea ce privește Adunarea mondială a reprezentanților forțelor iubitoare de pace ce va avea loc la Helsinki, și la care voi avea cinstea să particip ca membru al delegației poporului nostru, ea va fi un îndreptar și un sprijin în lupta popoarelor pentru pace, un instrument eficace pe plan internațional în lupta pentru destinderea încordării internaționale, pentru rezolvarea problemelor internaționale pe calea tratativilor, pe baza încrederii reciproce.

C. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU
jurist, vicepreședinte al Asociației
Juristilor din R. P. R.

vinge, că dreptatea va triumfa. În moartea lui Tai-Ho este cuprins însuși înțelesul adânc al dragostei de viață.

Cred că rolurile în care se manifestă din plin optimismul și dragostea de viață îmi sînt cele mai apropiate.

Eroine ca Svetlana, Janna, Assol, m-au atras întotdeauna prin vitalitatea și robustețea lor psihică.

Le-am citit tovarășilor mei ceea ce am scris pînă aici și au fost și ei de părere că n-am izbutit să dau o imagine limpede a artei noastre coregrafice, a semnificației ei.

De altfel, o mărturisesc, nici nu-mi pot lua asupra mea sarcina grea de a o defini.

Pot spune numai ceea ce simt și anume că, atunci cînd este sinceră și autentică, arta baletului înobilează sufletul omului și-l umple de adîncă bucurie.

Pentru noi, slujitorii acestei arte, ea are nebănuite taine, care așteaptă să le dezlegăm, pe care aspirăm să le dezlegăm.

A ști să înțelegi și să redai ideea din miezul operei, concepția ei, să te contopești în chip organic cu muzica, să stăpînești pe deplin tehnica dansului, acestea sînt însușirile care se cer maestrilor artei coregrafice.

Se știe că talentul înseamnă, mai ales, muncă necontenită. Aș putea spune că orice artă, și mai ales baletul, cere o muncă tenace, neobosită, de zi cu zi. Această muncă trebuie să devină o necesitate pentru artist; numai atunci ea se poate transforma într-o creație inspirată, fecundă în bucurii.

Cred că și colegii mei romîni au înțeles acest adevăr, căci am văzut, atît la repetiții cît și în timpul spectacolelor, cu cîtă abnegație și cu cîtă devotament se dăruiește colectivul muncii sale.

Noi nu vom uita acestea niciodată.

Oare poți uita cum, în cadrul unor simple repetiții de lucru, colegii noștri romîni s-au machiat și și-au îmbrăcat costumele pentru ca noi să ne familiarizăm cu spectacolul în care urma să colaborăm, pentru a intra în stilul spectacolului? Sau cum orchestra repeta de multe ori pasaje întregi, obositoare, dacă acestea ne era necesară nouă? Putem uita oare cum maestrul de balet Bela Balogh, pentru a ne putea ajuta mai mult în timpul spectacolului, s-a machiat și a intrat în corpul de balet, fapt care nu intra de loc în obligațiile sale? Sau cum dirijorul Robert Rosensteck folosea orice moment, în sală sau pe culoarul teatrului, la noi la hotel sau la restaurantul „Pescăruș”, unde am luat o dată masa împreună, pentru a-și preciza unele ritmuri ale dansului nostru, noi pentru ei? Toate acestea nu se pot uita.

Nu știu dacă își vor aminti de noi, cu vreo vorbă bună, acești oameni minunați, devotați artei lor, pe care i-am cunoscut în țara dvs. Dar noi vom păstra pentru totdeauna în inimile noastre amintiri calde despre munca noastră comună, care ne-a adus atîta bucurie creatoare.

Olga LEPEȘINSKAIA

REZULTATELE CELUI DE AL TREILEA CONCURS DE JOCURI DISTRACTIVE AL REVISTEI „FLACĂRA“

Verificîndu-se dezlegările trimise în cadrul concursului, s-a constatat că unii participanți au totalizat același număr de puncte. Ca urmare, procedîndu-se prin tragere la sorți, premiile au fost repartizate astfel:

- Premiul I. 202 puncte (o bicicletă) — Papuc Alexandru, electrician, București.
- Premiul II. 202 puncte (un aparat de radio) — Kuperman Matilda, laborantă, București.
- Premiul III. 199 puncte (un aparat de radio) — Pavica Victor, ofițer, Constanța.
- Premiul IV. 199 puncte (un joc de tenis de masă) — Dima Sorin, asistent universitar, București.

PREMII ÎN CĂRȚI

Popescu Magdalena, casnică, București, 199 puncte; Ionescu Iordan, desenator proiectant, București, 199 puncte; Mosor Nicolae, proiectant, București, 199 puncte; Val. Moraru, maior, București, 197 puncte; Rusescu Marcel, inginer, București, 196 puncte.

ABONAMENTE LA REVISTA „FLACĂRA“ PE UN AN

Rotaru Liviu, student, București, 196 puncte; Silviu Karsfeld, asistent universitar, București, 194 puncte; Iacob Venus, inginer, București, 192 puncte; Păunescu Viorel, București, 189 puncte; Liviu Baicu, ofițer, Constanța, 189 puncte; Mărgărit Ioan, student, București, 189 puncte; Iancu Gheorghe, impiegat de mișcare, comuna Conțești, reg. București, 187 puncte; Nicolae Goni, tehnician, Tecuci, 187 puncte; Spiridon Eugen, funcționar, București, 187 puncte; Predeteanu Traian, profesor, București, 187 puncte.

ABONAMENTE LA REVISTA „FLACĂRA“ PE 6 LUNI

V. Vasilescu, asistent de cercetare I.C.E.I.L., București, 187 puncte; Birsan Mircea, inspector cadre, București, 187 puncte; Susanu Matei, inginer, București, 184 puncte; Florina Popescu, inginer, București, 184 puncte; Bojneac Silvia, studentă,

București, 184 puncte; Simion Ștefan, student, București, 184 puncte; Bedighian Ohanes, profesor, București, 184 puncte; Lupescu Alexandru, funcționar, București, 184 puncte; Zamfiratu Mihai, București, 183 puncte; Nicolae Andrei, medic Zimnicea, reg. București, 183 puncte.

ABONAMENTE LA REVISTA „FLACĂRA“ PE 3 LUNI

Gîrlișteanu Eliza, studentă, Timișoara, 182 puncte; Elisabeta Andrei, funcționară, București, 18 puncte; Gheorghe Andrei, arhitect, București, 18 puncte; Dobrotă Ion, chimist, Turda, 181 puncte; Silviu Oșovici, funcționar, București, 180 puncte; Dumitrescu Valeriu, militar, Timișoara, 179 puncte; Gheorghe I. Gheorghe, topometru, Chitila, reg. București, 178 puncte; Ionescu Mihai, student, București, 178 puncte; Filipovici Silviu, funcționar București, 177 puncte; Stoicescu Alice, dactilografă, București, 177 puncte.

MENTIUNI PENTRU JOCUL „PROBLEMĂ ARITMETICĂ“

(abonamente la revista „Flacăra“ pe 3 luni)

Tănase Dumitru, elev, București; Grigoriu Gheorghe, planificator, Roman; Negrea Melania, profesoară, Cluj.

REZULTATELE CONCURSULUI NOSTRU DE FOTOGRAFII

Examîndu-se fotografiile prezentate în cadrul concursului fotografic organizat de revista noastră comisia de atribuire a premiilor a decernat următoarele premii:

Premiul II, de lei 1200, a fost obținut de tovarășul Mircea Novac, din București, pentru fotografiile: „Muzeul Doftana“, „Copilărie fericită“ și aspecte de la „Grădina Botanică“ din Cluj;

Premiul III, de lei 500, a fost obținut de tovarășul Sîrbu Gheorghe, din Iași, pentru fotografiile „Povestea cu balaurul“, „La pescuit“ și „Studiu“.

Au obținut mențiuni, a cîte un abonament pe un an la revista „Flacăra“, tovarășii: Bonifaciu Sebastian, București; Schmidt Ludovic, Timișoara; Tepordei Valentin, București; Seewaldt Herman, Orașul Stalin; Coman Aurel, Orașul Stalin.

Trei zile emoționante

Urmînd plutonul cicliștilor, am văzut Bulgaria din goana mașinii, dar imaginea persistă puternic în memorie, iar peisajul colorat al țării de la sudul Dunării, cu oamenii săi harnici și primitori, nu-l vom putea uita multă vreme. Peripețiile primei curse cicliste București-Sofia pot fi descrise pe zeci de pagini. Din toate se desprinde însă prietenia sinceră dintre cicliștii celor două țări și căldura cu care poporul bulgar i-a primit pe sportivii romîni.

De la București pînă în portul dunărean Giurgiu plutonul celor 30 de cicliști romîni și bulgari a trecut ca o vijelie acoperînd 60 km. În mai puțin de o oră și jumătate, ceea ce înseamnă „gustarea de dimineață“ pentru alergătorii de distanțe lungi. Padul prieteniei, magistrala de oțel care leagă malul romîn de malul bulgar, primește coloana cicliștilor care trec înșirați în fir indian pe sub coloanele sale uriașe.

De la Ruse la Gabrovo e cale lungă; peste 170 km. Șoseaua albă pietruită, șerpuieste spre sud printră cîmpii și livezi roditoare încinse cu un brîu roșu de maci. După 70 km. de drum, începe să urcă, dealurile aproape că nu se mai sfîrșesc. Treceam prin Timovo, străvechea capitală bulgară, în mijlocul orașului șoseaua se înalță brusc ca pe vârful unui munte. Apoi coboară spre bariera de sud, acolo unde linia ferată iese de sub orăș. Cînd privești înapoi, Timovo îți lasă o impresie uluitoare. Casele cu acoperișuri multicolore, cocoțate pe trepte de piatră, una deasupra alteia, pe terosele săpate în stîncă de rîul lantra, apar ca într-un fantastic decor de teatru. În zare, se văd munții Stara Planina cu crestele stîncoase și desădăurite. Pînă la Gabrovo, mai sînt mulți kilometri. Provițiile s-au terminat și apa din bidoaie a pe sfîrșite. Pe fețele cicliștilor, au început să apară semnele oboselii. Ognesski împarte cu Sebe ultimul senșiv pe care îl avea în buzunarul tricoului, iar Moiceanu îi dă să bea din bidonul său lui Iliev care avea buzele arse de sete. Între timp Dumitrescu și Dimov au dispărut din raza privirii noastre. Ei pedalează întins spre Gabrovo, marele centru textil al Bulgariei. În acest frumos oraș așezat la poalele munților avem o surpriză plăcută: seara la teatrul din localitate se prezintă piesa marelui nostru clasic I. L. Caragiale, „O noapte furtunoasă“.

Plodiv, orașul tutunului și al tîrgurilor internaționale de mostre, răsucea drumurilor între orient și occident, este așezat pe șapte coline într-o poziție foarte pitorească. Din depărtare, vedem casele înalte de piatră,

cupole mari orientale și turnurile minaretelor ascuțite ca niște săgeți, străzi e atîta lume încît după sosirea primului pluton, ceilalți cicliști greu se strecură pînă la sostră.

Cu cîtă nerăbdare au așteptat locuitorii Sofiei sosirea cicliștilor prima cursă a prieteniei. Încă din zori, cu mulți kilometri înainte de trarea în oraș, șoseaua este înțesată de un public entuziast. Pînă la stadionul Vasil Levski trecem printr-un adevărat coridor viu. O ploaie de vară stropește șoseaua încinsă de arșiță. Se încearcă ultimele cursuri dar roțile alunecă și Dumitrescu nu poate să răpească cele 31 de secunde care îl despart de Dimov. Cei doi mari animatori ai cursei ajung în sfîrșit la Sofia, frumoasa capitală bulgară dominată de muntele Vite Cursa prieteniei romîno-bulgară a luat sfîrșit. La anul viitor din ace oraș cicliștii vor porni spre București, în această competiție care va veni tradițională.

Constantin Dumitrescu dînd un autograf.

REDACȚIA : BUCUREȘTI Căsuța Postală 7
PIAȚA ȘCINTEII Tel. 7.60.10 Int. 1788

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR

3 luni : 9
6 luni : 18
un an : 36

CÎND PLEDEZI PENTRU O CAUZĂ PIERDUTĂ

Domnul John Foster Dulles e avocat de meserie. În îndelungata-i carieră, a reușit să „apere” și să scoată chiar basma curată numeroși gangsteri iluștri, escroci, afaceriști internaționali și asasini monstruoși. Dar de cîțiva ani încoace, i s-a încredințat spre apărare o cauză foarte complicată: cea a politicii externe a S. U. A.

Și, ca să fim drepti, nu-i prea ușoară sarcina. Nu-i ușor să prostești o lume, să convingi popoarele că uneltirile războinice sînt totuna cu dorința de pace, că ocupația militară e totuna cu libertatea, jaful cu generozitatea, coca-cola cu cultura și mai ales e greu să-ți convingi

la o școală de iezuți, și-a spus oful pe de-a dreptul: pacea, a filozofat secretarul departamentului de stat, nu e bună oricum, ci numai în felul în care-i place dumnealui. Și decît o pace care nu-i place dumnealui, mai bine război. Prea multă dragoste de pace strică — a adăugat mister Dulles — dovedește lașitate. Iar noi — a încheiat el — trebuie să fim viteji.

Din cele de mai sus, se poate deduce că sutele de milioane de semnături de pe Apelul Consiliului Mondial al Păcii provoacă neliniștea anumitor persoane de pe malul Potomacului. Dar, ce să-i faci? Așa e viața: cu cît mister Dulles și amicii săi

procentul de militari care se reangajează în forțele terestre americane a scăzut de la 41,2% la 11,6%. Cu marinarii e și mai rău: de la 66%, la 8,1%. Cum scrie redactorul lui „U. S. News and World Report”: „Cariera de militar începe să-și piardă din farmec pentru tineretul american”.

Dar nu numai atît. În aviație, ofițerii refuză să se califice. Pentru obținerea brevetelor de specializare, s-au înscris numai 6%, iar în marină numai 3,4% din totalul ofițerilor nebrevețați. Ofițeri de carieră, specialiști cu înaltă calificare, părăsesc armata și își caută alte îndeletniciri.

„Numărul demisiilor — continuă „U. S. News and World Report” — a depășit nivelul obișnuit. Numărul crescînd de militari de profesie care părăsesc cadrele armatei costă serviciile noastre armate sume de miliarde de dolari”. (E vorba de cheltuielile necesitate pentru pregătirea celor care trebuie să-i înlocuiască pe cei ce demisionază).

Precum se vede, „vitejia” e mai la modă la Pentagon și la departamentul de stat decît în masa tineretului american, care preferă o viață pașnică, ororilor războiului. Și Pentagonul, ingenios ca de obicei, a găsit leacul: a hotărît ca soldații în armată să fie ridicați în medie cu 12%.

Precum se vede și de astă dată, faptele — despre care, în trecut sîntem zis, știm că sînt cam încăpăținate — nu pot să ușureze misiunea lui Dulles. Ele dovedesc dimpotrivă că oricît s-ar opinti bătrînul avocat și alți războinici imperialiști, cauza pe care o apără este pierdută, fiind încă de pe acum condamnată de popoarele lumii și de poporul american însuși. Iar sentința va fi definitivă: fără drept de apel.

C. PAVEL

propriul popor să înghită cu plăcere sărăcia, chiar dacă i-o oferi în ambalaj lucios de nylon. Nu-i de loc ușor, și chiar obositor, am putea spune noi. Domnul Dulles nu e tînăr, se căznelște din greu și... lumea-i rea; nu-l vede. De aceea, probabil, mister Dulles și-a ieșit deunăzi din pepeni și, ținîndu-și din numeroasele cuvîntări televizate, de astă dată

devin mai „viteji” în discursuri, cu atît rămîn ei mai singuri. Deoarece, cam în același timp cu televizarea discursului domnului Dulles în mijlocul cucernicilor iezuți, au apărut și niște statistici care vorbesc în alt fel despre asemenea vitejie și despre părerea poporului american cu privire la filozofia dullesiană.

Din 1949 pînă în 1954,

Carnet extern

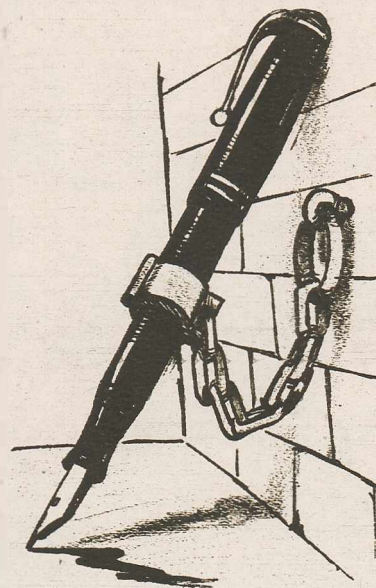
muririle pe care i le dădea ghidul său? Durerea nesfîrșită ce l-a cuprins la aflarea năprasnicei morți a papei? Se pare că nici una, nici alta. Spirit european „învechit”, el a înțeles cu foarte mare greutate că, de fapt, papa nu murise, nici nu avea încă de gînd să moară pentru a lăsa liber scaunul roman pentru nerăbdătorul cardinal Speelman; că pagina aceea de ziar nu era decît o măsură de prevedere a redacției ziarului american care, pentru a-și desființa orice concurent, trebuie să fie totdeauna pregătite.

Este și aceasta un soi de libertate pe care și-o iau ziarele americane...

Al doilea exemplu

Din nefericire, însă, cazul de libertate a presei relatat mai sus nu este decît unul minor și aproape inofensiv. Cea mai deplină libertate a presei și-o acordă ziarele burgheze americane atunci cînd este vorba de a scrie minciuni și calomnii împotriva Uniunii Sovietice și a țărilor de democrație populară, de a calomnia clasa muncitoare și partidul ei, de a șantaja și amenința pe toți acei ce nutresc idei cîtuși de puțin progresiste. Iar ziaristilor care nu le sînt pe plac, autoritățile ce-și camuflează activitatea în umbra statuii libertății își iau libertatea de a le răpi orice libertate.

Tocmai de aceea — după cum relatează „Le Journaliste Democratique”, organul Organizației Internaționale a Ziaristilor — doi soți americani, ambii ziaristi, au trebuit să-și părăsească patria și să emigreze departe de hotarele ei. E vorba de Joseph de Silva și soția sa, Rheda Miller de Silva, care au părăsit acum cîțiva ani Statele Unite, găsindu-și azil în Ceylon. Ei n-au plecat în îndepărtata insulă din Oceanul Indian de dragul exotismului, ci pentru că în patria lor nu mai puteau trăi. Motivele sînt două: culoarea pielii lui Joseph de Silva e neagră, iar conștiința ambilor soți atît de curată (și — vai! — la cîți dintre marii ziaristi americani lucrurile nu stau invers!...) încît au preferat să emigreze, decît să scrie ceea ce în zilele noastre i se cere unui ziarist din presa burgheză americană să scrie.

La șiragul acestor „crime” incalificabile, soții de Silva au adăugat altele. În loc să se mulțumească că au ajuns într-o insulă în care domină numericește cei cu pielea „colorată” și, deci, că din acest punct de vedere vor avea mai puține de suferit, ei s-au apucat să mai facă și gazetărie. Gazetărie cinstită. Rheda Miller de Silva a publicat o serie de articole în care arăta „modul de viață american”, așa cum poate fi el văzut dincolo de fațada spoită cu minciuni a presei și filmelor truștului, și, mai ales, o carte privitoare la calvarul și eroismul soților Rosenberg.

Desigur că atari „crime” nu pot fi iertate. Și reprezentanții libertăților americane au găsit ac pentru un asemenea cocoj. Comportîndu-se într-o țară străină ca în plin Texas, ei au pătruns cu forța în locuința soților de Silva, au răpit-o pe Rheda Miller de Silva, după metodele brevetate de gangsterii din Chicago, au urcat-o într-un avion dinainte pregătit și au expediat-o în Statele Unite. Întreaga operațiune s-a executat sub girul diplomatico-gangsteresc al ambasadei Statelor Unite din Ceylon.

Bineînțeles că în S.U.A. Rheda Miller de Silva a ajuns pe mina diferitelor comisii de „anchetă”, care știu cum trebuie aplicată „libertatea presei”.

Această situație desigur că nu scandalizează marile ziare de scandal din S.U.A. Ba, dimpotrivă, în jurul cazului celor doi ziaristi cinstiți s-a încheiat conspirația tăcerii.

Marile rotative new-yorkeze au altceva mai bun de făcut: să tîmîieze o asemenea „libertate”. Și să mintă. Să mintă cît le ține... cerneala.

V. SAYIN

„LIBERTĂȚI” AMERICANE

Primul exemplu

Libertatea nu cunoaște nici un fel de îngrădiri în presa americană. Atunci, bineînțeles, cînd slujește interesele tîpînilor Americii — și nu umva pe ale poporului. De acest lucru s-a convins nu demult și un tînăr muzician francez care a avut nenorocul să cîștige premiul pentru compoziție acordat de un uriu englez. Premiul obținut pentru o lucrare care scria drept lume... ideală, cea lume în care nu vor mai avea loc accidente de circulație. Și, drept urmare a premierii, tînărul francez s-a ales un voiaj în Statele Unite...

Faptele ni le relatează ziarul elvețian „Voix Ouvrière”. Ele nu sînt prea multe: tînărul francez s-a plimbat prin „țara tuturor posibilităților”, a văzut zgîrie-norii și cele mai mari reclame luminoase de „Coca-cola” și țigări „Camel” (între noi fie vorba: le găsea tot atît de sîcîitoare și la el acasă!), accidente de circulație menite a-i inspira noi compoziții muzicale și multe alte lucruri de văzut în S.U.A. Pînă la urmă, a fost condus și în localul unui mare ziar, pentru a vedea cum se scrie și se imprimă zilnic un vagon de minciuni.

Întîmplarea a făcut ca

tînărul compozitor cu pricina să fie catolic de religie. Și încă un catolic fervent. Și din această pricină, în timp ce vizita tipografia, citind una din paginile pregătite pentru numărul din ziua următoare a ziarului, a fost gata să leșine. Pasă-mi-te, pagina cu pricina purta un titlu cît toate zilele: „Papa a încetat din viață astă-noapte”. Și, bineînțeles, fotografia înaltului pontif, datele buletinului medical care-i anunța decesul, necrologul și celelalte lucruri cuvenite în asemenea împrejurări.

Lacrimile să fi fost oare pricina pentru care tînărul compozitor nu înțelegea lă-

FLACARA

Nr. 12 (61) — 15 iunie 1955

Prețul 1,50 lei